

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

2
ДИНАРА

ГОДИНА
XXXIV

БРОЈ
1117

25. V 1973.

ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ

ДЕЛТА 99

ХЈУ БИННИНГ

(1627-1653)
ПОСТАО ЈЕ ПРОФЕСОР
ФИЛОЗОФИЈЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ
У ГЛАЗГОВУ (ШКОТСКА)
КАД ЈЕ ИМАО СВЕГА
18 ГОДИНА.

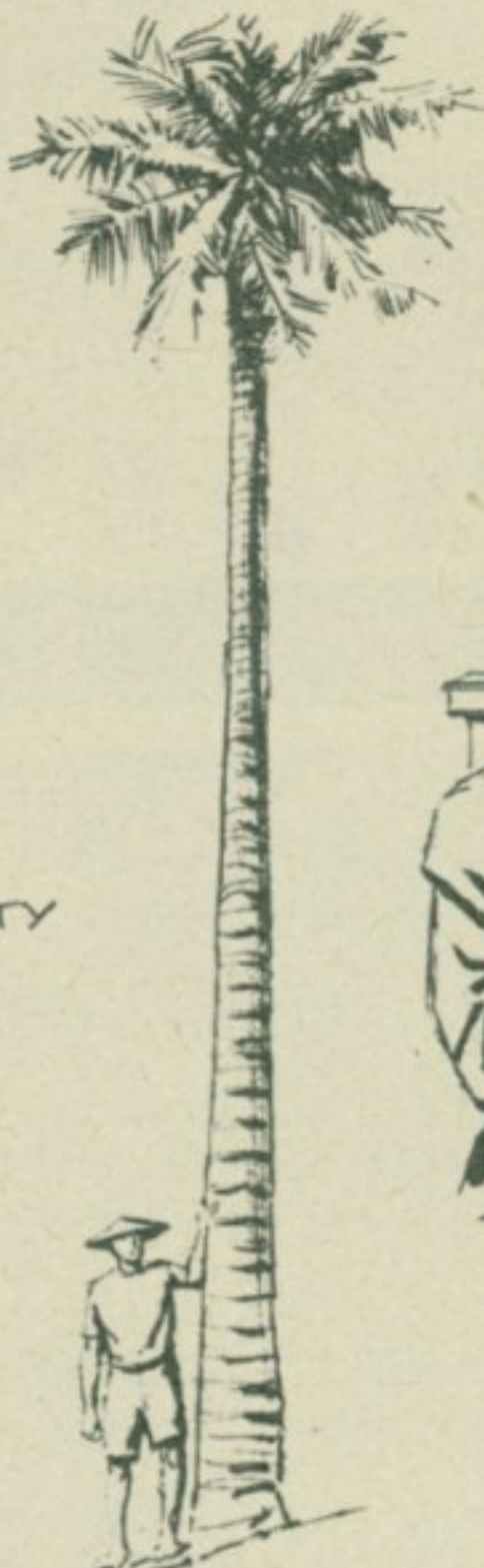

НАЈСТАРИЈЕ СКУЛПТУРЕ НА СВЕТУ

ФИГУРЕ 2 БИЗОНА
НАБЕНЕ У ПЕКИНИ
ТИК А ОДУБЕ
(У ФРАНЦУСКОЈ) ИЗВАЈАЛИ
СУ ПЕКИНСКИ ЛУДИ
ПРЕ 20.000 ГОДИНА.

Ripley

Веровати или не!

ПАЛМА CORUPHA GEBANGA

КОЈА РАСТЕ
НА СУМАТРИ
ЦВЕТА И
ДОНЕСЕ ПЛОД
ТЕК ПОСЛЕ
50
ГОДИНА
ДА БИ
ОДМАХ
ПОТОМ
УГИНУЛА.

ЛАМБЕРТ ТОМАС ШЕНКЕЛС

(1547-1630)
ПРОФЕСОР УНИВЕРЗИТЕТА
У ХЕРТОГЕНБОШУ
(У ХОЛАНДИЈИ)
ДА БИ ПОКАЗАО КОЛИКА
МУ ЈЕ МОК ПАМЊЕЊА И
КОНЦЕНТРАЦИЈЕ
ЈЕДНОМ ЈЕ
ИСТОВРЕМЕНО
ДИКТИРАО ДВАДЕСЕТОРИЦИ
ПИСАРА
ДВАДЕСЕТ РАЗЛИЧИТИХ
ТЕКСТОВА НА ДВАНАЕСТ
РАЗНИХ ЈЕЗИКА.
ОН ЈЕ,
НАИЗМЕНИЧНО,
СВАКОМ СЕКРЕТАРУ
ДИКТИРАО
ПО
6 РЕДОВА.

ПАЛАТА СТЕНЛИ

У ЧЕСТЕРУ
(ЕНГЛЕСКА)
ДАТА ЈЕ У НАЈАМ ОПШТИНИ
НА 999 ГОДИНА
УЗ ГОДИШЊУ НАЈАМНИНУ
КОЈА СЕ САСТОЈИ ОД
ЈЕДНОГ ЗРНА КОКИЦЕ.
(1931)

УМЕСТО ПАСА

СТАРИ ЕГИПЋАНИ
КОРИСТИЛИ СУ ДРЕСИРАНЕ
МАЧКЕ
У ЛОВУ НА ПТИЦЕ
КАО ШТО ДАНАС
ЛОВЦИ КОРИСТЕ
ПСЕ ПТИЧАРЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● пужу који би ишао дан и ноћ
било би потребно четрнаест да-
на да преваљивају један километар.

● славни математичар Ајнштајн
у младости пао је на пријемном
испиту, из математике на Поли-
технику у Цириху.

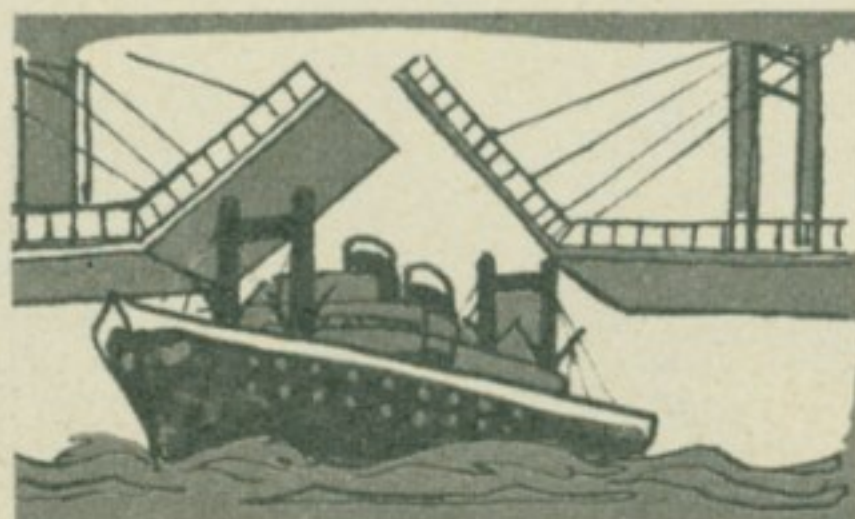
● извесни Артур О'Тол, поре-
клом из Ирске, био је капетан ен-
глеске војске, француски пуков-
ник, аустријски пуковник, гене-
рал Венецијанске Републике и ра-
ца од Индије.

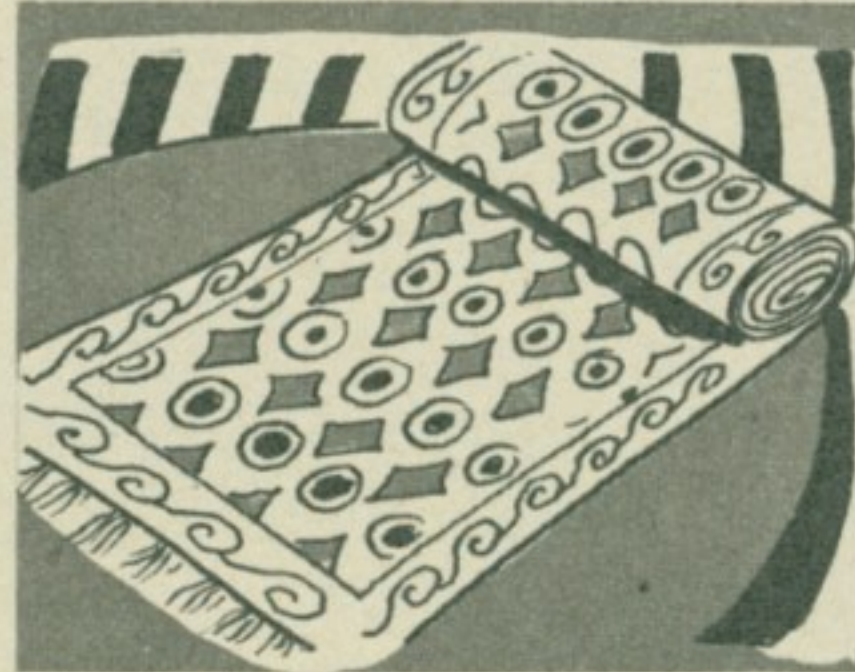
● брачни пар са Тајланда који
жели да се разведе мора пред
сведоцима да запаљују истовре-
мено две потпуно исте свеће.
Онај супружник чија свећа пр-
ва догори мора да напусти ку-
ћу и понесе са собом само оно
што се налази на њему.

● прави дијамант може се раз-
ликовати од стакла ако се стави
на језик: он је хладнији.

● највећи покретни мост у
Европи пуштен је недавно у
саобраћај у Хамбургу. Мост је
дугачак 300 метара и има два
пута: железнички и путнички.
Када се средњи део моста по-
дигне испод њега може да про-
ђе брод висок и до 54 метра.

● највећи тепих на свету нала-
зи се у једној изложбеној дво-
рани у Њујорку. Тепих је мрке
боје а велик је 8175 квадратних
метара. Први пут је употреб-
љен за време међународне из-
ложбе аутомобила 28. априла
1956. године.

● торнадо, израз за нарочиту
врсту јаког ветра с ковитлаци-
ма, потиче од шпанске речи
„торнада“ што значи „окретати
се око нечега“.

● на гробу Александра Вели-
ког био је уклесан следећи епи-
таф: „Гроб је довољан ономе
коме свет није био довољан“.

● грамофонску плочу изумео
је 1888. године Немац Емил
Берлингер. Уместо плоче, гра-
мофони су до тада имали ва-
љак.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ДЈЕТИЊЕ НИСАМ

Једног дана нашем учитељу је дошла мајка и одвела га. Док су кола одлазила, учитељ нам је махао рупчићем а ми смо сви плакали.

Кумровец, родно место Јосипа Броза Тита у коме Брозови живе већ скоро четири стотине година, налази се у једном пољу, на изласку из клисуре Зелењак, око педесет километара северозападно од Загреба. Мала река зелене боје, Сутла, вијуга кроз кумровачко поље. На западној страни поља, преко Сутле, диже се неколико ланаца високих брда обраслих густом шумом. Тамо је већ Словенија.

КУЋА БРОЈ 8

Сељаци из Кумровца и читавог овог дела Загорја прелазили су преко Сутле у шумовита словеначка брда и ту кришом секли дрва у којима су били оскудни. То је чинио и Фрањо Броз. Одлазећи до села Подсреде и Требче упознао се са шеснаестогодишњом Словенком Маријом, ћерком Мартина Јавершека. Фрањо Броз венчао се са Маријом Јавершек 31. јануара 1881. године. Сватови су из Кумровца дошли по младу „у петоро санки“, како се сећа тетка по мајци Јосипа Броза — Ана.

Тежак живот чекао је Фрању и Марију Броз. Са

осам јутара шкрте земље, која се убрзо још смањила, није се могла лако исхранити породица. Сам Фрањо је по природи био човек мек, доброћудан, па када су га притисли први дугови, клонуо је духом, а сав терет породице пао је на плећа његове жене Марије. Она је била радна, енергична, пуна поноса. Била је према деци строга и ишла сваке недеље у цркву. Фрањо и Марија Броз имали су петнаесторо деце од којих је већина помрла још у првим годинама живота. Јосип Броз, или како су га звали Јожа, био је њихово седмо дете.

Читава породица Фрање Броза становала је у кући број 8 у Кумровцу подигнутој негде око 1860. године. Фрањо Броз делио је ту кућу са својим рођаком Блажом Брозом. Предсобље до улазних врата било је заједничко, а са обе стране имали су сваки по две собе, док је кухиња са отвореним огњиштем била такође заједничка. У таквим услови-

ма отпочео је живот Јосипа Броза. Ево како се он данас сећа тих дана:

— Дјетињство је моје било тешко... У породици је било много деце, и за њих није било лако старати се. Често ни круха није било довољно и због тога се дешавало да је мајка да би правилно распоредила резерве кукурузног брашна које је имала, морала заључавати оставу у којој се налазио крух, а ми, дјеца, добијали смо толико колико је она сматрала да нам може дати, а не колико смо

могли појести. Већ у мјесецу јануару мој отац Фрањо морао је куповати крух, односно кукуруз, јер за пшеницу наша кућа није имала довољно средстава.

СВИЊСКА ГЛАВА СА ТАВАНА

Невоље са главу биле су велике али и искушења. Из тог времена остало је и сећање на један догађај о коме Јосип Броз каже:

— Једном је био некакав светац, а родитељи отишли некеме у госте. Били смо гладни. На тавану је висила сува свињска глава која се чувала за Нову годину. Браћа и сестре су плакали, а ја скинем ту главу, ставим је у котло са врућом водом, уснем мало брашна, па се све то кухало око два сата. Најели смо се да је „све пуцало“. Али јело је било толико масно да смо се сви разболели. Кад се мајка вратила, ми сви само шутимо и стењемо. Она се растужила и није нас због тога истукла. Највећи део свог раног детињства, готово све до поласка у основну школу, мали Јожа провео је преко Сутле у Словенији, код деде по мајци Мартина Јавершека малог, жилавог човека, где је чувао стоку и доносио воду за кућу. Јавершекови су били имућнији него Брозови, па је Јожа имао веселије детињство код деде него у кући свога оца.

— То су ми најмилије успомене из дјетињства! — вели Јосип Броз. Деда Мартин живео је у Подсреди, селу под шумови-

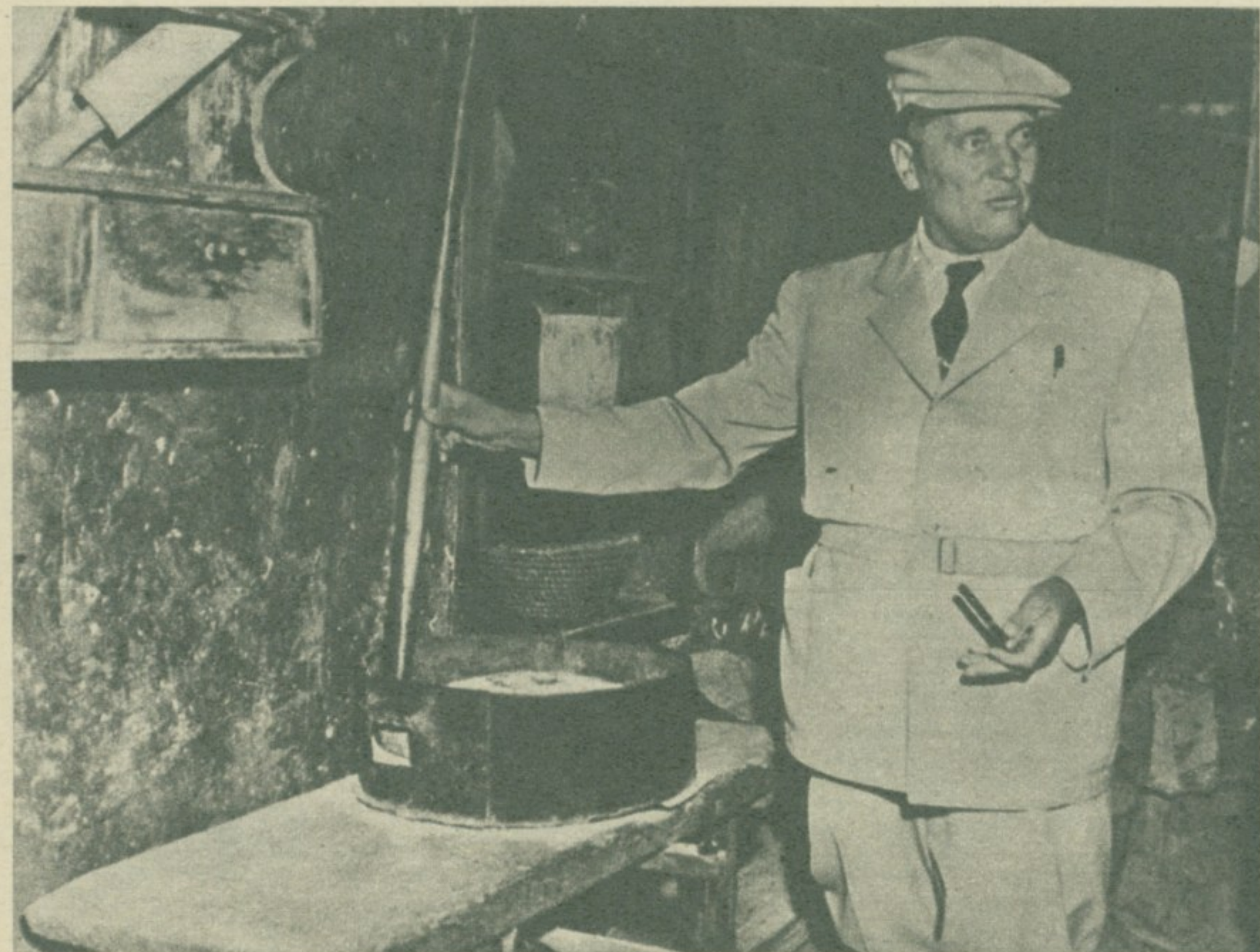
тим бреговима преко Сутле. Боравећи тамо, мали Јожа се најрадије играо у шуми и секао прутеће, правећи од њих бичеве за коње. Играти се око коња, бити око коња, била му је највећа забава. Деда му је с коњима радио. Отац му је имао два жустра коњића и кочију, уопште у Загорју имати коња значило је много. Ноћу, крај Сутле, мали Јожа је понекад дочекао и зору, чувајући коње на паши:

— На селу се на коња гледа као на радну снагу. Помаже ти у раду. Што га боље тимариш, боље ти и служи. У мога оца био је коњ по имену Путко, кога сам једино ја могао да обуздам. А увијек је био пун, угодан, па и послје прољетног орања...

Ваља рећи да је Тито за време рата увек сјаживао с коња кад је требало да се успне узбрдо. Говорио је: „Треба коња штедијети за равницу.“ У току Пете офанзиве свога коња Ласту ниједном није јахао све док се партизани нису пробили из обруча.

ВОЛЕЛИ СМО ПОЛАКА

Кад је мали Јожа коначно напустио дедин дом — за њега је настао други живот. У загорским кућама дете од седам година већ се сматра радном снагом. Као и мајка, браћа и сестре, и Јожа је од своје седме године окретао жрвањ — примитивни ручни млин. У његовој кући и данас постоји тај жрвањ за млевење кукуруза, чије је окретање врло напорно:

Друг Тито показује у својој родној кући жрвањ који је као дечак често морао да окреће

ОСТАВА ИМАО

— Стотину пута сам се ознојио окрећући жрвањ, а како су ми послје тога жганци били слатки... Или би ми мајка рекла да љуљам млађег брата у колијевци. Ја бих љуљао, љуљао, док дијете не би испало из колијевке... Као дијете, волио сам се играти. Једном пао снијег а санки немам. Мајка није била код куће, а ја узмем корито па са њиме на снијег, спуштао сам се с коритом низ бријег док није ударило у камен и пребило се на пола. Било је послје батина... Али, најтеже од свега било је када ме отац слао да с његовом мјеницом у руци одем жиганцима и замолим да је потпишу. То су били сељаци као и мој отац, дужни, гладни, с много дјеце... Морао бих тада да слушам прво грдње, затим јадиковке, док коначно мјеница није била потписана...

Али ни жрвањ, ни менице па ни разбијено мајчино корито нису ми донели толико очаја као случај са псом Полаком. О томе Тито прича:

— Највише суза смо ми, дјеца, пролили кад је отац

Грецовог дворца у Словенији и одвео тамо. Још се отац није ни вратио, а Полак је већ био код куће. Тада отац поново зграби Полака и крене с њим назад. Ми у плач, кад сутрадан ето Полака опет, али не смије у кућу, као да осјећа да ће га отац поново вратити. Ми онда Полака одведемо у шумицу изнад куће, ту му ископамо јаму и ту смо га пуне двије недјеље потајно хранили. А он, као да је знао да је бјегунац, нити ла је нити се јавља. Послје и фешнер дворца дигне руке од пса, а ми онда Полака изведемо пред оца. Још је дуго послје тога био код нас и доживио шеснаест година...

У Кумровцу још и данас постоји стара школска зграда у којој је учио Јосип Броз. У архиви школе чува се један докуменат. То је „Школска споменица за нижу пучку школу у Кумровцу“ која се води од самог отварања школе. Ту је забележено да је школска година, кад је нови ученик Јосип Броз ступио у школу, започела као и остале „све-

Ова фотографија, снимљена у Камнику 1911. године где је друг Тито радио извесно време, сматра се најстаријом његовом фотографијом. Друг Тито стоји у задњем реду (означен стрелицом)

ци књигу и хоћеш да учиш, али од учења нема ништа. Крава те за „штрик“ вуче камо она хоће... Ако дигнеш очи с ње, или испустиш „штрик“, она право у туђу њиву... Дјетињства стварно нисам имао.

РУПЧИЋ УЧИТЕЉА МАРКОВИЋА

— Учитељ Јуре Марковић боловао је од туберкулозе и често је изостајао из школе... По два разреда била су у истој учионици. Учитељ би закашљао, бацио крв у рупчић а ја бих му га послје носио на воду и прао. Послје смо рупчић сушили на ватри, јер учитељ другог рупчића није имао... Учитељ ме је јако волио, често ми је давао круха. Једног дана дошла му је мајка и одвела га... Сви смо стајали крај оградe док су кола одлазила. Учитељ нам је махао рупчићем а ми смо сви плакали.

— Послје је дошла једна учитељица по имену Марија, строга жена која је ђаке тукла шибом. Али и она је брзо напустила Кумровец. Трећи учитељ био је Стјепан Вимпушек.

Поткрај априла 1902. године школу је обишао, како вели „Споменица“, школски надзорник „Оптркић, који се разболио од нагле и тешке болести и у Дубровици благо уснио“. Приликом обиласка школе од стране надзорника Оптркића извршено је прозивање ученика и кратко испитивање. Ускоро

је завршена школска година па је Јожа прешао у други разред. Школске године 1904—1905. Јосип Броз је учио последњи, четврти разред у Кумровцу. Било му је већ 12 година. У школу је било уписано 430 ђака али је велики број изостајао.

За време распуста и празника кумровачка деца проводила су време на зидинама разореног Цесарграда, а за летњих врућих месеци највећим делом у долини крај реке Сутле, где су дечаци чували стоку. Ишло се и у туђе воћњаке.

— Када смо били дјеца — прича Јосип Штефан звани Попек, земљорадник, иначе школски друг Јосипа Броза — нас двојица смо с осталим дјечацима ишли по јабуке у воћњаке наших сусједа. На примјер код Марка Гргића, званог Бајс, чији воћњак није био велик, али су јабуке у њему биле ванредно добре. Воће смо трпали у њедра. Једном сам ја понио собом чак и кошарицу, али кад сам је напунио и кренуо из воћњака, Бајс је искочио из заклона иза кога нас је вребао. Мене је и ухватио, пошто с кошаром нисам могао да бјежим као остали.

Кад је Јосип завршио основну школу чекала га је иста судбина као и свако загорско дете. Како се које отме, одлази у свет за зарадом. По свршетку школе неко време је радио код брата своје мајке, шкртог човека.

— Хранио сам — прича Јосип Броз — свакога дана дванаест крава и волова... Ујак ми је као плаћу обећао нове чизме и храну. А-

ли ријеч није одржао. Прво ми је узео моје старе чизме које су имале лијепе саре, па их је преправио за свог сина...

ХТЕО САМ ДА БУДЕМ КРОЈАЧ

И сам ујак видео је да је Јожа незадовољан па му је рекао: — Иди, ако мислиш да ће ти другдје бити боље.

Тако је дошло време да и Јожа крене трбухом за крухом. Десило се да је баш тада дошао у Кумровец рођак Брозових, стојерни наредник Јурица у униформи са много медаља на грудима, које су се Јожи свињале. Јурица је хтео да помогне рођаку Фрањи. Говорио је Јожи да је конбарски позив најлепши. „Увијек си лијепо обучен, долазиш у додир са финим свијетом, нема много запињања ни зноја.“

— А ја сам хтио кад сам био мален — вели Јосип Броз — да postanем кројач, јер је жеља сваког сељачета из Загорја да има лијепо одијело...

Под утицајем тог свог рођака Фрање Броз одлучио је да пошаље Јожу на келнерски занат у Сисак на коме није дуго остао. Мајстор Никола Карас убрзо га је примио на браварски занат који му је постао касније струка.

Из књиге Владимира Дедијера „Јосип Броз Тито * Прилози за биографију“

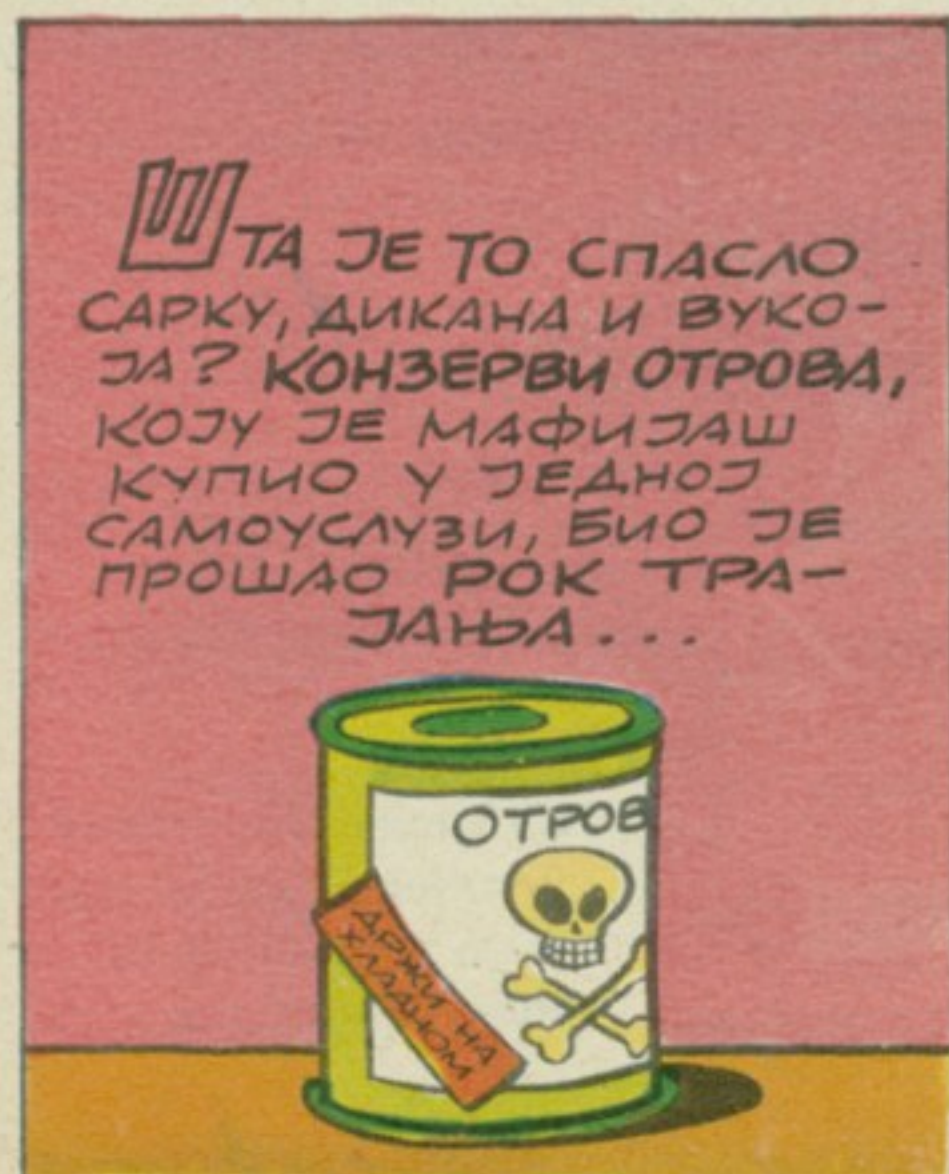
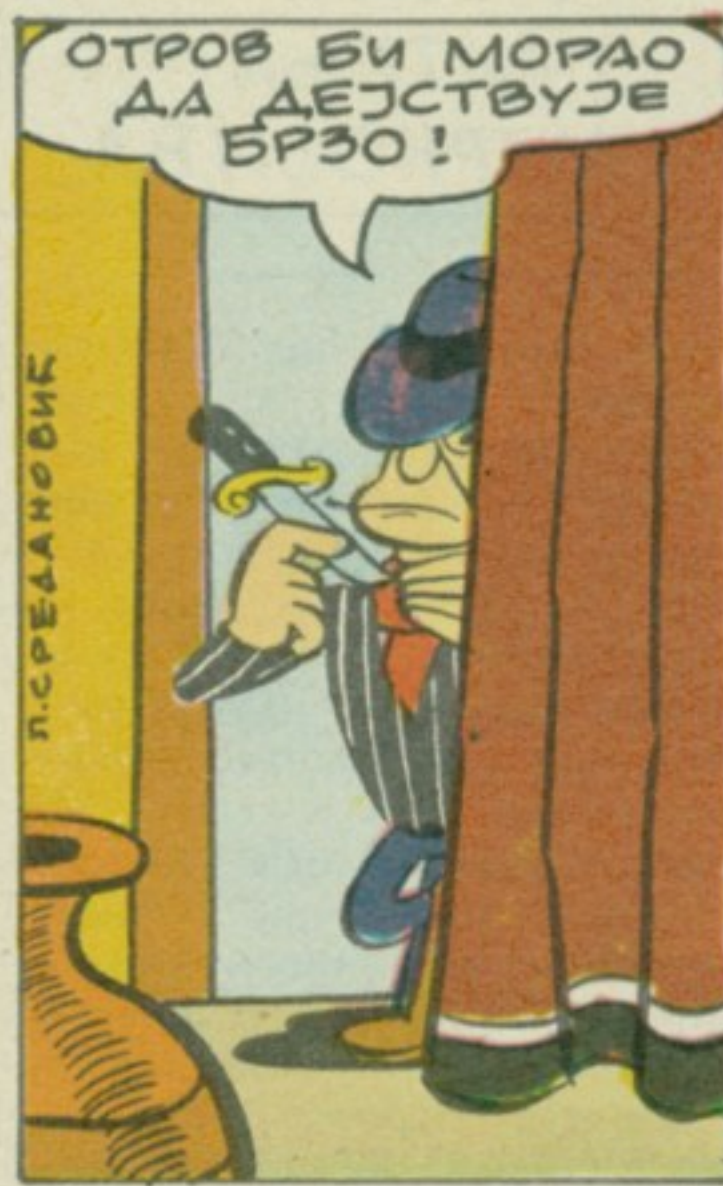
Кућа у Кумровцу у којој се родио Јосип Броз Тито

продао нашег пса, великог кудравог овчара Полака. Сви смо вољели Полака јер нас је „научио“ ходати. Кад би још као мала дјеца бауљали по соби, ухватили би смо се за густе Полакове длаке и тако, држећи се за пса, правили своје прве кораке. А Полак би полако ишао по соби. Отац га је био дао за два хвата дрва фешнеру (управнику) Виндиш-

чаном службом божјом и сазивом духа светог“. Те школске године уписана су 224 дечака и 142 девојчице. Учитељ је био Јуре Марковић за сва четири разреда.

— Тешко се онда учило — сећа се Јосип Броз. — Био си радна снага. Никад ниси имао времена за учење. Чуваш стоку, копаш... Одеш на ливаду да пазиш на краву, а понесеш у ру-

ДИКАН MONTEKARLOS И ПРВИ РЕЛИ

ТАЈНО ОРУЖЈЕ МАЈОРА БЕНКСА

Рано ујутро 13. јуна 1944. пале су на Енглеску прве немачке летеће бомбе — једна код Гравенсенда и по једна у Сасексу, Екланд Грину и Севаноксу. Три дана касније, шеснаестог јуна од подне па до поноћи, обале Енглеске су прелетеле 144 немачке ракете типа фау 1. Седамдесет и три од њих пале су на Лондон. Напади Хитлеровим тајним оружјем на разне циљеве у Ламаншу и унутрашњости Британских острва извођени су и дану и ноћу.

Иако није било сумње да ће савезници наћи начина да осујете немачки напад, узнемиравала је чињеница да је Хитлеру, после пораза које је у последње време трпео скоро на свим фронтима, сада пошло за руком да подигне морал немачке армије и немачког народа.

Чудном игром случаја, док су немачке ракете надлетале Енглеску, план о првом противнападу нису до нели шефови савезничких штабова већ обавештајни официри британске команде за специјалне послове мајор Хенри Бенкс који се у то време налазио у Француској.

ПОТПРАШИТЕ ШВАБАМА!

Прве вести о ракетном бомбардовању Лондона и других циљева у Енглеској мајор Бенкс је чуо у обласном штабу француског покрета отпора, у гаражи Шарла Хонемана у Амијену. Док су са звучника радио-апарата трештале фанфаре и немачки спикери тријумфално објављивали да је почела Хитлерова одмазда због савезничког бомбардовања неких немачких градова, Бенкс је био првен од беса. Немци су најављивали да ће употребом сво-

јег тајног оружја направити прекретницу у рату, а он је био свестан да ништа не може учинити против лансиралих база сакривених дуж обале Француске. Уосталом, то и није спадало у његову надлежност, о томе је имао ко да се брине. Али, у Лондону су му живели родитељи и вереница Рут.

— Хенри, зар и ви немате неко тајно оружје да потпрашите Швабама? — упитао је Шарл Хонеман.

— Не, Шарл! — одговорио је Бенкс замишљено. — Не верујем да савезници

У заказано време Шарл Хонеман је искочио из кола на мосту и шмугнуо у мрак. Тридесет секунди касније по читавом Амијену почеле су да одјекују експлозије.

имају неко тајно оружје, али ми се чини да га ми имамо.

Следећих неколико часова мајор Бенкс је провео са Хонеманом и водећим људима из покрајинског покрета отпора у разрађивању смелог и оригиналног плана. Морали су предузети нешто што би Немце, бар на кратко, навело да поверују да и Енглези поседују неку врсту тајног оружја којом им враћају за нападе на Лондон.

У највећој немачкој гаражи у Амијену радило је десетак организованих француских патриота, илегалца. У њој се увек налазио већи број камиона а у непосредној близини је било немачко складиште муниције и експлозива. И гаража и складиште били су добро чувани, а Бенкс је на своју руку одлучио да их заузме. Али, задатак је био много сложенији.

ЗНАК ЗА ИЛЕГАЛЦЕ

Одређено је неколико стратешки важних немачких пунктова у граду и на његовим прилазима: немачка команда, радио-станице, железнички чвор, зграде Гестапоа — пред којима ће се касно у ноћ наћи камиони пуни експлозива.

Требало је да акција почне у један сат по поноћи. Од један до један и петнаест минута план је предвиђао заузимање гараже и складишта муниције. Одмах после тога камиони ће из гараже кренути према складишту и ту упаћених мотора сачекати да буду напуњени експлозивом. Тачно у један и четрдесет пет заставиће се на одређеним циљевима у граду и на периферији. Возачи ће темпирати упаљаче за експлозив и муњевитом брзином напустити своја возила.

За успех подухвата најважнија је брзина. Камиони се не смеју задржати више од тридесет секунди на месту где је требало да експлодирају. Пометња која ће због изненадних експлозија настати у касне ноћне сате била је Бенксу важнија од материјалне штете коју ће направити непријатељу.

Целог тог поподнева у гаражи Шарла Хонемана сакупљали су се чланови покрета отпора да би их Бенкс снабдео оружјем и тачно одредио задатке.

Савршено сигуран у успех своје акције, енглески официр је послао дугу шифровану поруку Лондону инсистирајући да британски радио у својој првој јутарњој емисији објави да су савезници, у знак одмазде због немачких напада ра-

кетама фау 1, употребили ново оружје за разарање непријатељских циљева у позадини.

Тачно у један сат по поноћи зауставила су се два аутомобила пред главним улазом замрачене немачке гараже. Кратак рафал из аутомата по стражарима био је знак за илегалце у гаражи да почну обрачун са Немцима који су се ту затекли. Буновни Немци били су лик видирани за трен ока и учесници акције су почели да облаче њихове униформе.

У складишту муниције борба је трајала нешто дуже, али је и оно заузето управо у тренутку кад су отети немачки камиони стигли.

ЗЕМЉА СЕ ТРЕСЛА

Радило се грозничавом брзином. Између лешева логичних немачких војника и чланова покрета отпора претили су тешки сандуци с експлозивом и велика бурада с нафтом и бензином и натоварени на камионе. Још једном су употребљени часовници и Бенкс, који се налазио у челном возилу, дао је знак за полазак. Велики камиони, покривени церадама, појурили су замраченим улицама града носећи смртоносан товар.

Пјер Гобел, младић из Провансе, зауставио је свој камион на централном тргу тачно у 01,45 часова. Бенксов сат показивао је исто време кад се Бенкс зауставио пред немачком командом и активирао упаљач... Часовник на градском тргу откуцао је три пута кад је Шарл Хонеман искочио из својих кола на мосту и шмугнуо у мрак. То се поновило истовремено на десет различитих места.

Тридесет секунди касније, уз заглушну експлозију, одлетели су у ваздух гаража и складиште. Скоро истовремено цео град као да се претворио у пакао. Пламен је сукнуо увис а земља се тресла. Однекуд су почеле да завијају сирене за напад из ваздуха. У општој гужви било је јасно да Немци нису знали шта се стварно догодило.

Лондон је, срећом, схватио генијалност Бенксовог плана и дао добар публицитет новом „тајном оружју“ не откривајући, разумљиво, у чему се оно састоји.

Немачки нанади ракетама фау-1, а касније савршенијим фау-2, нису тиме били спречени, али је немачка обавештајна служба у току целог следећег месеца покушавала да објасни страховите изненадне експлозије у Амијену.

Радило се грозничавом брзином: тешки сандуци са експлозивом и бурада с нафтом и бензином морали су на време стићи пред циљеве одређене за акцију.

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ВЕЛИКИ ЛЉУДИ

АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ

ГРАД
НА ДЕЛТИ
НИЛА

2

НА СИЛУ БОГ — Краљ је, на велико незадовољство својих грчких поданика, прогласио Персијанце равноправним у новој држави. Исто тако, Грци су се с презиром односили према његовом захтеву да му се одају божанске почести. „Нека буде бог, кад баш хоће!“ говорили су.

У ЗЛАТНОМ САРКОФАГУ

После једне бурно проведене ноћи, Александар се изненада разболео, а убрзо потом и умро. Било је то у Вавилону, 13. јуна 323. године, управо када је 32-годишњи краљ хтео да новим походима прошири своју ионако огромну империју. Тело великог освајача пренесено је у златном саркофагу у Александрију, где је сахрањено уз највеће почести. Истовремено, по империји су почеле да круже гласине по којима је краља отровао неки издајник.

АЛЕКСАНДРИЈА — У овом граду, првом који је подигао велики освајач, започео је нови трговински и културни процват хеленског Средоземља. Управо ту у савршио је Еуклид своје геометријске законе, а Ератостен израчунао обим Земље. Касније, када је постала део Римске империје, Александрија је по важности била равна њеној престоници. У 3. веку наше ере, њоме је завладало хришћанско учење, а доцније су га Арабљани заменили исламом. Године 1517. овај град су освојили Турци и „прославили“ се незапамћеним варварством: спалили су богатство и надалеко чувену библиотеку и тиме за неколико векова уназад илустрацију људског сазнања!

ПОБУНА — Победа над Персијом означила је крај грчког осветничког похода. Али, освајање је Александру ишло тако лако да га је неодољиво мамило на нове подухвате. Тако је кренуо на Индију, продором на север ове земље и освојио Пенџаб. Али, ту су се његови преморени војници побунили и приморали га да се врати. После тешког марша који је стајао много људских живота, Александар је стигао у Сузу, а одатле у Вавилон, који је прогласио својом престоницом.

СМРТ ИЗДАЈНИЦИМА! — У Вавилону, Александар је започео уређење своје војске и нове империје. Високи официри нису се слагали с освајачевим напречац донесеним одлукама, налик на ону с Гордијевим чвором, те су лако примали мито и одавали државне тајне. Чим је открио издају, Александар је похапсио и погубио све своје старије војне старешине, а на њихово место поставио је младе људе у чију је оданост био сигуран.

КУЛТУРНО ЈЕДИНСТВО — После Александрове смрти, његови војни команданти распарчали су краљевину. Политичко јединство је разорено, али је културно остало. Александар је свуда ширио хеленску науку и уметност, оживљавајући је истовремено новим утицајима. Сваки од 70 градова, колико их је по Плутарху основао постао је центар грчке цивилизације.

РЕДАК ОСВАЈАЧ — Александрија је, ипак, само симбол наслеђа које је свету оставио македонски краљ. За осам и по година својих похода, из мешао је традицију Азије и Европе и удахнуо им нов живот. Тако је створио основу на којој ће израсти цивилизације будућих векова. Ретки су освајачи који су, попут Александра, за собом оставили више него што су уништили.

КРАЈ

ЈОШ САМО САТ ЖИВОТА

Ујела ме је змија отровница и једина мојој ноћи да преживим била је да уверим лобце на људе да примене вештачко дисање

Нисам имао много времена. За неколико минута обузеће ме парализа. Ускоро ћу почети да се гушим, нећу моћи да удахнем ваздух. То се догађа после уједа змије краит, црвеноглаве отровнице чији је отров смртоноснији од кобриног. Од њега се постепено парализују органи за дисање, тако човек умире у спорој агонији.

Лежао сам на леђима у колиби са сламним кровом на једном пропланку у дунгли, док су око мене стајали окупљени припадници племена и тужно климала главама. Њихов поглавица, мој добар пријатељ, клечао је крај мене. Он је био једини човек који ме може спасти. Невоља је била само у томе што нисам добро владао његовим језиком. За мене је заиста било питање живота и смрти хоће ли он тачно разумети оно што му кажем.

ПОГЛАВИЦА МЕ ЈЕ РАЗУМЕО

Постајао сам све слабији. Нисам више могао да покрећем десну ногу. Време је сувише брзо протичало.

У недостатку серума постојао је само један начин да преживим: вештачко дисање, ако је потребно и сатима, све док парализа не буде побеђена. Тако, пре него што изгубим моћ говора, морао сам објаснити поглавици шта да ради.

— Слушај — рекао сам — убрзо нећу више моћи да дишем. Желим да седнеш на моје бутине и рукама што јаче притиснеш моје груди. Када се умориш, замоли неког другог да то ради. То је лек који се употребљава у мојој земљи. И раније ми се догађало да ме уједе змија и знам шта треба урадити. Сада пробај да ли можеш да извршиш моја упутства.

Погледао ме је сумњичаво, слегао раменима и почео да ми притиска груди.

— Да, тачно тако — рекао сам, захвалан што је схватио моје речи. — Притискај у ритму твог дисања. Неће ти бити тешко.

Морао сам да говорим полако. Желео сам да ме добро разуме.

— Ако само тако наставиш за мене нема опасности. Веруј ми. Али, немој да одустанеш чак и ако помислиш да сам мртав.

Још сам могао да окренем главу. Недалеко од мене стајала је једна жена и јецала. Била је то кћерка поглавице и моја жена.

— Линтау, чула си шта сам рекао. Постарај се да све буде учињено онако како сам замолио твог оца.

Парализа је обухватила мишиће

врата. Глава ми се климала, тако да су ми ставили испод ње неколико јастука. Већ се догађало да се човеку сломи врат у неком наглом грчу.

До тада се нисам бојао. А требало је. Проучавање дејства отрова саставни је део мог посла и тачно сам знао шта ће се догодити са мном. Али, мада су поглавица и цело село били уверени да ћу умрети, одбијао сам да се помирим с том мишљу.

НИШТА НЕ ЗАУСТАВЉА ОТРОВ

Код куће у Ангерсу, у Француској, имао сам читаву збирку змија. Одувек су ме занимале. И раније су ме уједале, али сам увек успевао да на време убризгам серум или истиснем отров.

Али змија краит нема као кобра дугачке зубе које попут стреле за-

рије у кожу. Њени зуби ухвате месо и грубо га жваћу и уносе што могу више отрова који брзо продире у крвоток. Смрт обично наступа за сат или сат и по.

Када сам угледао змију, покушао је да одгмиче у шипражје. Препречио сам јој пут граном и подигао је. Понео сам је у село и био веома задовољан собом, када сам се наједном саплео и скоро пао. Када сам се усправио, нагазио сам змији реп. Њена глава ми је промакла кроз прсте и успела је да ме угризе изнад колена и приљуби се уз кожу. Успео сам да је отргнем и бацити далеко, пре него што је успела поново да ме нападне.

Одмах сам почео, што сам јаче могао, да притискам око места уједа. Али, нисам се заваравало лажним надама.

Ништа неће моћи да заустави дејство отрова.

Становници села су видели шта се догодило и два човека су ме понела. Ухватили су ме изненадни грчеви у стомаку и стао сам да повраћам. Почело је. И мишићи органа за дисање већ су престали нормално да раде. Сваки удисај захтевао је исцрпљујући напор моје воље.

„Диши! Диши!“ — викао је неки глас у мојој глави. Али дисање ми је постајало све теже, удисао сам све мање и мање ваздуха. Чинило ми се да ће ми од напора очи искоцити из дупљи. Чуо сам мрмљање гомиле која се окупила око мене.

Шта је, до ђавола, радио погла-

вица? Зашто не настави са вештачким дисањем?

Срећом, наши погледи су се сретли. Прочитао је молбу у мојим очима и наставио безнадежно да ми притиска груди. Помагао ми је, али далеко од тога да сам могао нормално да дишем. Остао сам при свести што је само увећавало мој страх. Могао сам да чујем и видим све шта се догађа око мене. Осећао сам да сваки тренутак може бити — последњи.

СТИГАО ЈЕ И ВРАЧ

А стомак као да ми је био испуњен жилетима и љутом паприком. Као да ми нека киселина сагорева црева. Понекад ми је снажан грч потресао тело, подсетивши ме на самртни, а људи окупљени око мене очигледно су мислили да сам у ропцу.

Поглавица је наједном рекао Линтау да оде. Одбила је и три жене су је одвукле. Желео сам да останем, али више нисам могао да изговорим ни реч.

А онда је стигао и врач са својом опремом. Отворио је кожну торбу и извадио пола туцета глатких камичака, у разним бојама, округлих као грашак. Ставио је један на моје усне, дунуо га и вратио у торбу. Ову представу је поновио са сваким каменом. Касније је цело село веровало како ми је он спасао живот.

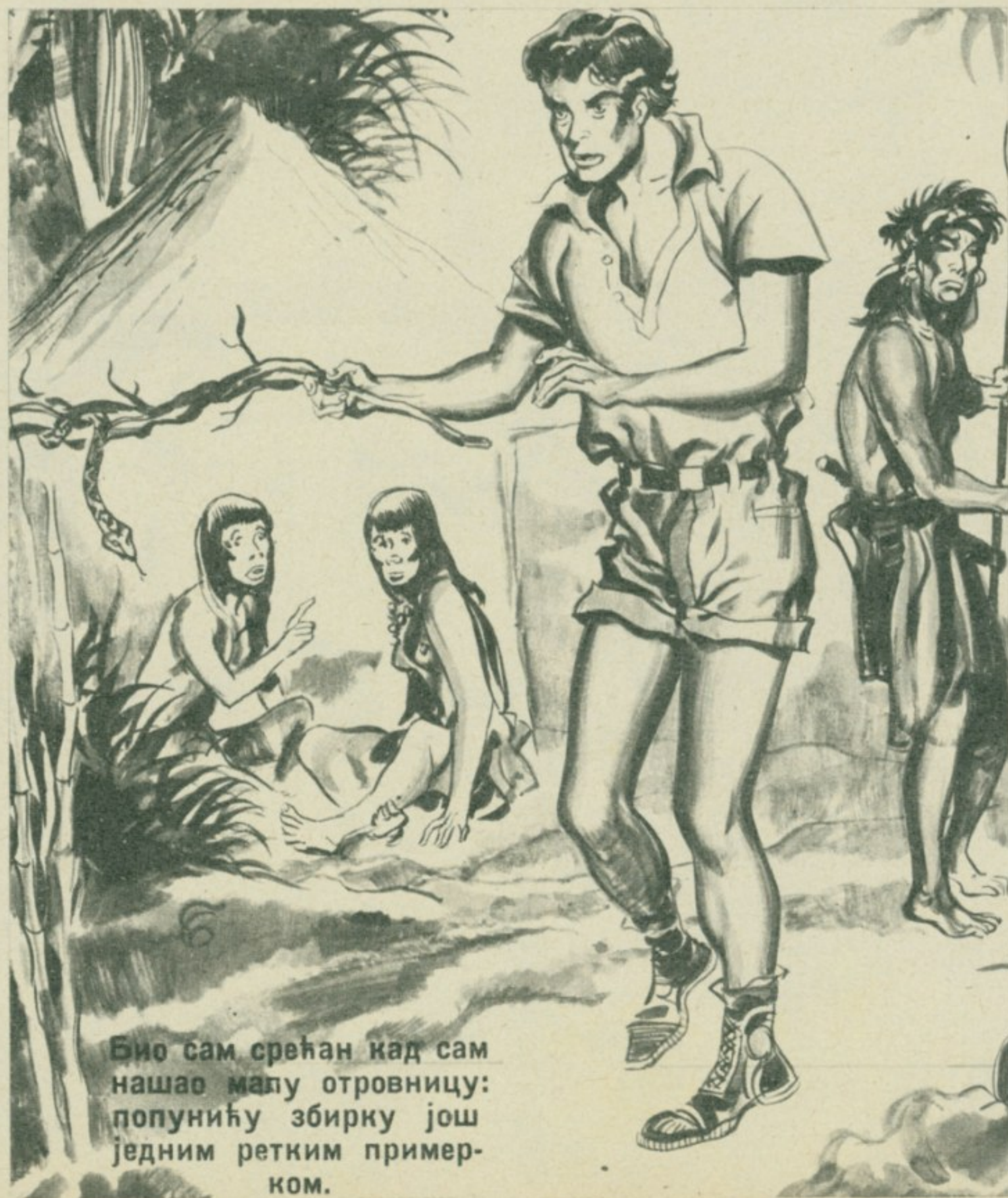
А у ствари, њихова вера у врача могла ме је стајати живота, јер су сви сматрали да нема више потребе за вештачким дисањем. Срећом, вратила се Линтау и почела тако да виче да су људи наставили да ми притискају груди. Свој живот дугујем поглавици, а пре свега Линтау. Тек око поноћи парализа је почела полако да попусти. Још су ми грчеви потресали тело и био сам толико слаб да нисам могао ни руку да подигнем.

Ујутру трећег дана почела је да ми се враћа снага и мишићи су поново одговарали на команде из мозга. Најгоре је прошло. Остао сам жив.

Па ипак, протекло је још неколико дана пре него што сам могао да станем на ноге. Било је просто невероватно, јер краит је једна од најотровнијих змија и њен отров се може упоредити само са отровом афричке мамбе.

И тако, био бих мртав да није било моје жене и групе стрпљивих и упорних мушкараца из племена ловаца на људске главе, Дајака, који су сатима наизменично притискали мој грудни кош.

Жан — Ив Домален

Био сам срећан кад сам нашао малу отровницу: попунићу збирку још једним ретким примерком.

Тридесетогодишњи француски зоолог Домален, трагајући за ретким примерцима змија нашао се 1964. године у Југоисточној Азији.

На Борнеу се изгубио у дунгли и ту су га нашли припадници племена Дајака, за које многи тврде да су и данас ловци на људске главе, и одвели у своје село. Спријатељно се с њима а кад је једном јавно изјавио да је кћерка поглавице лепа и да лепо игра, то је било схваћено као брачна понуда и он се морао њоме ожени. Чежња за домовином натерала га је да напусти Борнео и жену и врати се у Француску.

НА ДНУ ЛАГ

ЧИТАВИХ ПЕТ ДАНА ГЊУРЦИ СА ТРАГАЧА II
БОРИЛИ СУ СЕ ЗА ЖИВОТ РИЧАРДА КАТА-
ЛАНА. НАЈЗАД, СПАС ЈЕ ДОШАО САМ ОД СЕБЕ.

Остале ајкуле сада су на ваљивале, ударајући о челични оклоп изнад гњурца. Сваки од ових удараца болно је струјао Ричардовим телом...

БАЛЕТ АЈКУЛА

Уневољи смо — говорио је преко радио-телефона Гас Корнел, капетан брода ТРАГАЧ II. — Јутрос смо се спустили на дубину од 30 метара да бисмо претражили олупину једне јапанске подморнице. Поставили смо експлозив на задњи део оклопа да бисмо направили рупу кроз коју ћемо ући. Али, изгледа да је подморница врло несигурно стајала на гребењу јер се од експлозије искринула и прикљештила ногу једном нашем гњурцу.

— Па, шта вам је потребно? — упита Амос Кромлин, капетан луке на острву Мон — Подводна вариљачка опрема. Хоћемо да исечемо део оклопа и ослободимо нашег друга.

— Жао ми је — одврати овај. — У луци нема таквог апарата.

— Знате ли где бисмо га могли набавити?

— Можда од морнарице — рече Кромлин. — Причекајте на вези, питаћу поморску базу у лагуни...

„Врашки боли...“ мислио је Ричард Каталано, чврсто стежући очне капке. „Ипак, имам среће, при тисло ми је само стопало и део цеванице. Гас и остали изабавиће ме за неколико минута, само док набаве вариљачку опрему...“

САМ САМ КРИВ

Било је један по подне 22. јануара 1972. године. Већ читав сат Каталано је подносио ужасне болове, проклињући час када је напустио свој лепи дом у Чикагу да би се упустио у ову авантуру. Као искусан ронилац, прихватио је понуду Гаса Корнела да учествује у откривању јапанске подморнице пуње злата коју су пред крај рата у овој лагуни, међу микронезијским острвима познатим под именом Трак, потопили савезници. Била је то једна од многих које су 1944. године преносиле драгоцене полуге из Јапана у швајцарске банке.

„Сам сам крив“, помислио је Каталано, присећајући се како је све почело. У том тренутку, мисли му прекиде ужасан бол и он зајаука, испуштајући стотине ситних клобука; вода га

је зањихала и извила му прикљештене кости.

А онда угледа Гаса Корнела који је силазио ка њему са новим резервоарима за ваздух. Пошто му их је заменио, он отвори малу челичну кутију коју је држао у руци и показа му њену садржину. Била је то једна инјекција.

„Морфијум!“ сину Ричарду. „Овај Гас је баш паметан момак!“

Али, то није било све чега се Гас досетио. Пошто му је убризгао морфијум, он извади једну белу пластичну плочу отежану каменом, па написа на њој масном црном оловком: „ПОРУЧИЛИ СМО ВАРИЉАЧКУ ОПРЕМУ. ПРОМЕНА ВАЗДУХА СВАКОГ САТА“.

„Сваког сата!“ помисли очајно Ричард. Затим узе оловку и плочу.

„ПЛАШИМ СЕ“, написао је. „НЕ ДАЈТЕ ДА ЗАСПИМ. САН ЋЕ МЕ УБИТИ“.

ИНТЕРВЈУ ПОД ВОДОМ

Сутрадан увече, капетан Амос Кромлин примио је у луци телефонски позив из једне америчке радио-компаније. На вези је био некакав Џери Холсмен, новинар.

— Је ли тачно — питао је он — да је у лагуни олупина подморнице прикљештила једног гњурца?

— На жалост, тачно је! — одговори Кромлин.

— Можете ли укратко да ми опишете догађај? Занима ме вреди ли да долазим...

Новинар је свакако закључио да вреди, јер је већ сутрадан, 24. јануара, са палубе ТРАГАЧА II слао извештај својим слушаоцима.

— Ово је трећи дан — говорио је у микрофон — како се несрећни Ричард Каталано налази на дну лагуна. Његови другови чине све да би га одржали у животу: односе му течну храну у пластичним боцама, олакшавају му бол инјекцијама морфијума, не дају му да заспи да не би испустио довод ваздуха и тако се угушио. Осим тога, у часовима плиме ашовима раскопавају пе-сак који вода наноси око њега и прети да га живог сахрани... Иначе, у лагуни се тренутно налази око 50 бродова. На њима су све

сами гњурци-аматери који су такође дошли да истражују ове воде. Сви су они сада сведоци узбудљивог призора... Ево, драги слушаоци, обратићемо се са неколико питања капетану ТРАГАЧА II Гасу Корнелу. Капетане, у мору брига које вас опседају, која је — највећа?

— Мучи ме та вариљачка опрема... Кад, дођавола, мисле да је пошаљу? Затим, брину ме и ајкуле...

— Ајкуле?

— Да. Мислили смо да ће их оволики бродови и наше подводне светиљке држати на одстојању. Али, синоћ смо на 50 метара од подморнице открили неколико ових чудовишта...

Нешто касније, Гас је сишао на дно и на пластичној табли написао Ричарду следеће: „Један новинар хоће преко мене да ти постави неколико питања. Нуди 5000 долара“.

„У реду“, одговорио је овај. „Ако не преживим, пошаљи новац мојој породици“.

„Прво питање“, написа Гас. „ОСЕЋАТЕ ЛИ НЕКЕ НАРОЧИТЕ ТЕШКОЋЕ?“ За тренутак је смишљао одговор, а онда дохвати таблу и оловку.

„ОСЕЋАМ“, нашкобао је. „РЕЦИ МУ ДА МИ СЕ ПОВРАТА ОД ЊЕГОВОГ ПИТАЊА! НЕК ЗАДРЖИ СВОЈЕ ДОЛАРЕ!“

ДОБИЛИ ПО ЊУШЦИ

Поподне 25. јануара, ајкуле су се осмелиле. Био је то 55. час Ричардовог заточеништва на дну и са њим су поред Корнела били чланови посаде Роберт Мадервел и Петрус Цезар.

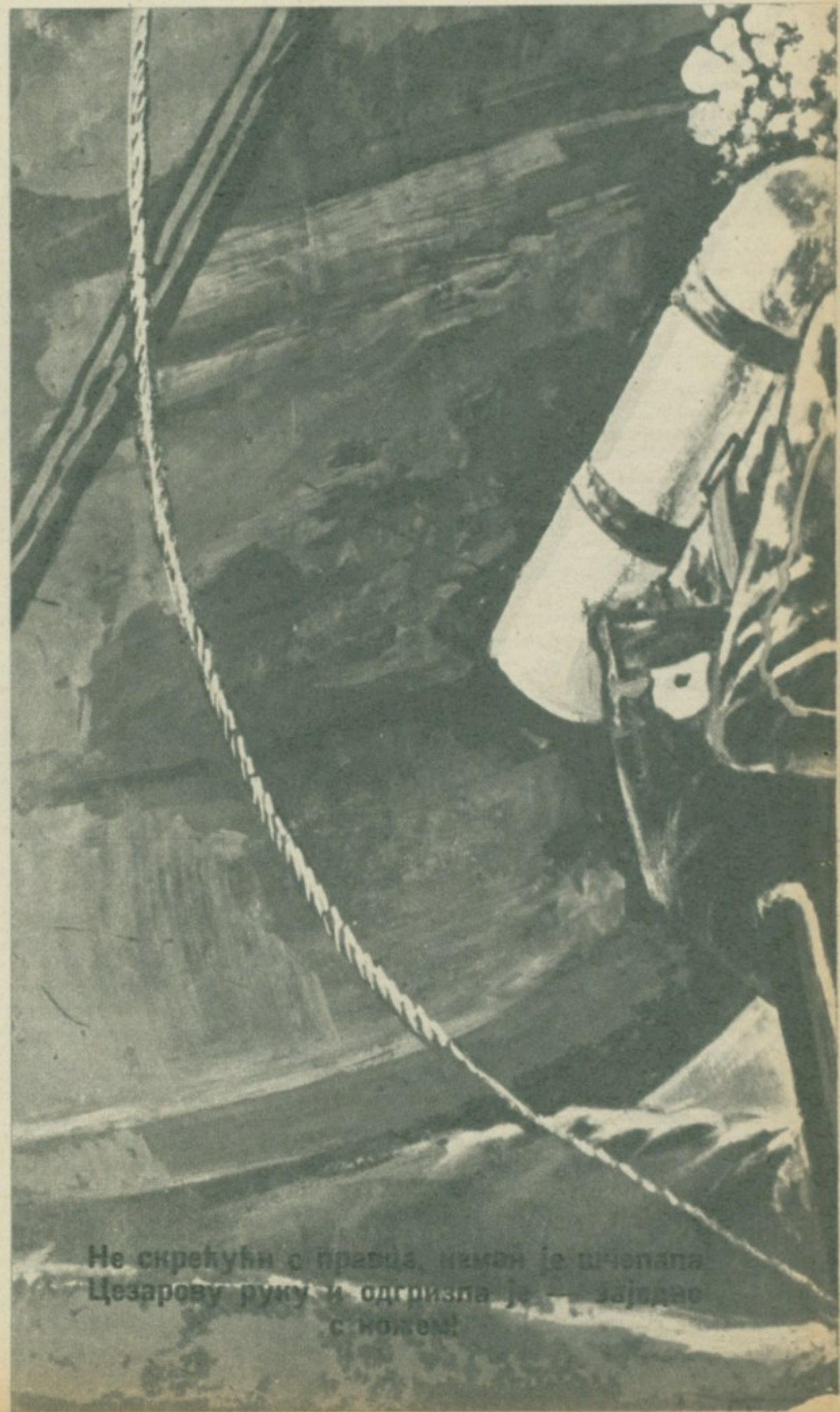
Каталано и Корнел у истом су тренутку угледали животиње. Превише исцрпљен да би се уплашио, Ричард уморно помисли да му је то крај. Дао је знак тројици људи да изроне. „Спасавате се!“ хтео је да каже. „Учинили сте све што сте могли!“

Али, они нису ни помишљали на то. Корнел је полако подигао своју подводну пушку и испалио харпун право у ждрело најближе мачи. Истог тренутка, остале четири ајкуле су се ступиле на њу и почеле да је комадају.

Ричард се надао да ће их овај оброк задовољити. Али оне одједном напустише своју рањену другарицу и почеше да круже око гњурца. Корнел, Мадервел и Цезар згрчише се поред Каталана, испод баласта подморнице, у нади да ће их песак сакрити. Наједном угледаше једну од ајкула како, попут каквог торпеда, клизи по дну: покушавала је да се увуче међу њих! Ричард сместа подиже свој ашов и тресну је сечинице по њушци. Неман побеже. Њено нагло кретање узбурка воду, која одиже гњурце од тла и приби их уз зид подморнице. Каталано заурла. Искривљене кости за болеле су га тако снажно да ни морфијум није помогао.

А онда је стигла помоћ. Људи са ТРАГАЧА II видели су кроз стаклено бродско дно шта се догађа и одмах заронили, опремљени специјалним гранатама које служе да ошамуте рибе. Једна за другом, експлозије су узбуркавале воду, а Ричардово тело одскакало је од тла и ударало о олупину. Бол који је овога пута осећао био је тако страشان да није могао ни да виче. Изгледало му је да ће пресвиснути. Као кроз маглу, видео је да ајкуле беже...

Све би се завршило без жртава да Петрус Цезар није у гнев учинио један непромишљен потез. Једна од ајкула промакла је у бекству поред њега. Цезар је

Не скрећући с правца, неман је шчепала Цезарову руку и одгризла је — заједно с ноћем!

УНЕ

извукао. нож и појурио да јој распори трбух. Не скрећући с правца, неман је само искривила главу, шчепала руку у којој је држао нож и — откинула је! Одмах су се сакупили и остале ајкуле. Као и раније око своје рањене другарице, играле су сада свој језиви балет око Цезаровог тела, откидајући са њега комад по комад меса...

Када се Каталано најзад

ослободио из своје ступице, десило се то случајно и без људске помоћи.

ОЛУПИНА СЕ ПОМЕРИЛА

Тог, петог јутра, Ричард више није бринуо о себи. Био је изморен недостатком сна; морфијум и сред-

ство против спавања одржавали су га у неком грозничавом стању, а стомак му више није примао течну храну из пластичних боца. У неком мирном очају посматрао је како се у даљини над дном полако уздиже јебан пешчани облак. „Свакога дана у ово време плина почиње да ме затрпава“, мислио је. „Нека ме сада угуши! Не могу више да издржим...“

Па ипак, видећи да је Корнел већ стигао с ашовом, он подиже свој да му помогне. У том тренутку, као што се то обично дешавало, први налет воде притисну га уз олупину и измами му болни крик. Неколико минута касније, био је у песку све до груди. Ричард се чудио у себи: десило се то брже него икад, чак тако брзо да је Корнел

са својим ашовом био потпуно немоћан.

Одједном, осетио је нешто необично — као да притисак на ногу попусти. „Готово је, почео сам да халуцинирам“, помисли. Али, следећег тренутка увидео је да се не ради о халуцинацији: плина га подиже из песка и он, као у неком невидљивом загрљају, полете на више! Кретање воде било је тако јако да је — померио подморницу!

Срећан, Ричард поче тако махнито да се бацака и прервје по води да умало не испусти цев за довод ваздуха. Корнел га стеже око струка и поведе ка површини. Кришом је бацио поглед на његово стопало: било је спљоштено и округло као диња...

Када су Ричарда изнели на палубу лагуном се зао-

рише бродске сирене.

— Погледај! — рече Гас. — Сви ови бродови славе твој повратак!

— Славе? — прошапта Ричард. — А Цезара више...

И не довршивши реченицу утону у сан.

Минут касније, на палубу истрча везиста.

— Капетане, — обрати се Гасу — из луке јављају да је стигла варилачка опрема. Питају шта треба да раде.

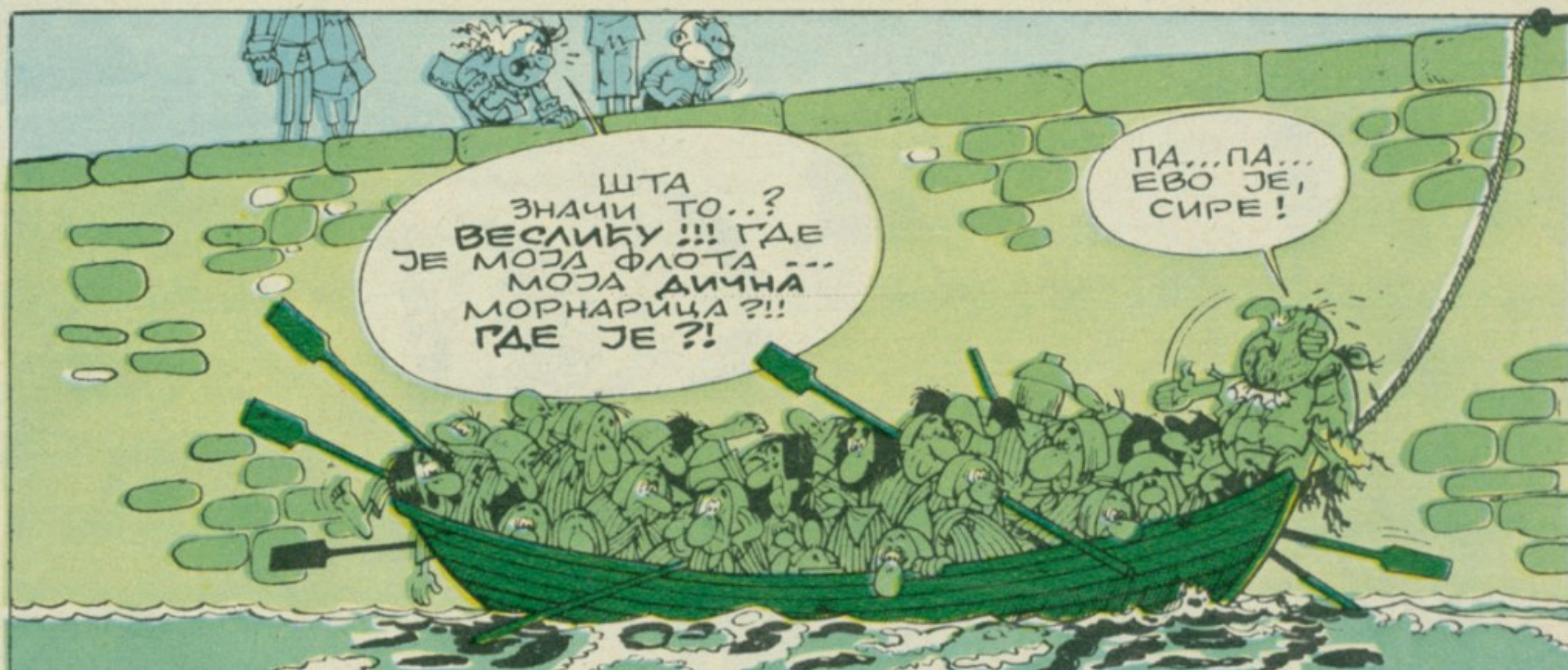
Корнел је за тренутак стајао без речи, а онда прште у необуздан смех.

☆☆☆

Два дана касније, капетан Корнел ушао је са још двојицом гњураца у олупину подморнице. Претражили су је од врха до дна, али нису нашли никакво злато, осим — украса на једном официрском мачу.

ЦРНА БРАДА и КОМАНДОСИ

ЉУБАВ СА РУМУНОМ

ГОВОРИО ЈЕ НЕКЕ НЕРАЗУМЉИВЕ РЕЧИ И ПОКУШАВАО ДА МИ НЕШТО ОБЈАСНИ ГЕСТОВИМА. БИЛО МИ ЈЕ СМЕШНО ЈЕР САМ У ИСТО ВРЕМЕ ЈА ГОВОРИЛА СРПСКИ.

Било је то прошле године. Тада сам имала тринаест година и похађала осми разред основне школе у Крагујевцу. Била сам одличан ученик, весела. Сви су мислили да сам најсрећнија девојчица у школи. Али, мене је нешто мучило. Моје другарице су све чешће причале о дечацима и гледале их некако другим очима. За мене су они били само одлични другови за игру, такмаци у клизању, неко ко те зими грудва и с ким можеш и да се побиеш, ако затреба. Морам признати да су ми неки представљали и нешто више, али ми је било страшно смешно кад би ми неки од њих рекао да ме воли. Моје другарице су, пак, почеле да пишу љубавне песме, споменаре, сањариле о једном дечаку по месец дана, патиле и читале Базарове љубавне романе. Мени се ни-

један дечко није свиђао дуже од једног дана, били су ми досадни дуги љубавни романи у наставцима. Осећала сам да ме другарице сматрају недораслом и хте-ла сам да се и ја озбиљно заљубим, али ми то није полазило за руком.

Тако сам дочекала распуст и крај мог осмогодишњег школовања. Била сам „вуковац“. Веома сам се обрадовала кад ми је на завршној свечаности директор рекао да сам изабрана да, као представник школе, са још двадесет другова и другарица из других основних, средњих школа и факултета, идем у Румунију.

МОЈ ПРИЈАТЕЉ АУРАШ

У румунско село Рукар, које се налази на падинама Карпата, стигли смо у по-

ноћ. Дочекали су нас румунски другови и другарице са хлебом и сољу, добили смо и дивне каранфиле. Ја сам ишла прва и са свима се упознавала и пољубила. Било их је колико и нас, а сви смо били смештени у замку неког предатног богаташа.

Сутрадан, после доручка, требало је да дижемо заставе, али ја то нисам знала. Стајала сам поред баште и посматрала дивне расцветане руже. Тада ми је пришао један дечак и упитао да ли говорим француски или енглески. На жалост, једини страни језик који сам ја знала био је руски. Говорио је неке неразумљиве речи и покушавао да ми нешто објасни гестовима. Мени је то било смешно јер сам у исто време ја говорила српски. Заједно смо се смејали, на крају ме повео на изборно место, показао на јарбол, заставе и Румуне који су стајали у групи. Схватила сам да треба да позovem Југословене. Онда смо отпевали химне и подигли заставе. Тако сам запазила Аураша — првог румунског дечака кога сам упознала.

Тог преподнева у летовалишту је одиграна фудбалска утакмица Румунија — Југославија. Завршила се нерешено 3:3. Сва три гола за Румунију постигао је мој нови познаник.

Увече ме је, међутим, за болела глава и нисам била на игралици. Моје другарице су се вратиле касно. Причале су да су научиле нову игру — „переницу“ и да неки страшно слadak Румун није хтео да је игра.

Ујутру од моје главобоље није било ништа. Тога дана кренули смо у освајање врха Рукара. После првих километара најслабији су се вратили у логор. Успињање је постајало све теже. У рукама сам имала штапове, али на неким местима ни они нису много помагали. Једном, кад нисам могла да се попнем на неку стenu, помогао ми је Аураш и од тада смо ишли држећи се за руке, одмарали се наслонени једно на друго и стално се смејали. Показивао ми је где се налази Југославија и причао нешто што нисам разумела.

До врха је остало једва петсто метара, али каквих! Само нас десет, од тога пет Југословена, пошло је да га освоји заједно са румунским васпитачима.

И већих мука вредела је она лепота што је пукла

пред нама кад смо стигли на циљ. Била је ту и изба једног овчара. Пробали смо прави овчји сир и видели три огромна овчарска пса. Давала сам им сир, а они су скакали око мене и махали косматим реповима. Била сам неизмерно срећна, поред мене је био дечко кога сам, први пут у животу, заволела. Држали смо се за руке и шетали. Нисам ни приметила кад смо се нашли у шумарку. Онда ме први пут пољубио. За мене је то било нешто сасвим друго од пољупца на фотама или рођенданских пољубаца. Све ми се окретало око главе.

ПРАМЕН КОСЕ

Професор је одлучио да низ падину стигнемо до реке Добовице и њеном долином до села.

Пошли смо низ реку, Аураш и ја опет на челу. После неких стотинак метара смо стали. Даље се није могло. Пред нама је био кањон, први кроз који сам ја прошла. Прегазили смо ледену Добовицу. Ипак, ни сам се много уквасила. Још једанаест пута смо прелазили реку. Једном сам пала у воду — уквасила сам чак и косу. Аураш је стално предлагао да пливамо а ја нисам знала како да му објасним да немам костим. Најзад смо се споразумели.

Некако смо стигли у село. Одмах су нас стрпали у кревет. На срећу нико се није разболео.

Увече сам обукла белу хаљину. За вечером сам седела са Аурашем. Била сам пресрећна. После вечере имали смо игранку. Тад сам схватила зашто се мојим другарицама свиђа „перени-

ца“. По такту народне игре игра се коло а дечак и девојчица клече на марами у средини круга и љубе се. Аураш и ја смо се љубили скоро цело вече јер су и мене и њега стално бирали. Једном смо се пољубили сто пута. Касније сам сазнала да је онај „слатки Румун“ што прве вечери није хтео да игра „переницу“ — Аураш.

Тако су пролазили дани. Упознала сам и његову мајку — заволела ме је. Некад смо и десет пута узастопце играли танго. Једно вече је за мене било нарочито важно. Падала је топла летња киша. Двориште је било пуно. Изишли смо загрљени и шетали по киши. Тада је први пут рекао на српском: „Волим те“. Оно његово дуго и меко „л“ још данас ми одјекује у ушима. Узвратила сам му на румунском: „Eu te iubesc“. Те речи никад нећу заборавити.

Дани су пролазили, сваки различит, сваког дана се дешавало нешто ново.

Дошао је дан растанка. Он је мени поклатио златан ланчић са привеском у облику срца, а ја њему прамен косе коју чува у медаљону. Сви су плакали, а ја, чини ми се, највише. Аураш и ја смо се пољубили пред свима. Најтеже ми је пало то што не могу да се дописујем с Аурашем.

Прошло је доста од тог августа 1972. године. Понекад кад примим писмо од другарице из Румуније која зна руски прочитам и нешто о Аурашу. Каже да ме још воли, а честитао ми је и Нову годину — на српском.

Слађана Петровић, Крагујевац. XVII ударне дивизије 5/5

Баштица

Хиљаде и хиљаде година
Не би биле доваљне

да кажу

Мали переницак вечности

Када си ме пољубио

Када сам те пољубила

Једној јутра у зимској светлости

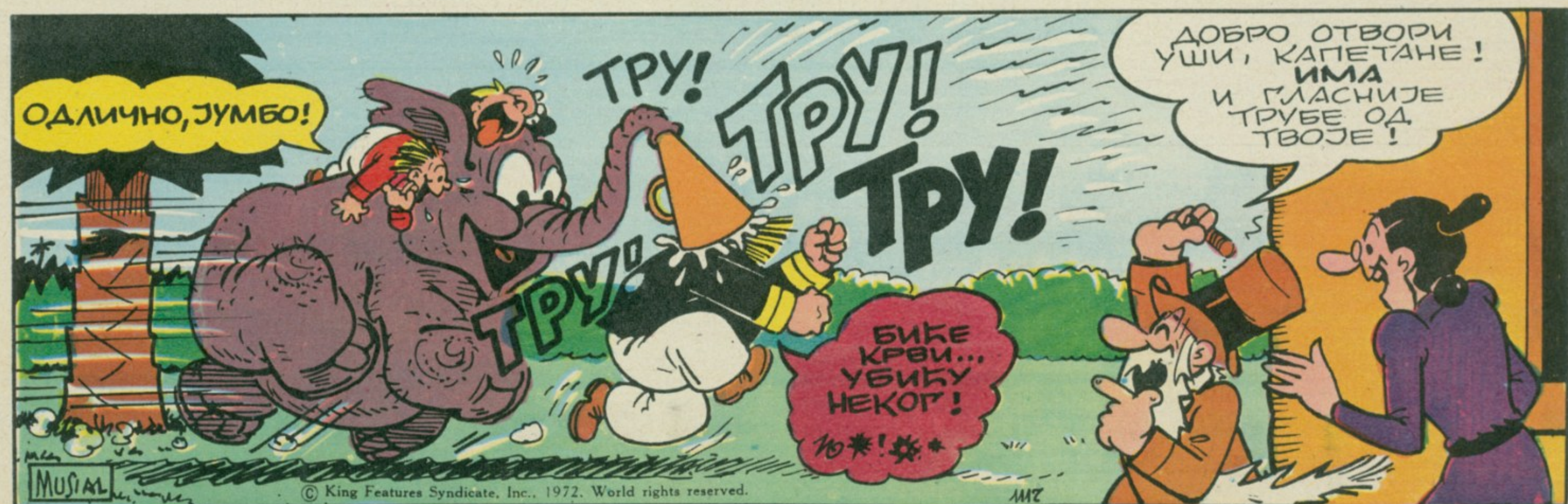
У парку Монсури у Паризу

У Паризу

На земљи

На земљи која је звезда.

Жак Превер

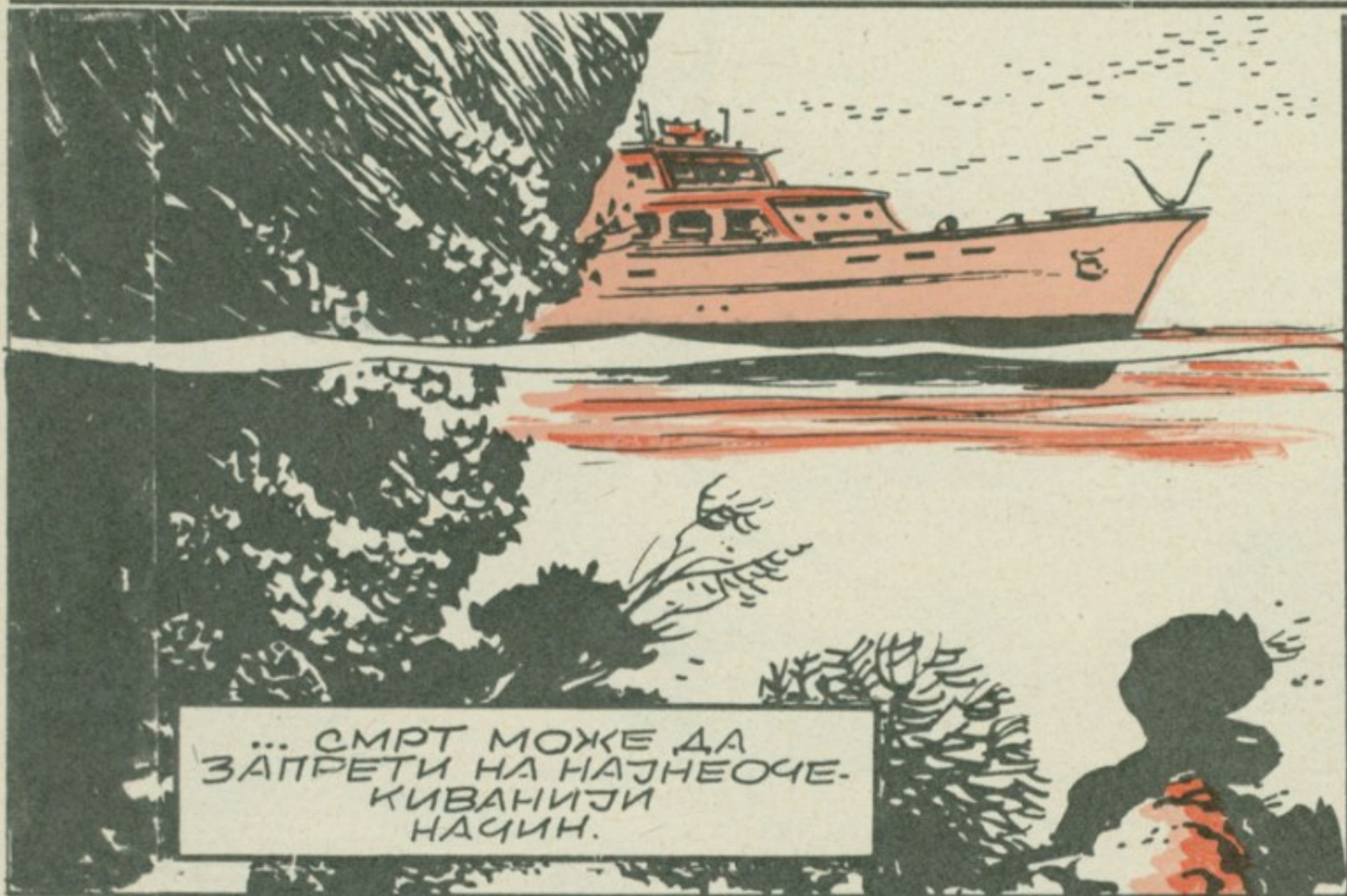
МАЛА ПЛАЖА
КОД КОСТА БРАВЕ ...
ЈЕДНО ОД
ОНИХ МЕСТА
НА ЗЕМЉИ ГДЕ ЈЕ
ЖИВОТ
ПРИЈАТАН...

Делта

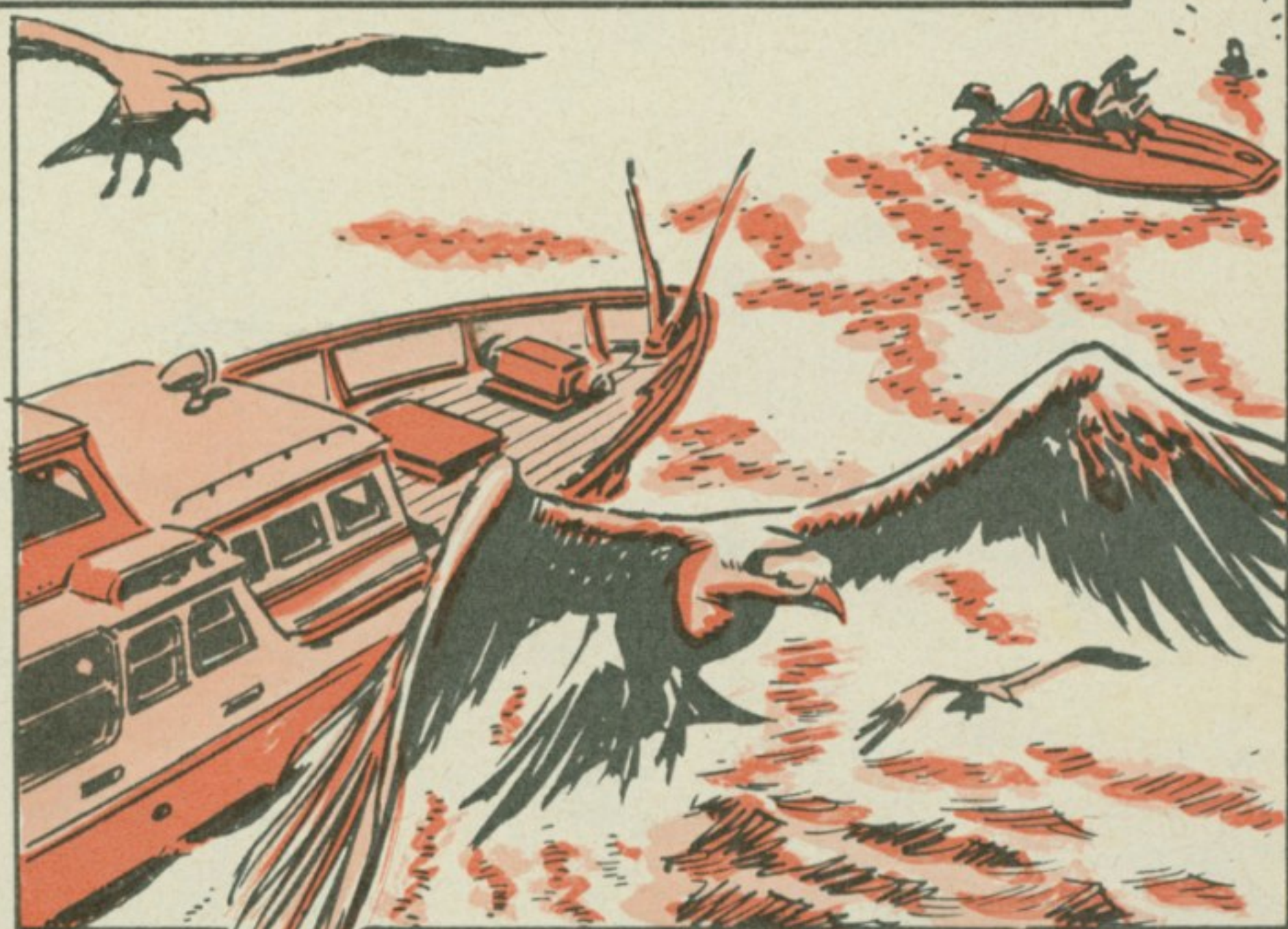

...КАО
И СВУДА
НА СВЕТУ...

ОПАСНОСТ НА СТАДИОНУ

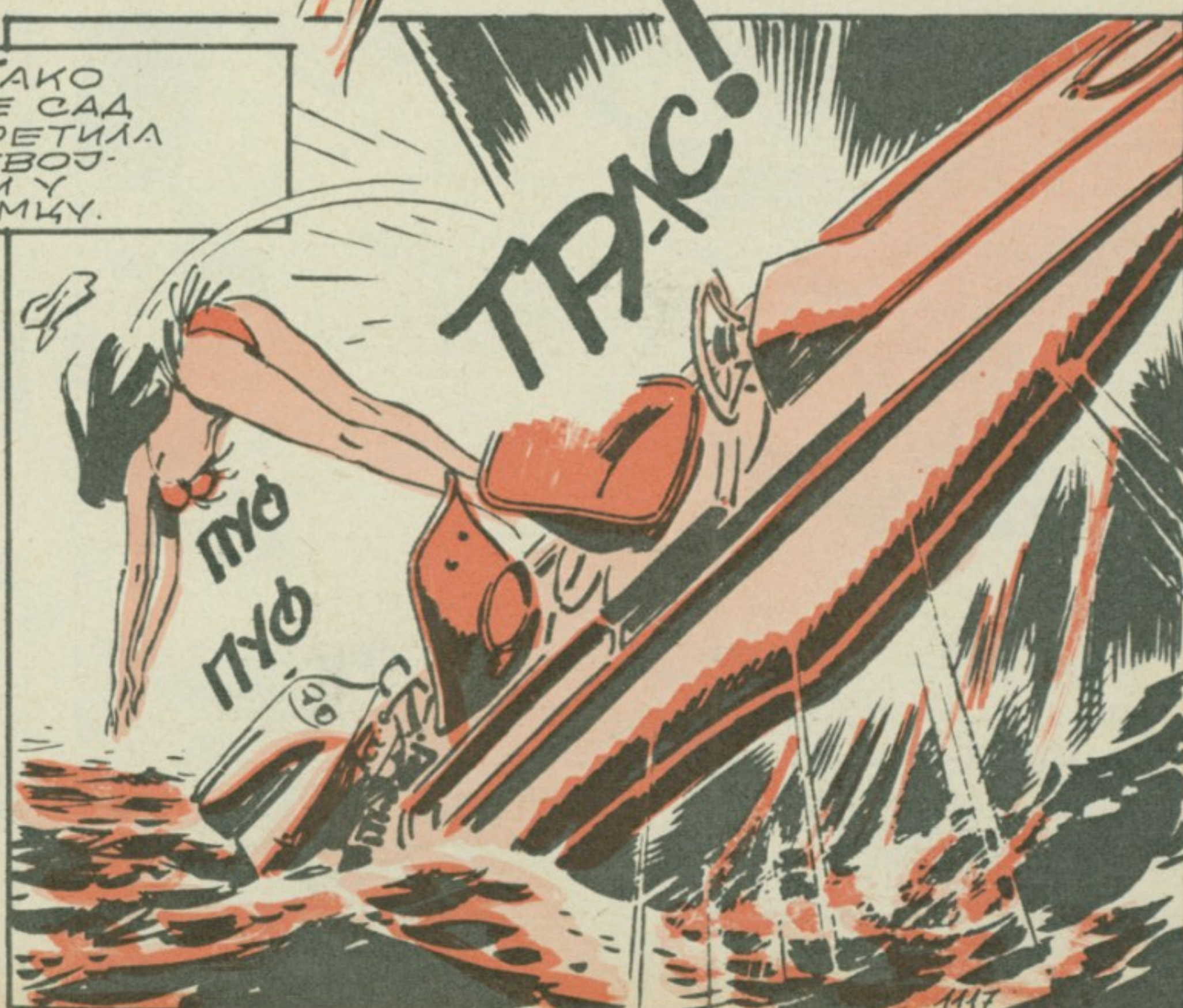

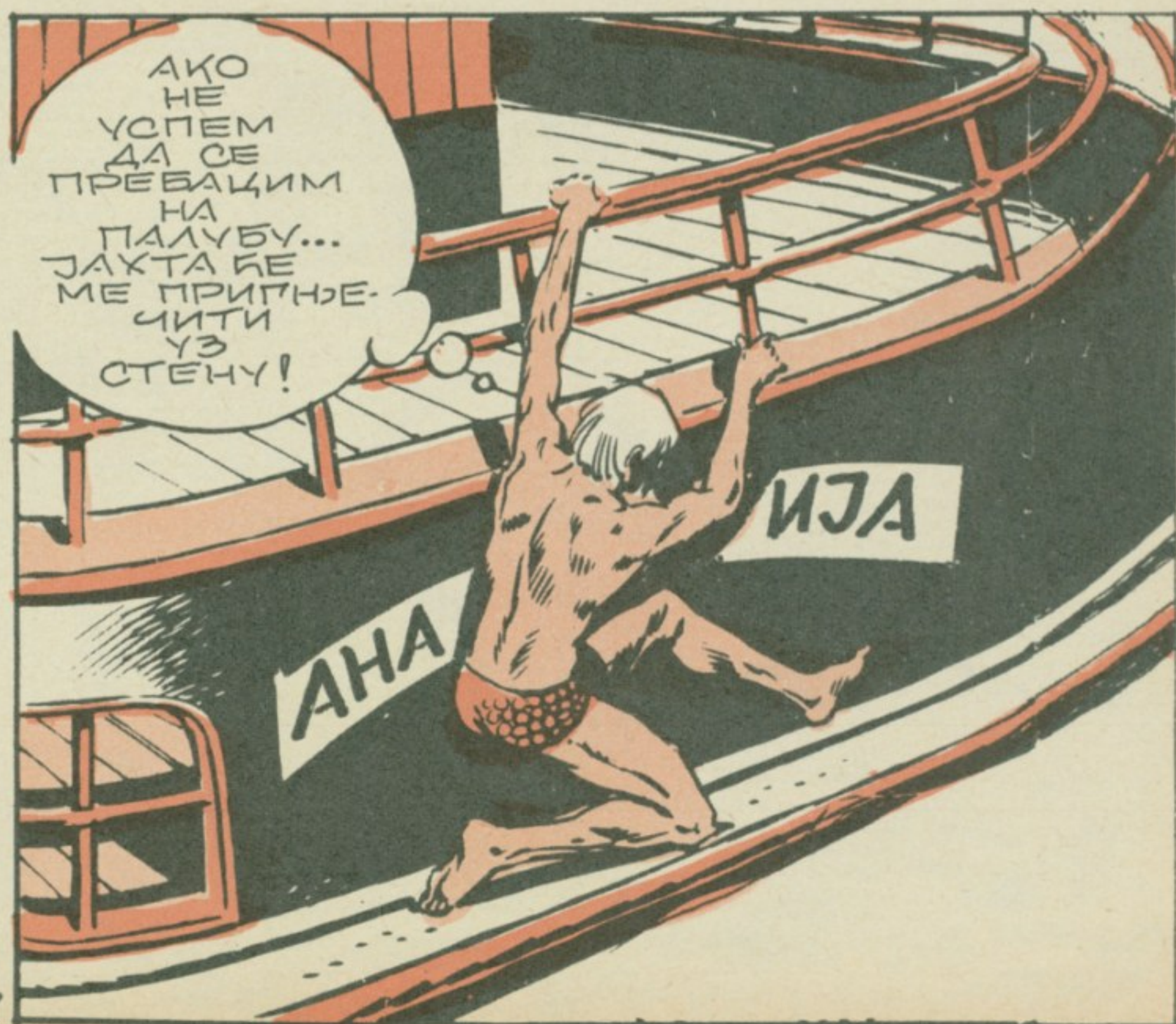
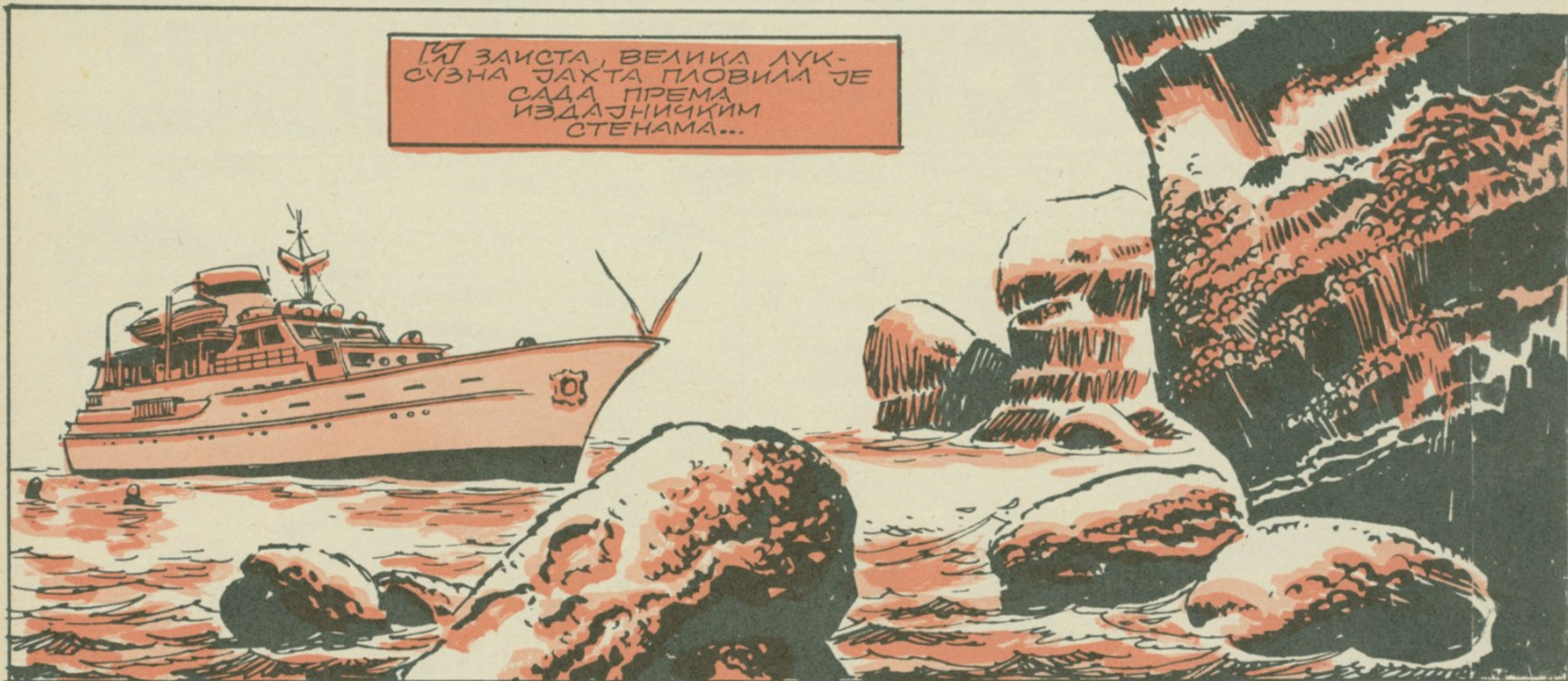
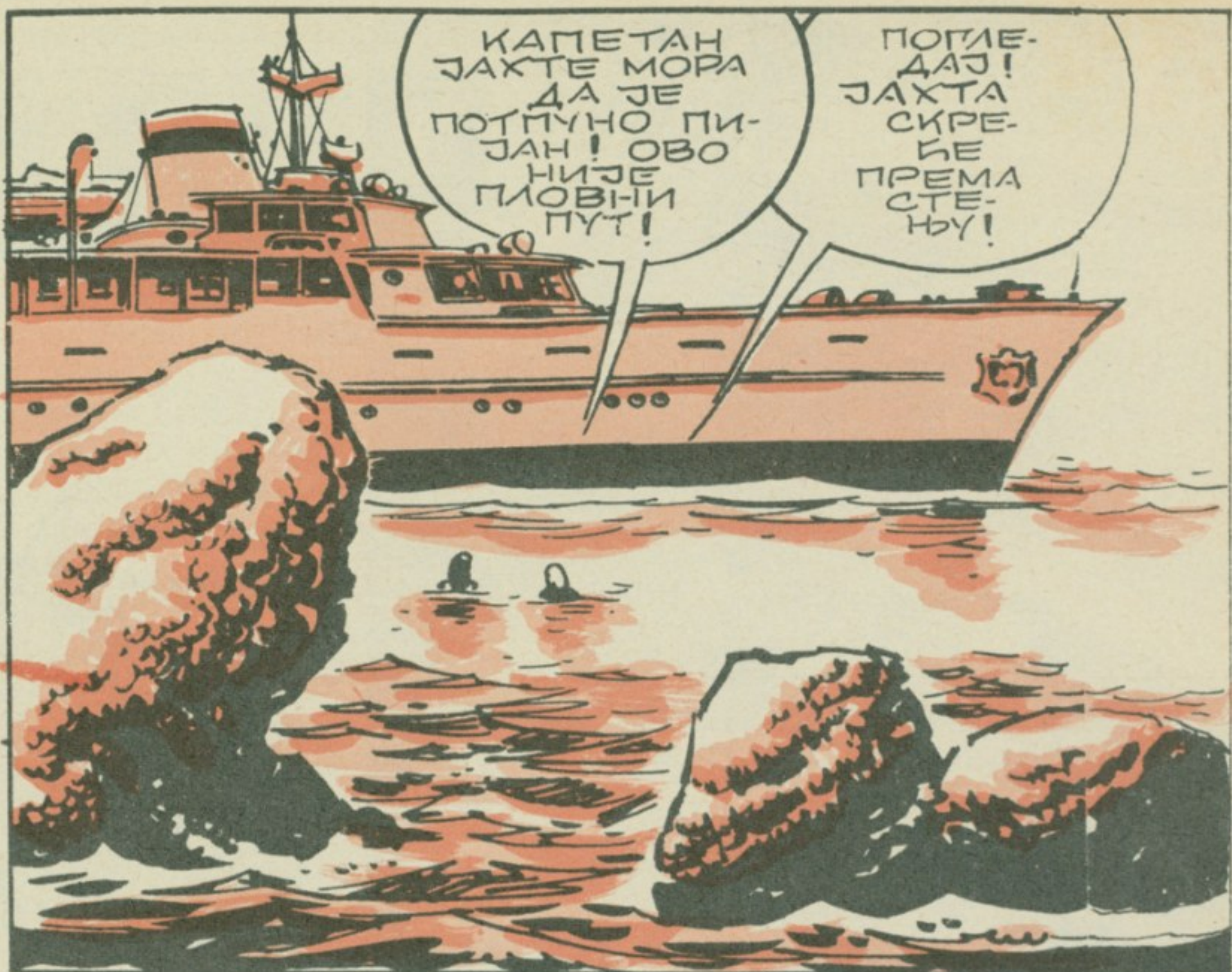
... СМРТ МОЖЕ ДА
ЗАПРЕТИ НА НАЈНЕОЧЕ-
КИБАНИЈИ
НАЦИН.

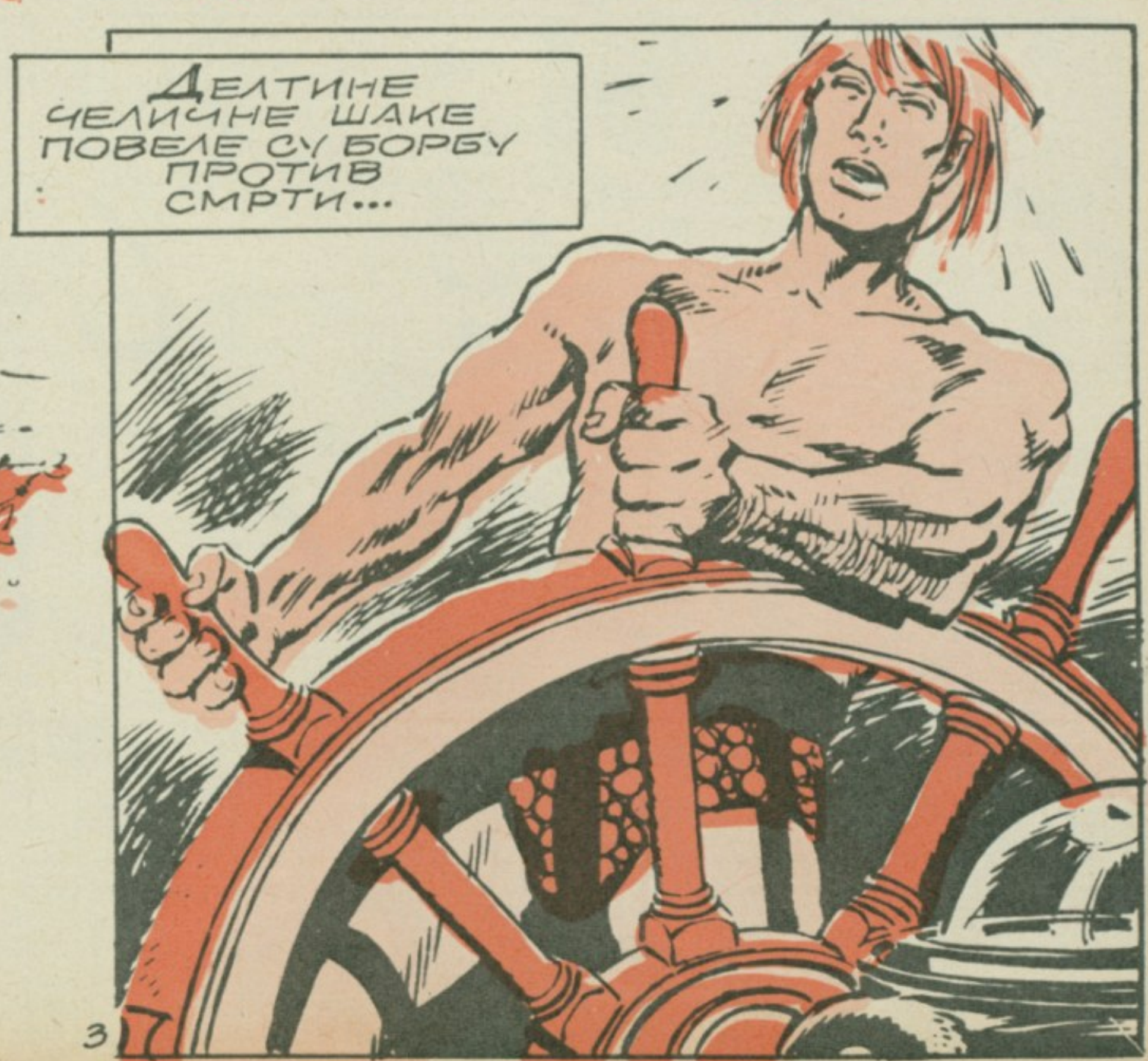
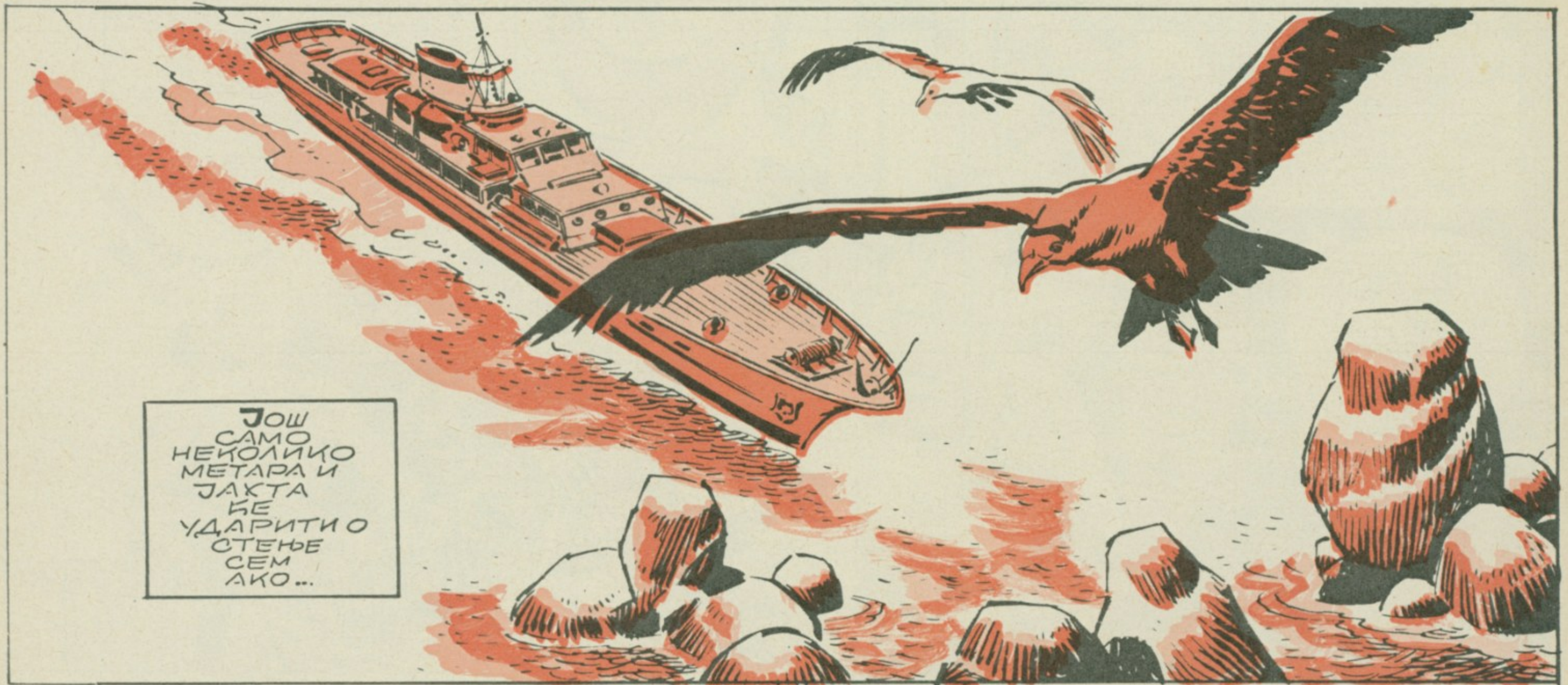
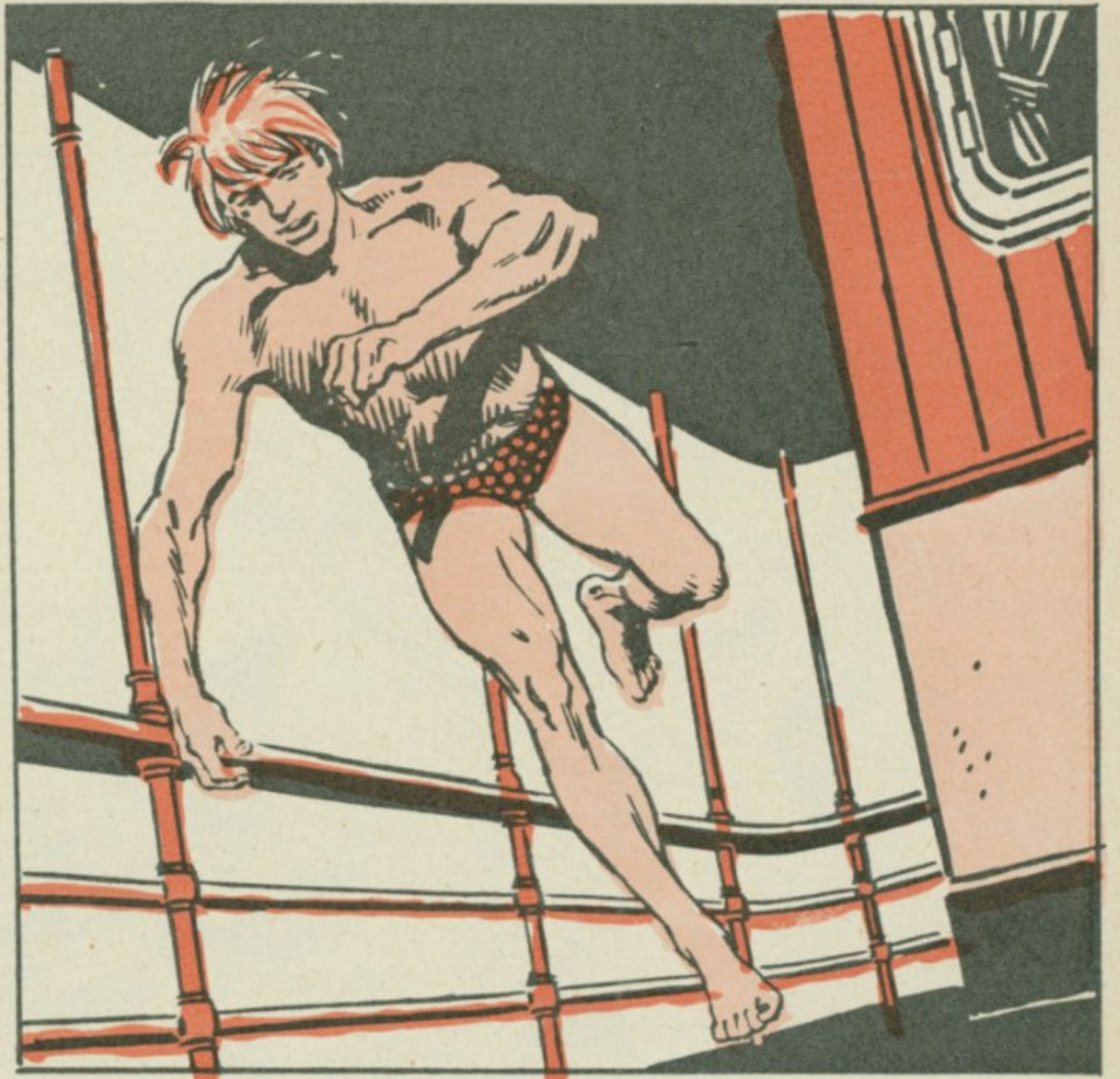

СПАСАВАЈ
СЕ, ЈУ!
ИСКАЧИ!
ИДУ
ПРАВО
НА
ЧАМАЦ!

ТАКО
ЈЕ САД
ЗАПРЕТИЛА
ДЕВОЈ-
ЦИ У
ЧАМЦУ.

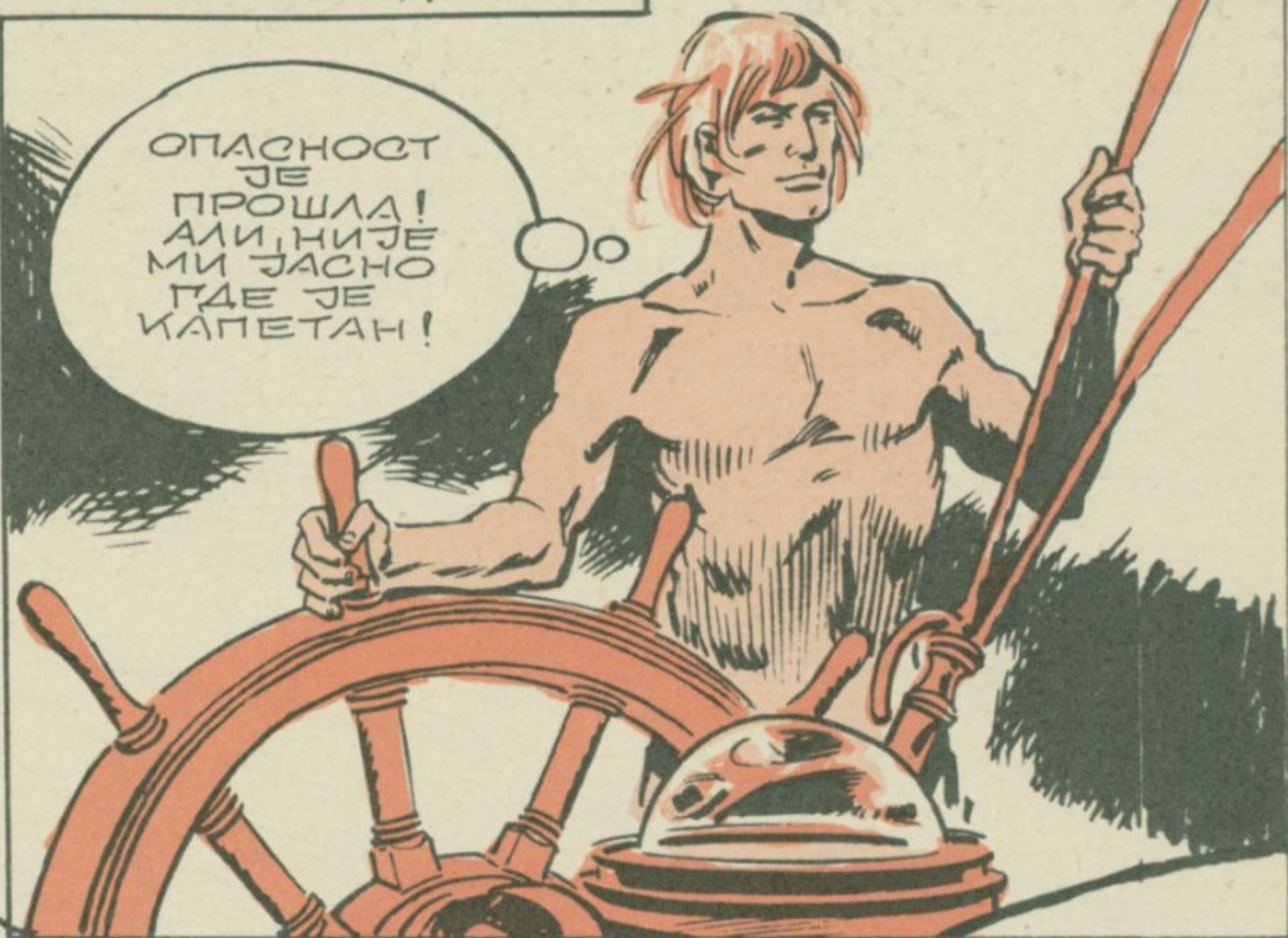

НАЈЗАД, БИТКА ЈЕ ДОБИЈЕНА. ВОЂЕНА ВЕШ-
ТОМ РУКОМ ЈАХТА СЕПРОВУКЛА ИЗМЕЂУ
СТЕЊА И УГЛОВИЛА У СИТУРНЕ ВОДЕ...

ОПАСНОСТ
ЈЕ
ПРОШЛА!
АЛИ, НИЈЕ
МИ ЈАСНО
ГДЕ ЈЕ
КАПЕТАН!

ДЕЛТА 99
УСПЕО ЈЕ ДА
БАЦИ
СИДРО НА НЕ-
КОЛИКО КИЛО-
МЕТАРА
ИСПРЕД
ОБАЛЕ...

НИГДЕ
НИКОГ!
ОВО
МИ
ЛИЧИ
НА
АВЕРТИН-
СКИ
БРОД!

АЛИ НА ДНУ СТЕПЕНИЦА
СТАЈАЛА ЈЕ
ЧУДНО ОДЕВЕНА
ОСОБА...

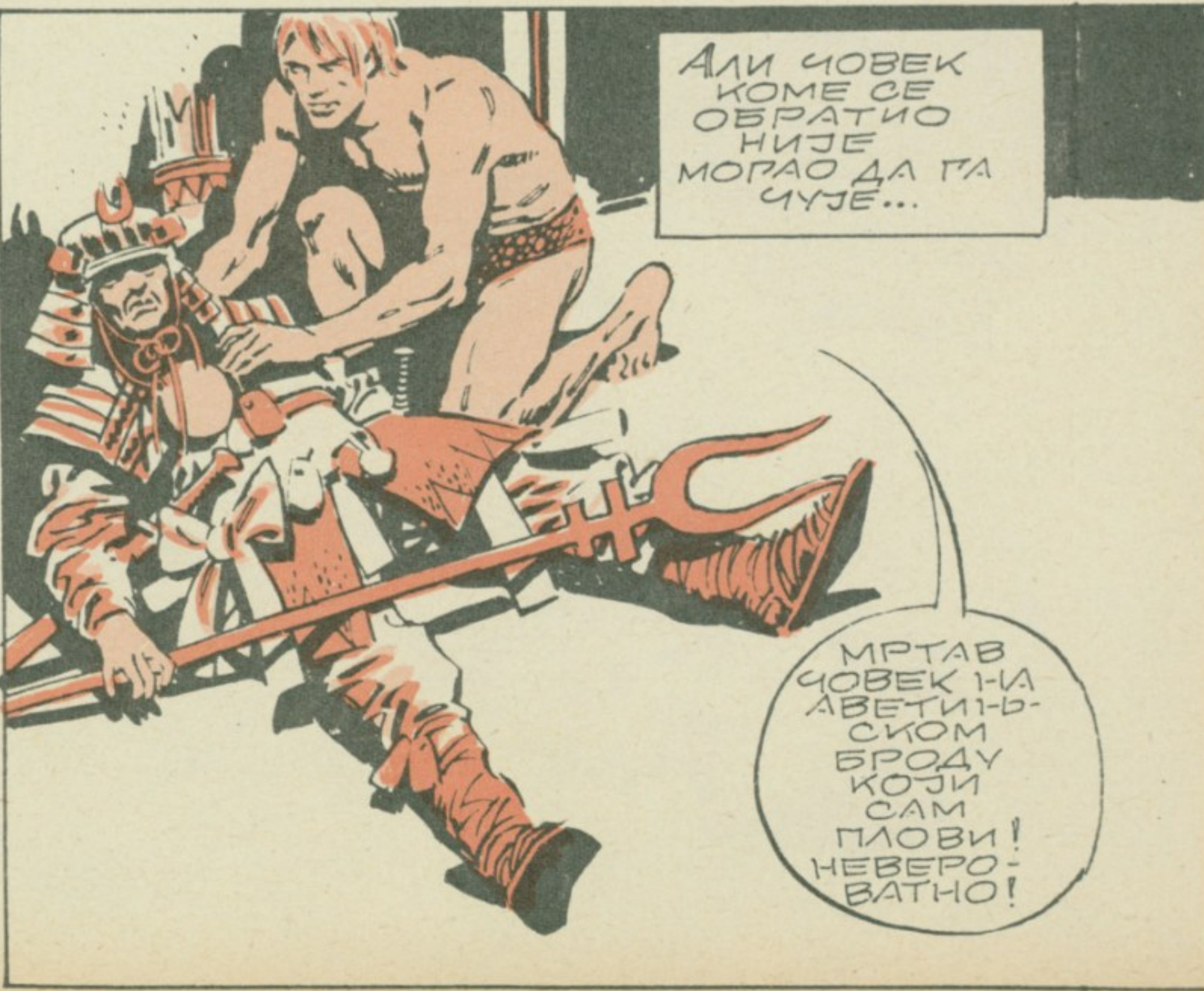
ШТА?
ОТКУД
ОВАЈ
НА ОВАК-
ВОЈ
ЈАХ-
ТИ?

ХЕЈ!
ЧУЈТЕ...

АЛИ ЧОВЕК
КОМЕ СЕ
ОБРАТИО
НИЈЕ
МОГАО ДА ГА
ЧУЈЕ...

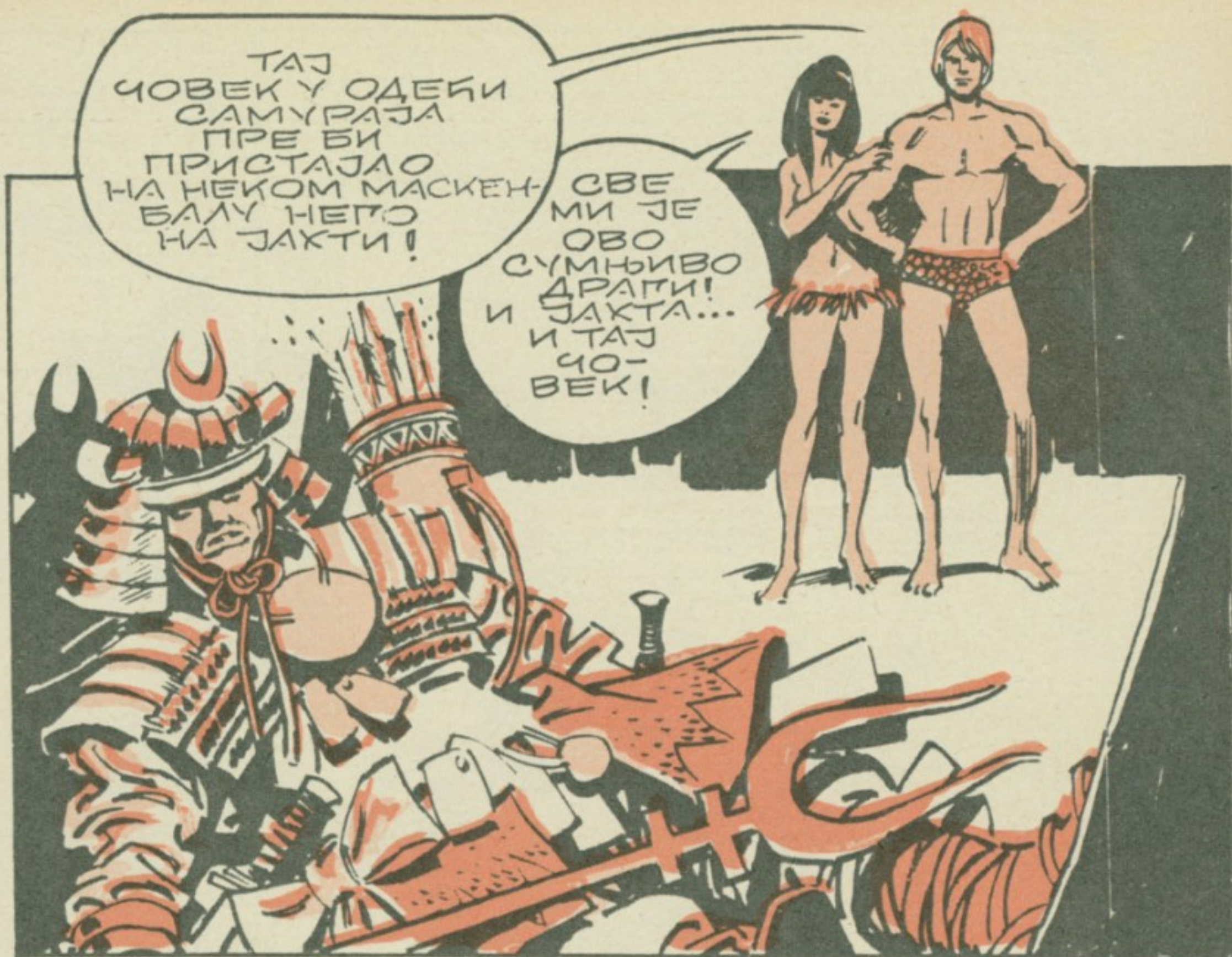

МРТВА
ЧОВЕК НА
АВЕРТИН-
СКОМ
БРОДУ
КОЈИ
САМ
ПЛОВИ!
НЕВЕРО-
ВАТНО!

БУДИ
СПРЕМ-
НА ИЗ-
НЕ-
НАБЕ-
НА!

ЗАР
ТИ СЕ
НЕ
ЧИНИ
ЧУДНА
ОВА
ТИ-
ШИНА?

ТАЈ
ЧОВЕК У ОДЕЖИ
САМУРАЈА
ПРЕ БИ
ПРИСТАЈАО
НА НЕКОМ МАСКЕН-
БАЛУ НЕГО
НА ЈАКТИ!

СВЕ
МИ ЈЕ
ОВО
СУМЊИВО
ДРАГИ!
ЈАКТА...
И ТАЈ
ЧО-
ВЕК!

ДА ВИДИМО...
МОЖДА
СЕ ОВДЕ
СТВАРНО
ПРИРЕЂУЈЕ
НЕКИ
БАЛ ПОД
МАСКАМА!

ПЛАТНЕНИ КРОВ
ПАЛУБЕ БИО
ЈЕ УКРАШЕН КАО
ЗА НЕКУ
ЗАБА-
ВУ...

ДРАГИ,
ДОБИ
БРЗО! ЈА...
СТРАШ-
НО...

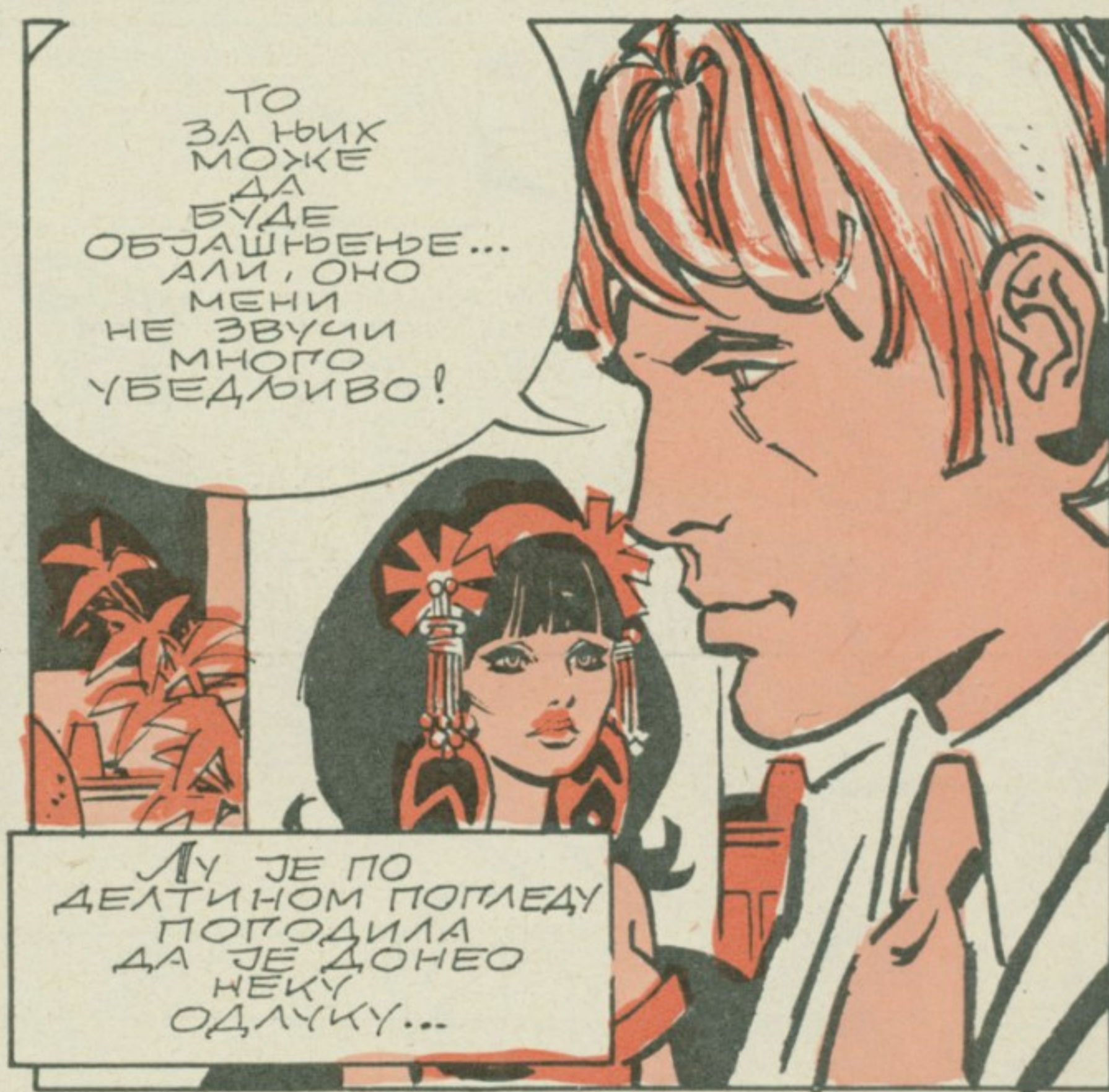
ОД
ЧЕГА СЕ
ЛУ
ТОЛИКО
УПЛА-
ШИЛА?

СКУП
КОЈИ СУ
УГЛЕДАЛИ
ЛИЧИО
ЈЕ НА
ИЗЛОЖБУ У
МУЗЕЈУ
ВОШТАНИК
ФИГУ-
РА...

МЕНЕ
ЈЕ
ТЕШКО
УПЛАШИТИ...
АЛИ
ОД
ОВОГА
МИ СЕ
ЛЕДИ
КРВ У
ЖИЛА-
МА!

ДЕЛТА СЕ СПРЕТНО, КАО
СЕНКА, ПРОВУКАО ПОРЕД
СТРАЖАРА! НИЈЕ НИ ПРИМЕ-
ТИО СВОЈУ СЕНКУ...

ОВО
ЈЕ
ДВОРАНА
СТРА-
ВИЧНОГ
МАСКЕНБАЛА!
СВЕ
ЈЕ
ИСТО...
ОСИМ
БАЛО-
НА!

ЊИЗНЕНАДА СУ СЕ
ЗАЧУЛИ
КОРАЦИ СТРАЖАРА.
ДЕЛТА
СЕ ПРИТАЈИО...

САМО
СИ МИТИ
БИО
ПОТРЕБАН...
КАО
ДА ВЕК
СЛУЧАЈ
НИЈЕ
ДОВОЉНО
ЗА-
МРШЕН!

ТРЕБА
ДА СЕ
ЧИСТИМ
ОДАВДЕ
ПРЕ
НО ШТО СЕ
СТРАЖАР
ОСВЕСТИ
И УЗБУНИ
ЧИТАВУ
ЛУКУ!

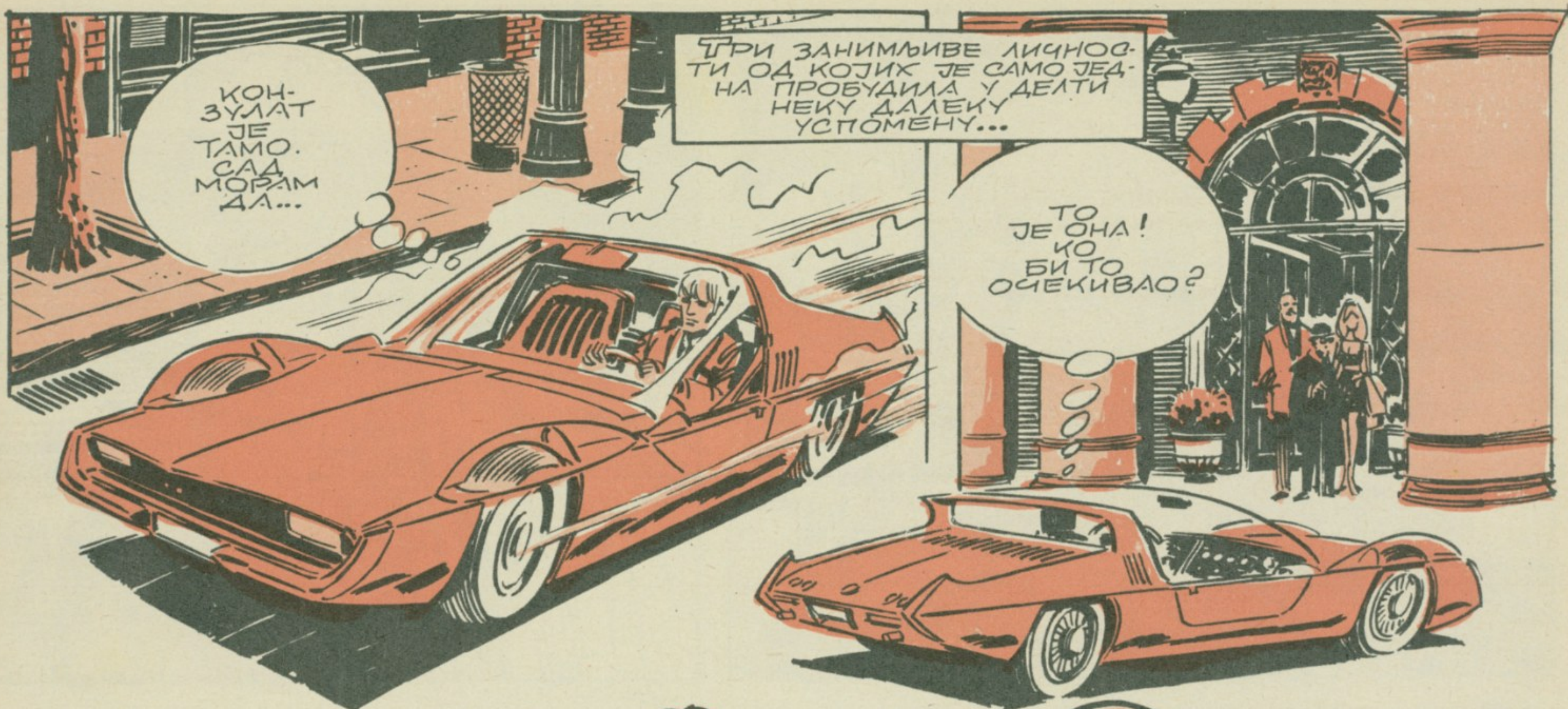

ЖАО
МИ ЈЕ,
ПРИЈА-
ТЕЉУ,
АЛИ
МО-
РАМ...

АХ!

ЧОВЕК-СЕНКА
ПРАТИО
ЈЕ СВАКИ
ДЕЛТИН
КОРАК...

КОН-
ЗУЛАТ
ЈЕ
ТАМО.
САД
МОРАМ
ДА...

ТРИ ЗАНИМЉИВЕ ЛИЧНОС-
ТИ ОД КОЈИХ ЈЕ САМО ЈЕД-
НА ПРОБУДИЛА У ДЕЛТИ
НЕКУ ДАЛЕКУ
УСПОМЕНУ...

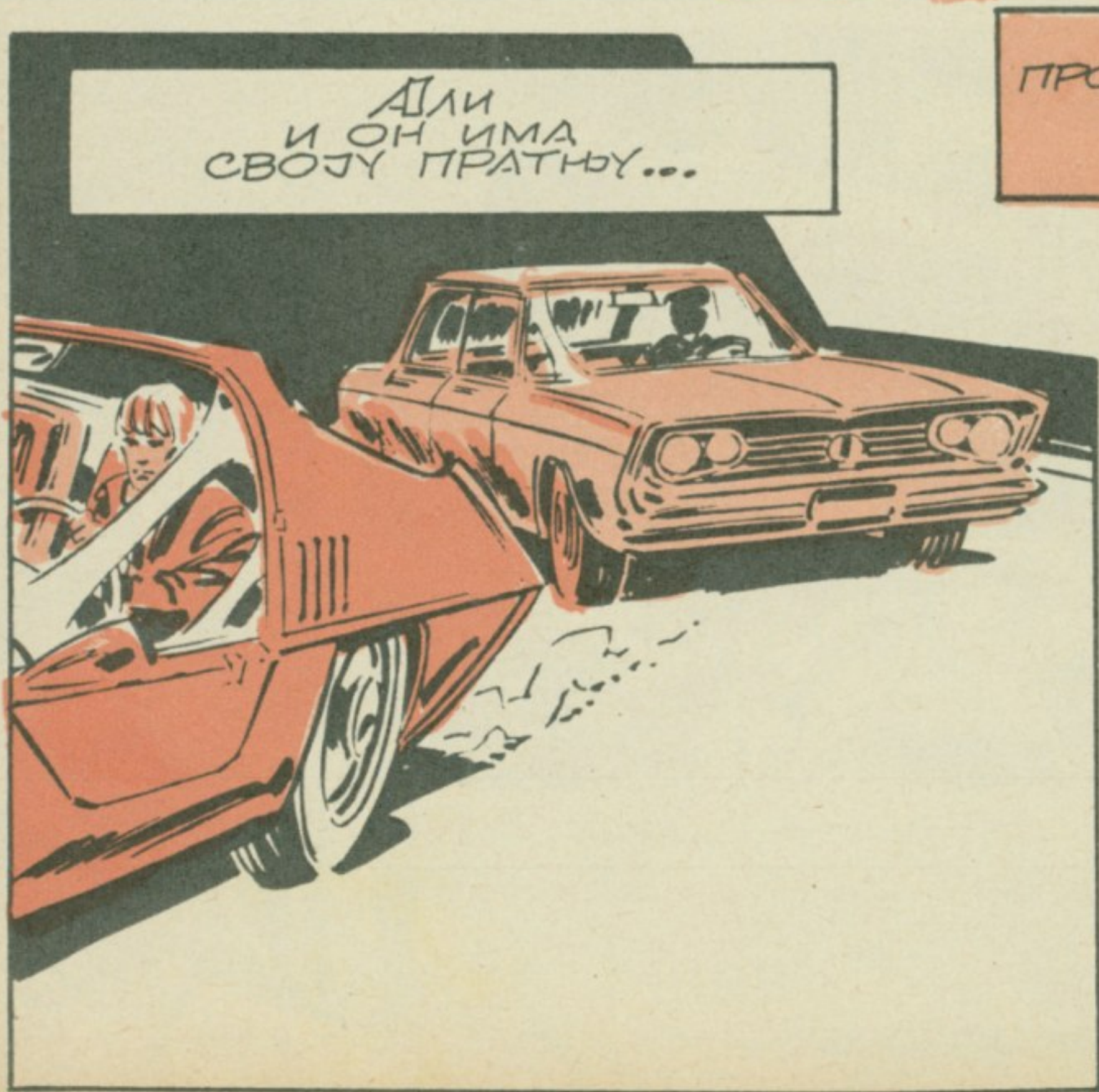
ТО
ЈЕ ОНА!
КО
БИ ТО
ОЧЕКИВАО?

ЈЕДНА ЦРВЕНОКОСА ЛЕПОТИ-
ЦА С ТЕЛОМ МАШКЕ И ЛЕДЕ-
НИХ ОЧИЈУ, ЈЕДАН КРИМИНАЛАЦ
БЕЗ ТРУНКЕ САВЕСТИ...

АКО ЈЕ
ОНА У СВЕ
ТО
УМЕШАНА,
СТВАР
ПОСТАЈЕ
ЗАНИМЉИВА!
МОРАМ
ДА ИХ
ПРАТИМ!

ДУВАН

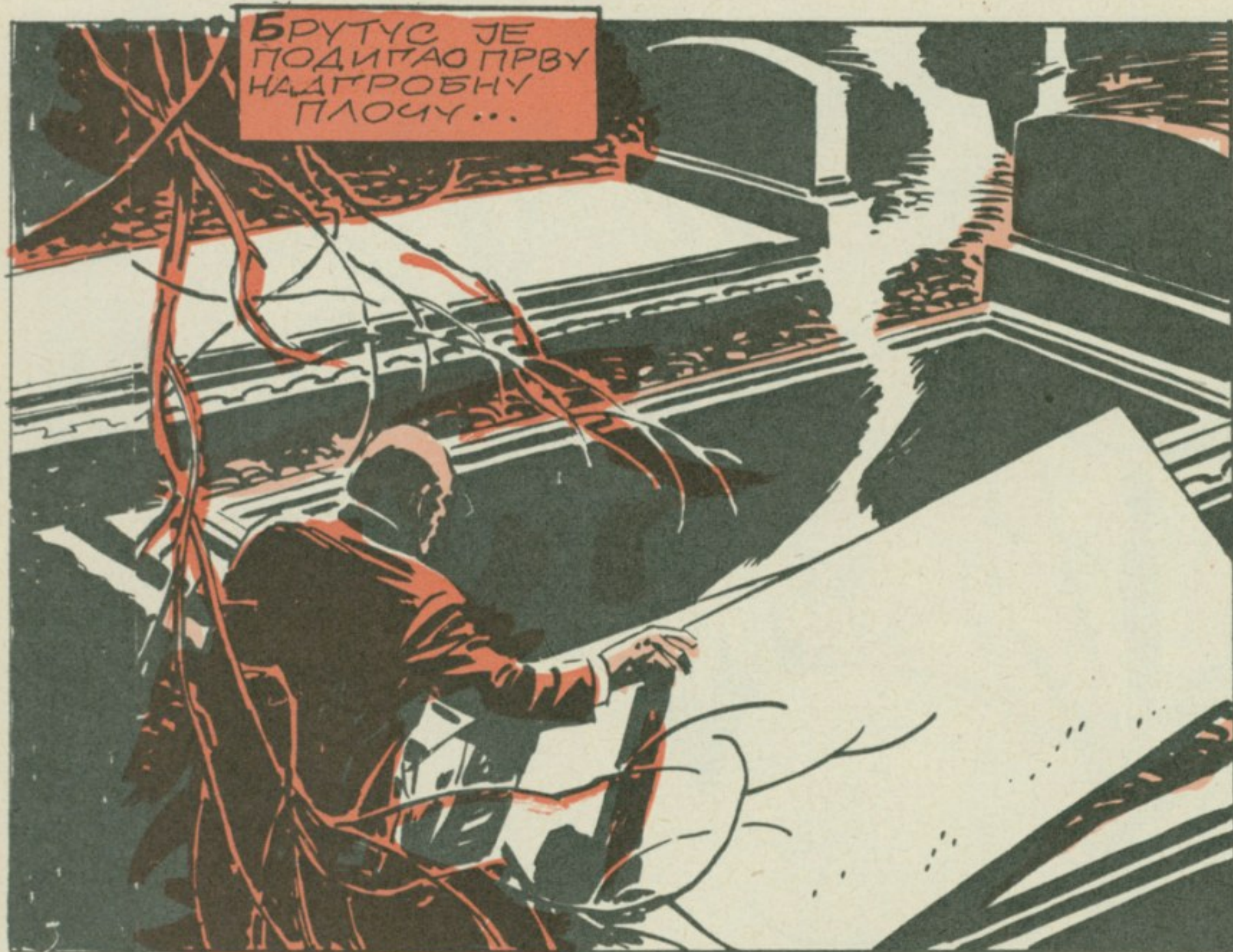

АЛИ
И ОН ИМА
СВОЈУ ПРАТЊУ...

НЕОБИЧНА
ПРОЦЕСИЈА ЗАУСТАВИЛА
СЕ НА ЈОШ
НЕОБИЧНИЈЕМ
МЕСТУ...

ПРОБЛЕ!
КАД
ПОД СЕ
ТА
ЖЕНА
ПОЈАВИ
ТУ
ЈЕ И
СМРТ!

ДЕЛТА БИ, ВЕРОВАТНО, ЛАКО ИЗИШАО НА КРАЈ С ЦРВЕНОКОСОМ ПРОТИВНИЦОМ АЛИ...

ТО НИЈЕ МОГУЋЕНО! ОТКУДА СЕ СТВОРИЛА ДРУГА... И ТО ПОТПУНО ИСТА?

БИЛА ЈЕ ТО НАЈСТРАШНИЈА ОД СВИХ БОРБИ КОЈЕ ЈЕ ДЕЛТА 99 ДОТАД ВОДИО...

ЈА... НЕ МОГУ ДА ДИШЕМ... ГУШИМ СЕ...

ЧАК
НИ
НАТЧОВЕ-
ЧАНСКИ
НАПОР
МЛАДИКА КОЈИ
ЈЕ ДОШАО
СА
ЗВЕЗДА
НИЈЕ МОГАО
ДА ОСЛАБИ
ЧЕЛИЧНИ
СТИСАК
НАПАДАЧА...

МОЖДА
ЋЕ ГА
СПАСТИ
ЖЕЛЕЗНА
ПОЛУГА...

ЗАМАХНУО
ЈЕ ИЗ СВЕ
СНАГЕ...

ТРАС

АЛИ
НИ ОНА
НИЈЕ
ПОМАГАЛА
ПРОТИВ
АВЕТИЊСКОГ
НЕПРИ-
ЈАТЕЉА...

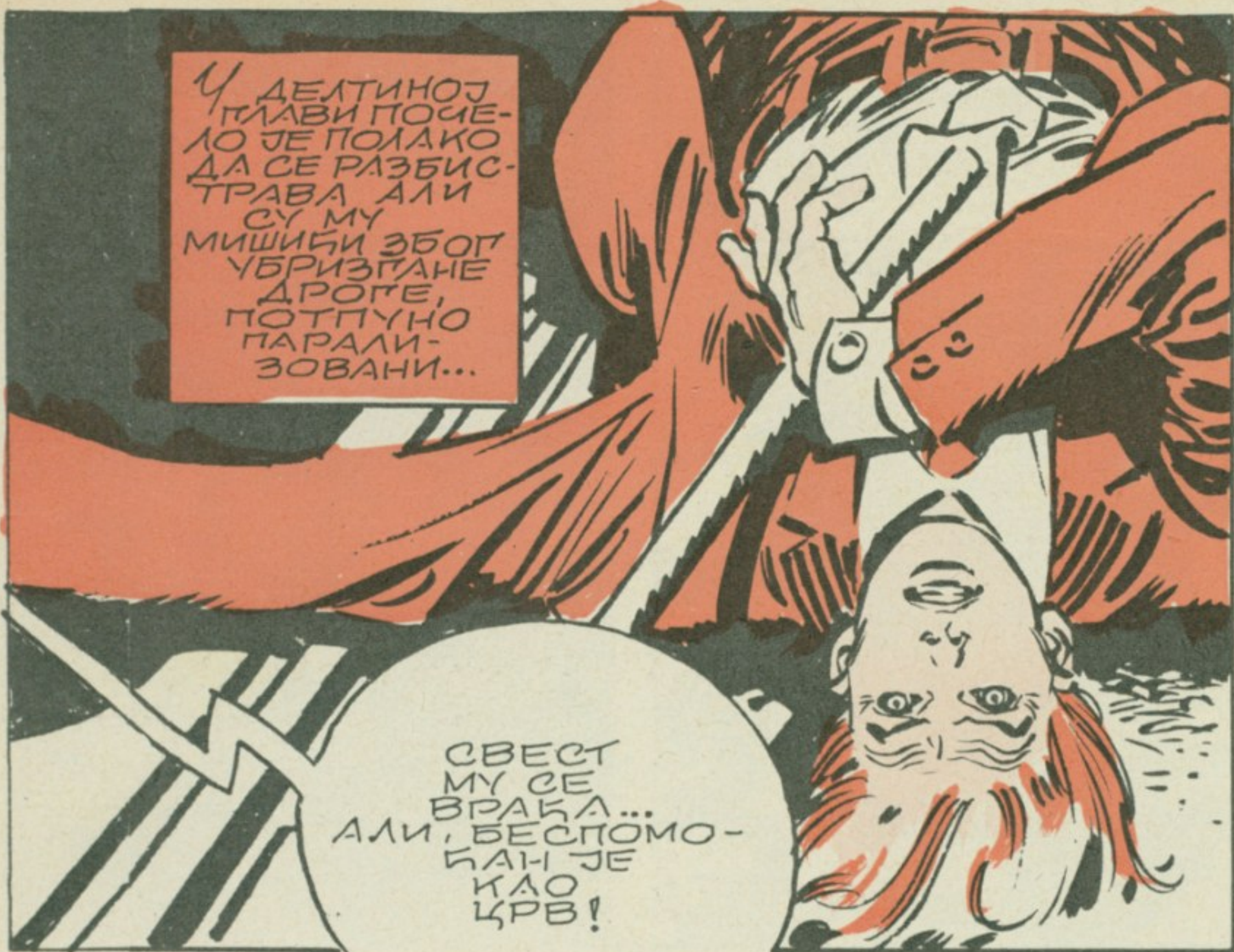
ПРЕД
ЊЕГОВИМ ОЦИМА
СВЕ ЈЕ ИГРАЛО,
СЛИКЕ СЕ
УМНОЖА-
ВАЛЕ...

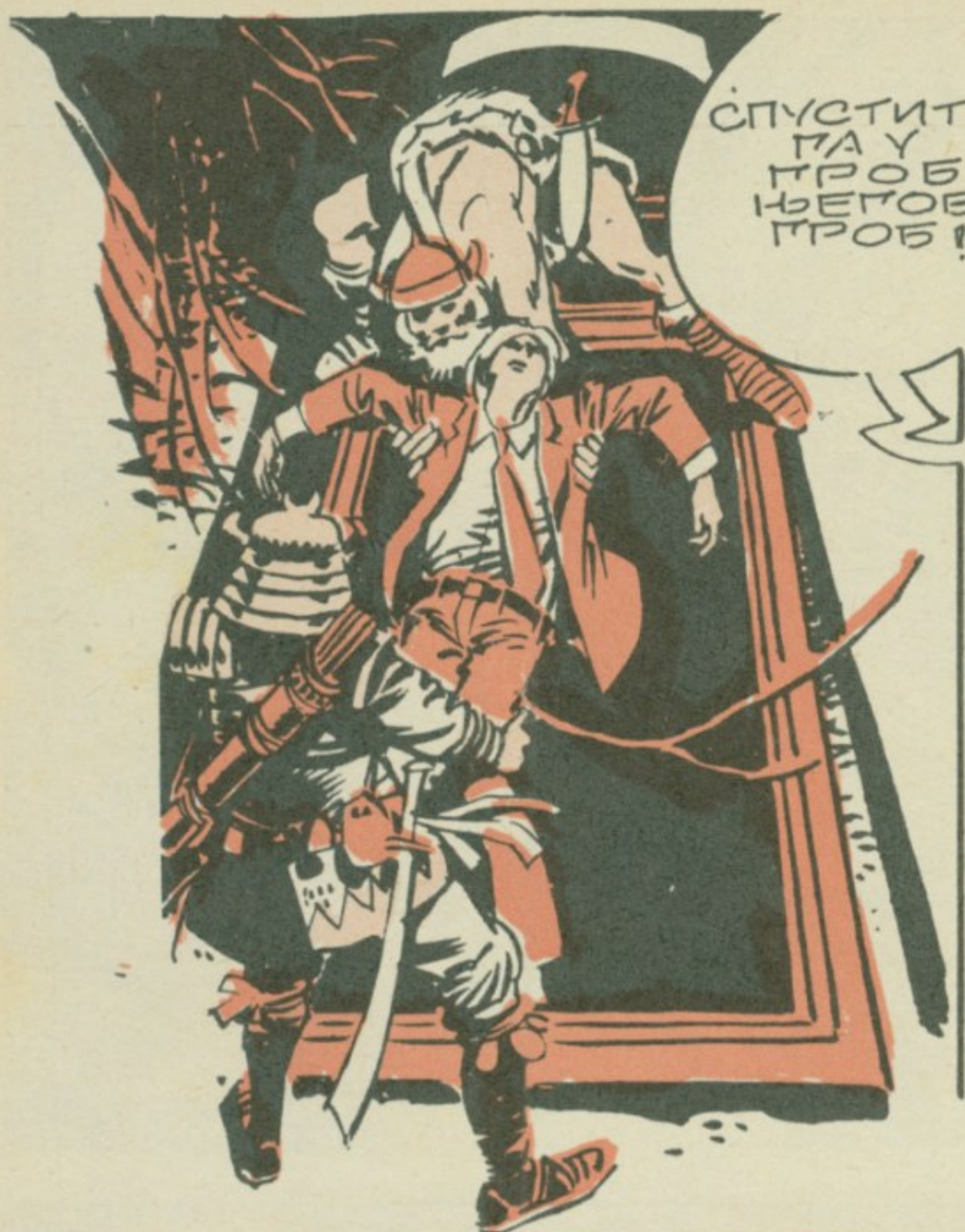

ОВА
ИНЕКЦИЈА
ПРО-
ДУКЦИЈЕ
ЊЕГОВО
УМИРАЊЕ! НИЈЕ
МОГАО
НИ ДА
САЊА
ШТА ГА
ЧЕКА!

МИС-
ЛИМ ДА
ТРЕБА
ДА
ИДЕМО!

БУТИТЕ,
СТАРЧЕ!
МОЈА
СЕСТРА
ЗНА
ШТА
РАДИ!

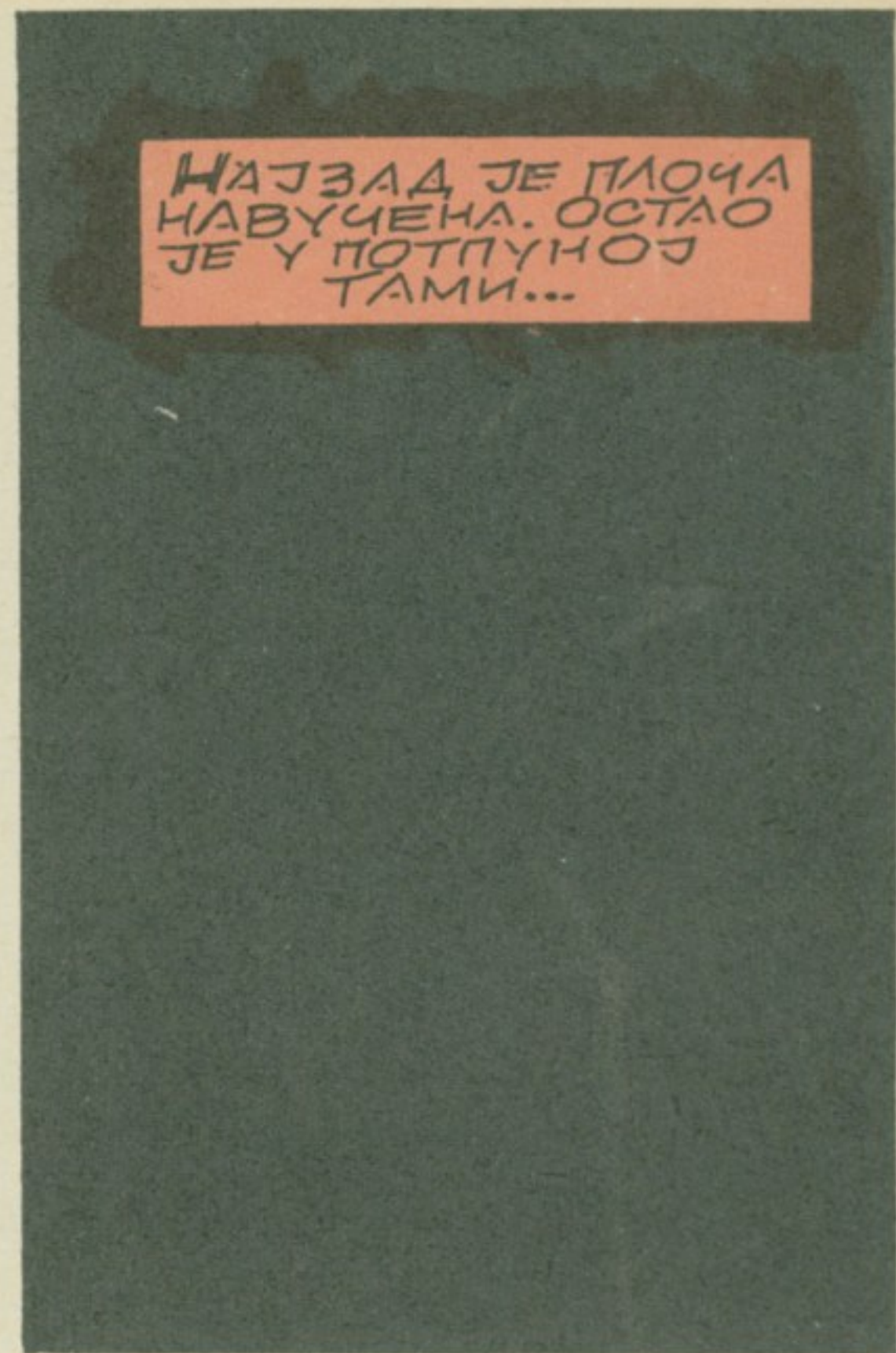

СПУСТИТЕ
ГА У
ПРОБ!
ЊЕГОВ
ПРОБ!

КОМАД ПЛАВОГ НЕ-
БА КОЈИ ЈЕ
ДЕЛТА ВИДЕО
ПОСТАЈАО ЈЕ
СВЕ МАЊИ...

НАЈЗАД ЈЕ ПЛОЧА
НАВУЧЕНА. ОСТАО
ЈЕ У ПОТПУНОЈ
ТАМИ...

ВАЗДУХА ЈЕ БИЛО
СВЕ МАЊЕ. СЕЋАО
СЕ... БИЛО МУ ЈЕ
РЕЧЕНО...

ОТИДИ
КЕШ НА ЗЕМ-
ЉУ... БОРИКЕШ
СЕ ПРОТИВ
ЗЛА... СВАКОГ
ЗЛА! И ОСТАЋЕШ
ТАМО ДОК НЕ БУ-
ДЕ ИСКОРЕЊЕ
НО.

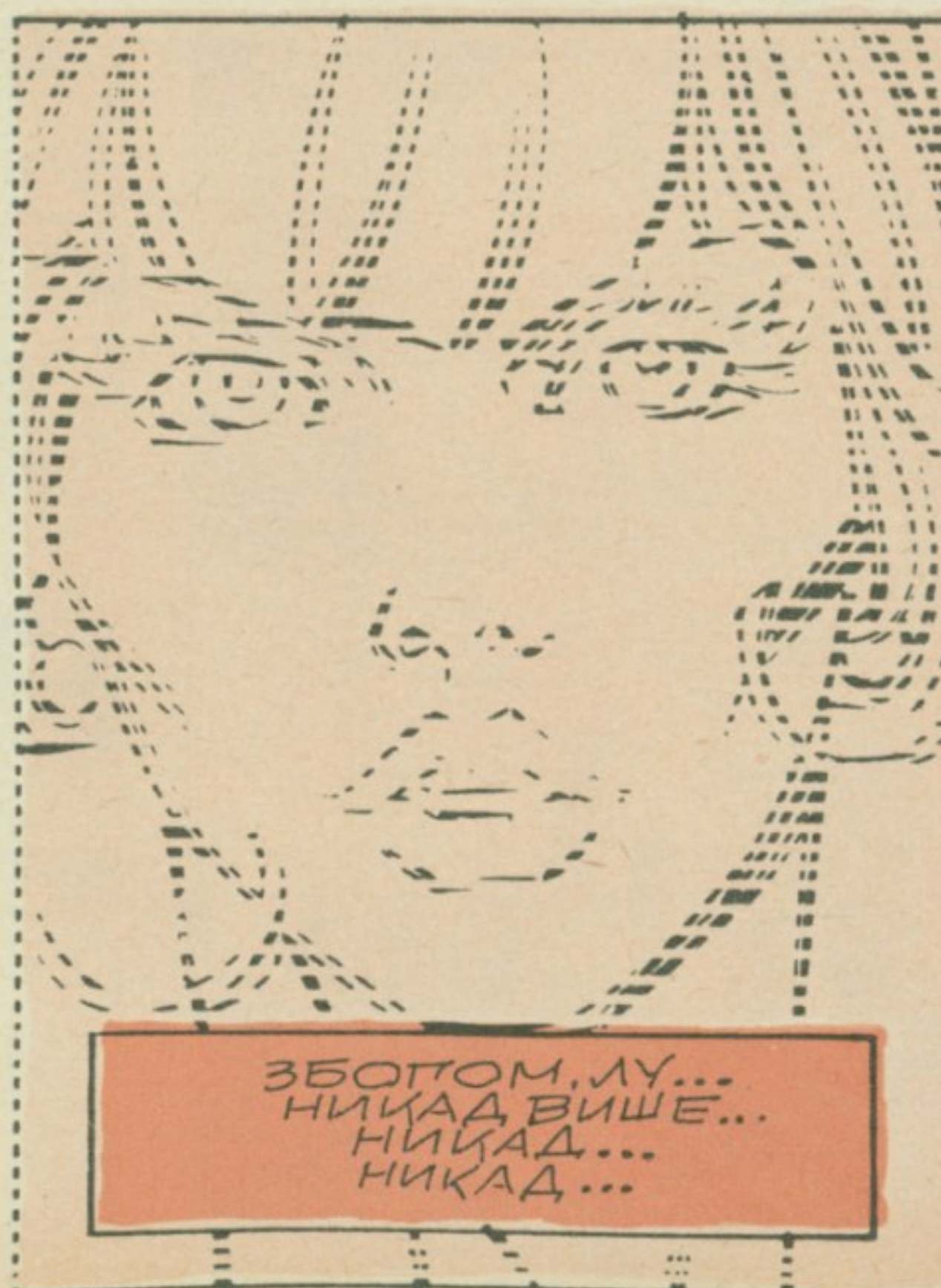
...ОКЕАН... НЕКИ
ЧУДААН БРОД...
ЈЕДНА ЛЕПА
ЖЕНА...

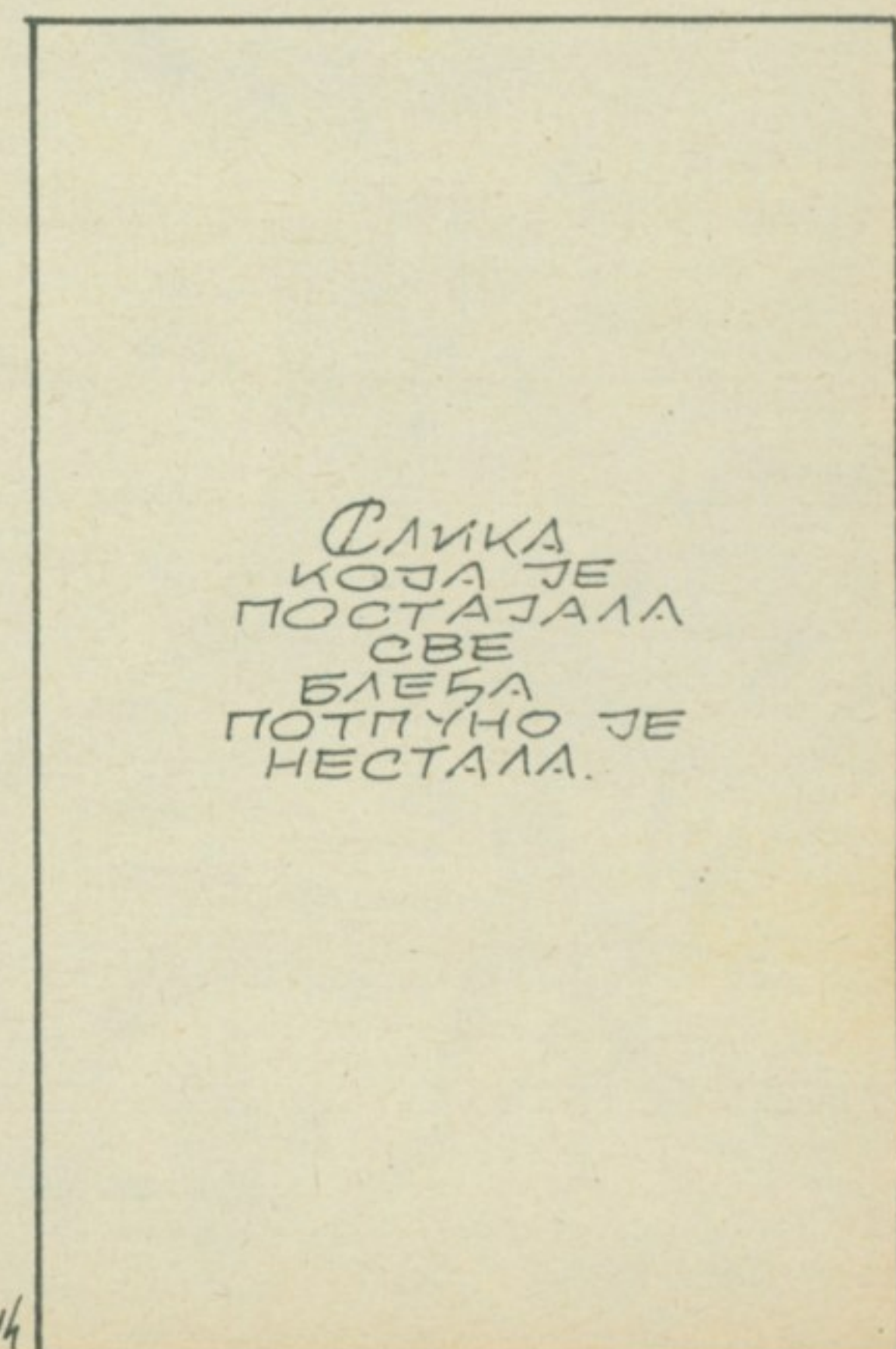
ЛУ, МОЈА
ЛЕПА ЛУ. ПРИБИ...
БЛИЖЕ... ДАЈ
МИ РУКУ...

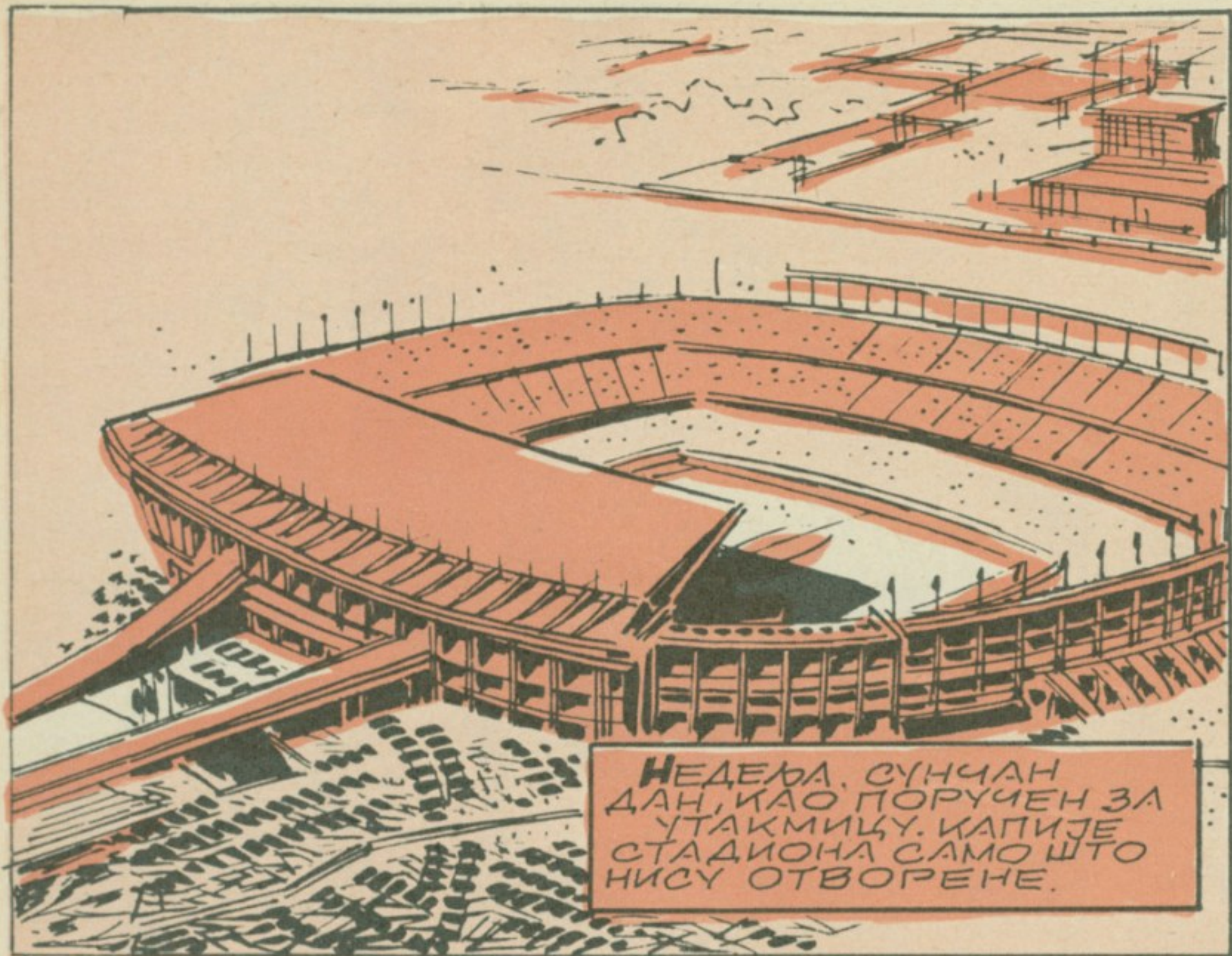
ЛУ, НЕ
ОДЛАЗИ...
НЕ
НАПУШТАЈ
МЕ...

ЗБОТОМ, ЛУ...
НИКАД ВИШЕ...
НИКАД...
НИКАД...

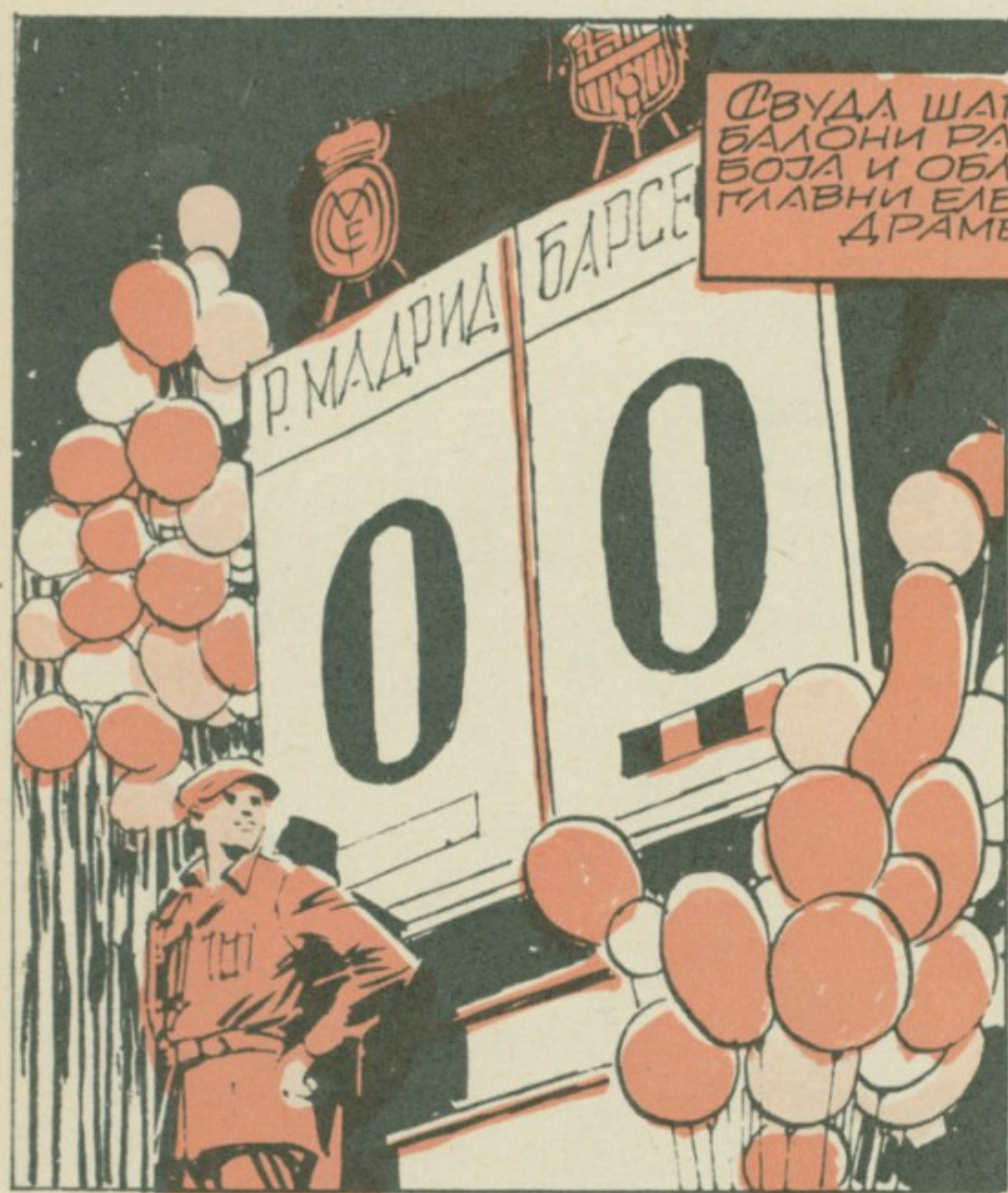
СЛИКА
КОЈА ЈЕ
ПОСТАЈАЛА
СВЕ
БЛЕЂА
ПОТПУНО ЈЕ
НЕСТАЛА.

НЕДЕЛА, СУНЧАН
ДАН, КАО ПОРУЧЕН ЗА
УТАКМИЦУ. КАПИЈЕ
СТАДИОНА САМО ШТО
НИСУ ОТВОРЕНЕ.

...ДА
ПРИМЕ
НЕСТРПЛИВЕ
НАВИЈАЧЕ...

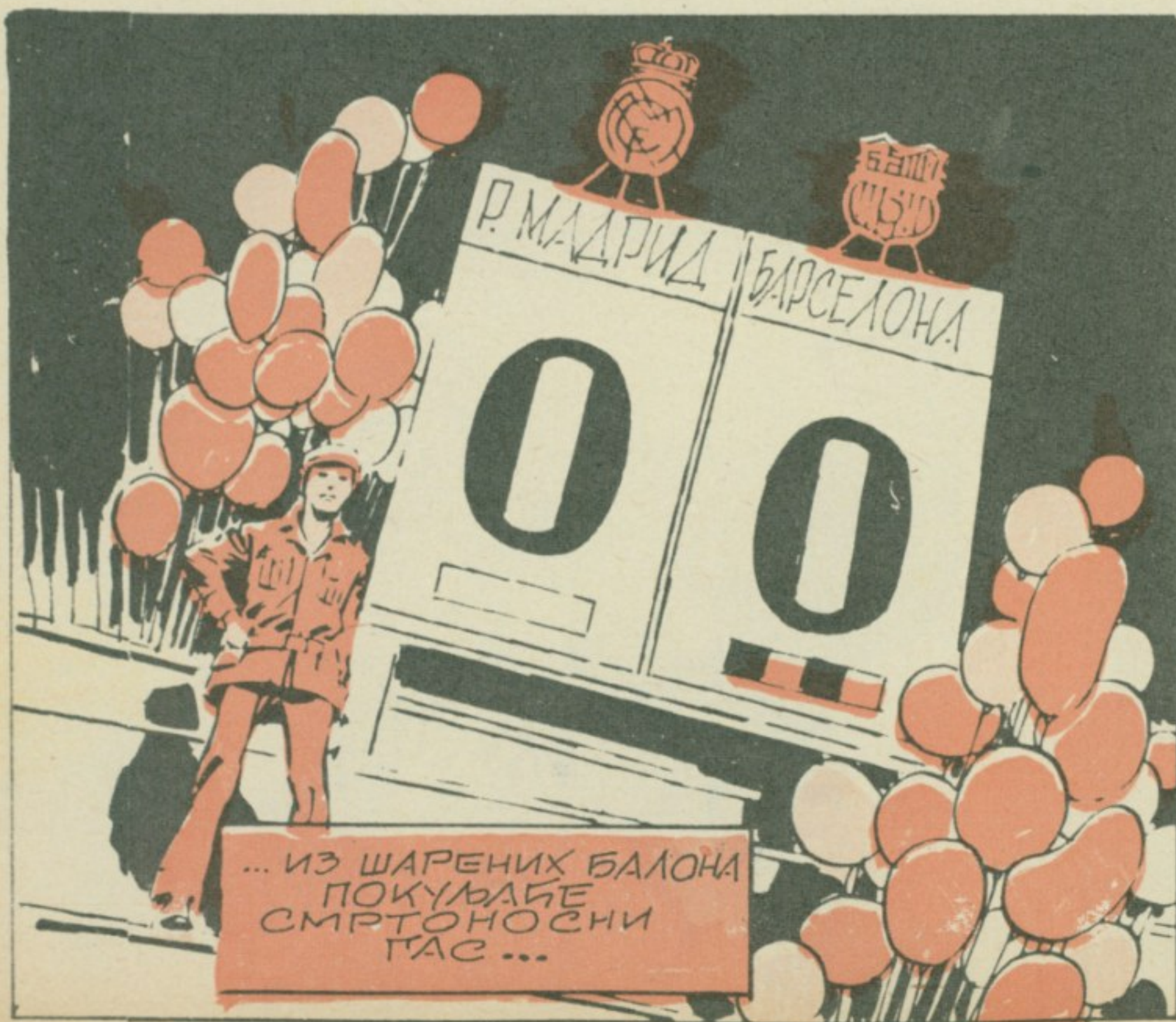
СВУДА ШАРЕНИ
БАЛОНИ РАЗНИХ
БОЈА И ОБЛИКА...
ГЛАВНИ ЕЛЕМЕНТИ
ДРАМЕ.

КАД ОВА
ФУДБАЛСКА
ЛОПТА...

...ЗАТРЕСЕ
МРЕЖУ...

... ИЗ ШАРЕНИХ БАЛОНА
ПОКУЊАЊЕ
СМРТОНОСНИ
ГАС...

...И
ЗА ПЕТ
МИНУТА
УСМРТИТИ
СВЕ
НА
СТАДИОНУ...

У ДОТЛЕ ЗАМРАЧЕ-
НОЈ СВЕСТИ НАПРЕ-
СЕ ПОЈАВИЛА СЛИКА
ЈЕДНЕ ЖЕНЕ...

ПРОБУДИО
СИ СЕ,
ДРАГИ?

НАШЛИ СМО ТЕ
НА ВРЕМЕ! МОЈ
ЧОВЕК СТАЛНО
ТЕ ЈЕ ПРАТИО
И...

КОЈИ
ЈЕ ДАН
ДНАСРКА-
ЖИ МИ ЛУ...
ЈЕ Л' ВЕР
НЕДЕЉА!
ЈЕ Л'
УТАКМИ-
ЦА
ПОЧЕ-
ЛА?

ЈОШ
НИЈЕ
ПРИ
ЧИСТОЈ
СВЕСТИ!
ГОВОРИ
БЕСМИ-
СЛИКЕ!

НЕ
СМЕМ ДА
ИЗГУБИМ
НИ
ТРЕНУТАК!
МОРАМ
СМЕСТА
НА
УТАКМИЦУ!

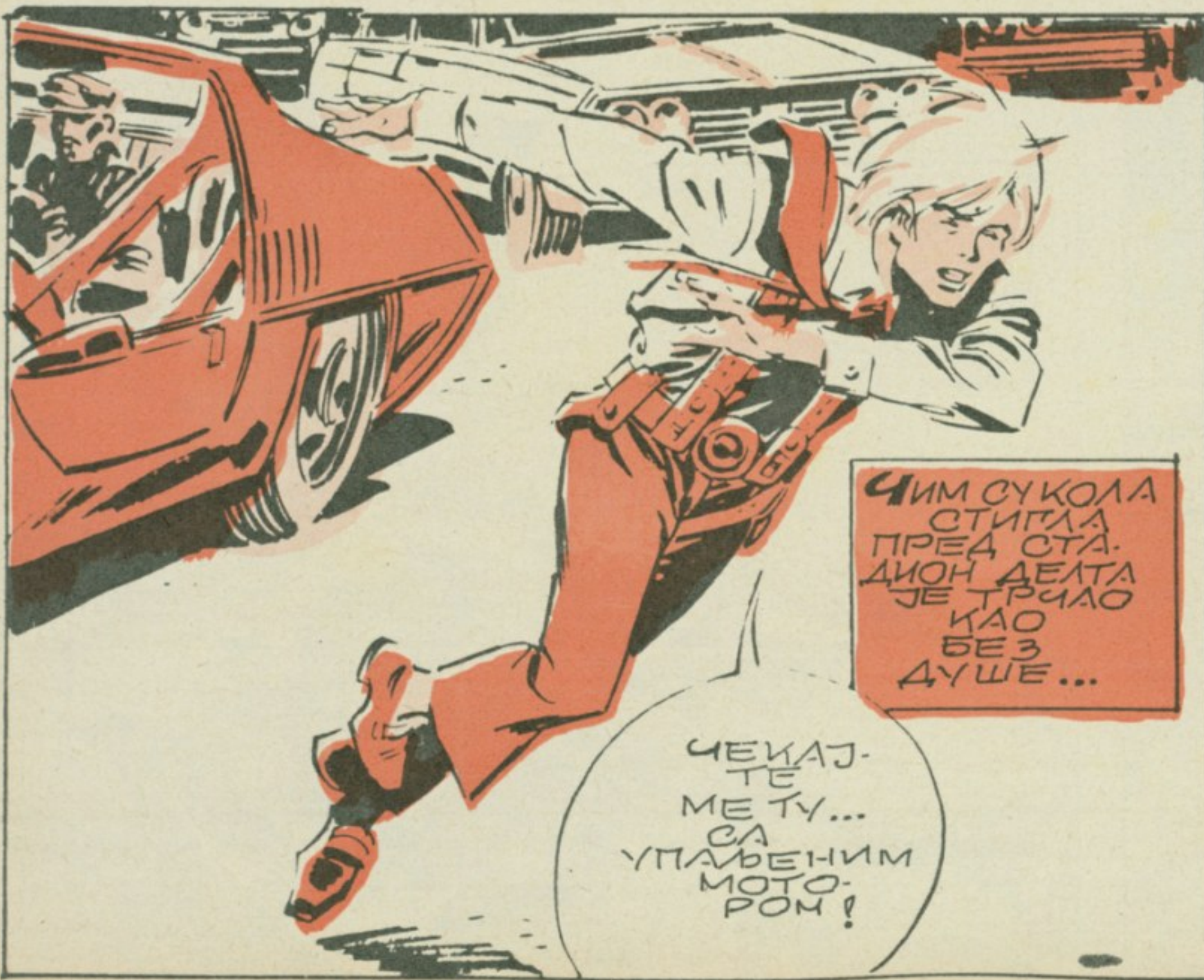
АЛИ, ДРАГИ...
МОРАШ ДА
СЕ ОДМАРАШ!
ОТКАД
ТЕБЕ
ЗАНИМА
БУД-
БАЛ?

ЛУ ЗНА
ДА ЈЕ ЛАКШЕ
ЗАДРЖАТИ ВЕТАР
НЕГО
ДЕЛТУ 99

ПОБИ
ЗА
ЊИМ...
НЕ
ОСТАВЉАЈ
ГА НИ
ЗА
ТРЕНУ-
ТАК!

БЕЗ
БРИГЕ!
НЕ-
ЋЕМО
ГА ИСПУШТА-
ТИ ИЗ
ВИДА!

ЧИМ СУ КОЛА
СТИГЛА
ПРЕД СТА-
ДИОН ДЕЛТА
ЈЕ ТРЧАЛО
КАО
БЕЗ
ДУШЕ...

ЧЕКАЈ-
ТЕ
МЕ ТУ...
СА
УПАВЕНИМ
МОТО-
РОМ!

БАШ У ТОМ
ТРЕНУТКУ
СУДИЈА
ЈЕ ДОСУ-
ДИО
ЈЕДНА ЕСТЕРА!

...КАДА ЈЕ ДЕЛТА УЛЕТЕО НА СТАДИОН...

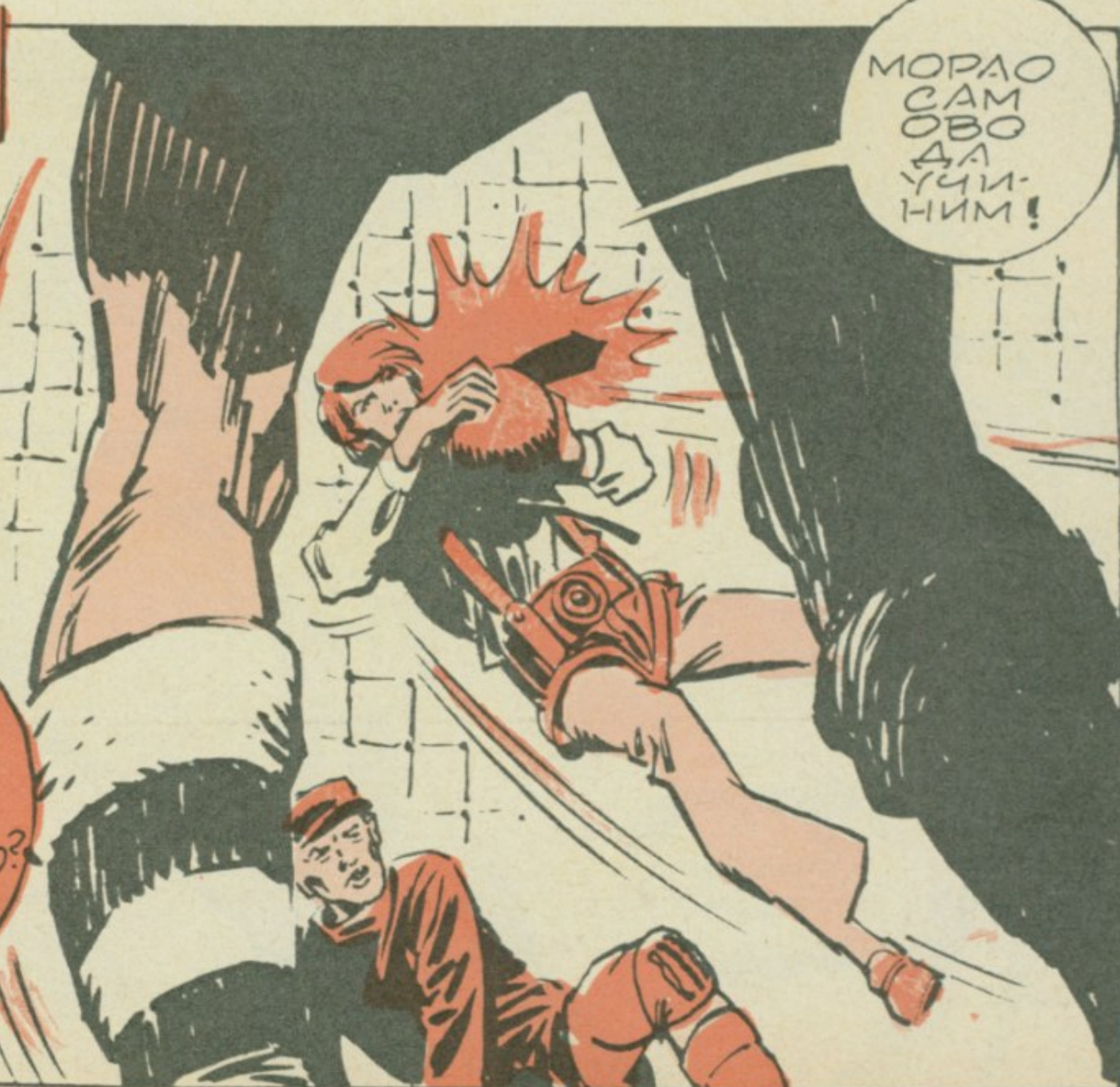
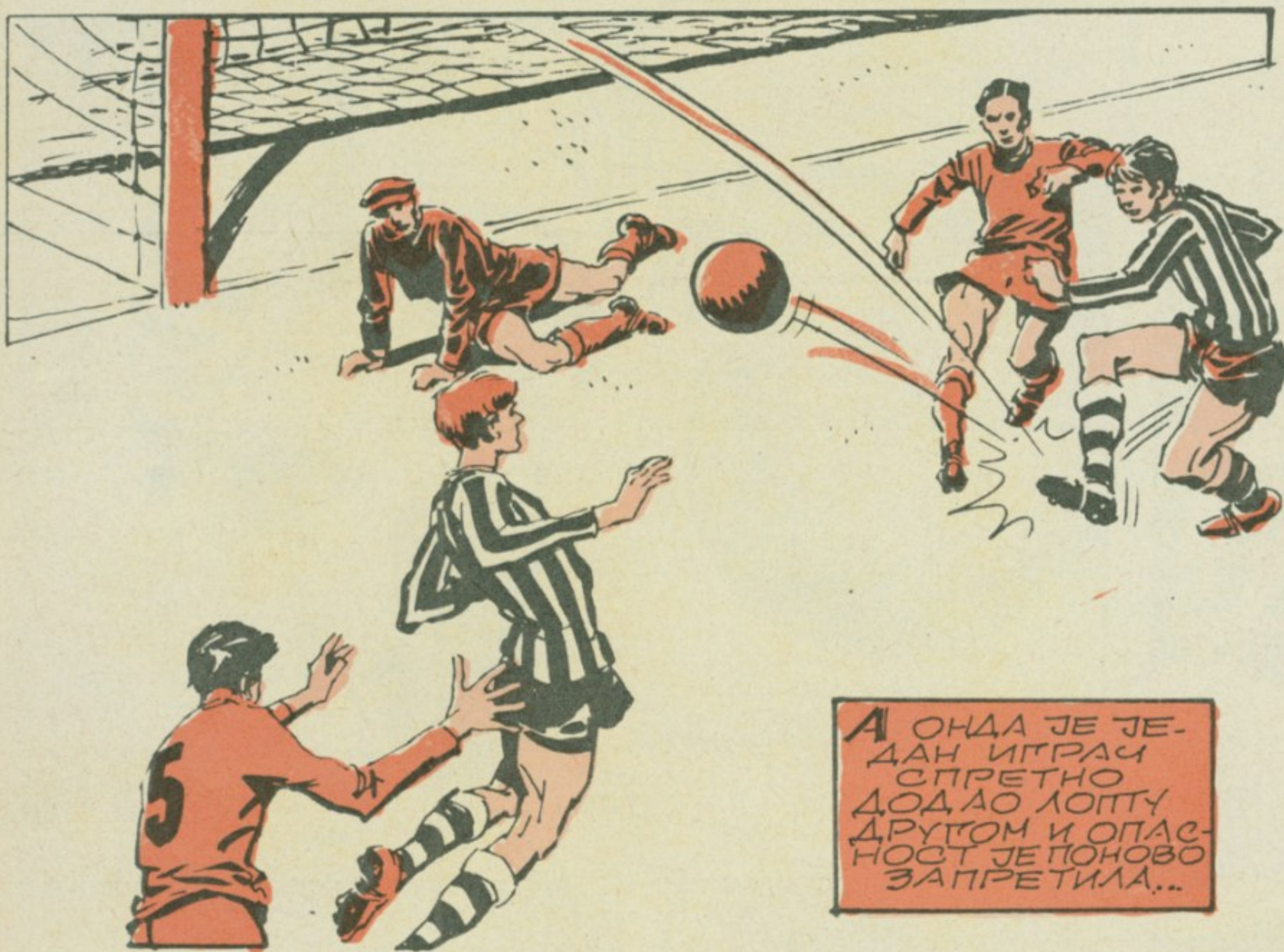

ИГРАЧ ЈЕ ВЕЋ ЗАМАХНУО НОГОМ И...

ЛОПТА КОЈА ЈЕ СА СОБОМ НОСИЛА УНИШТЕЊЕ... ПОЛЕ-ТЕЛА ЈЕ.

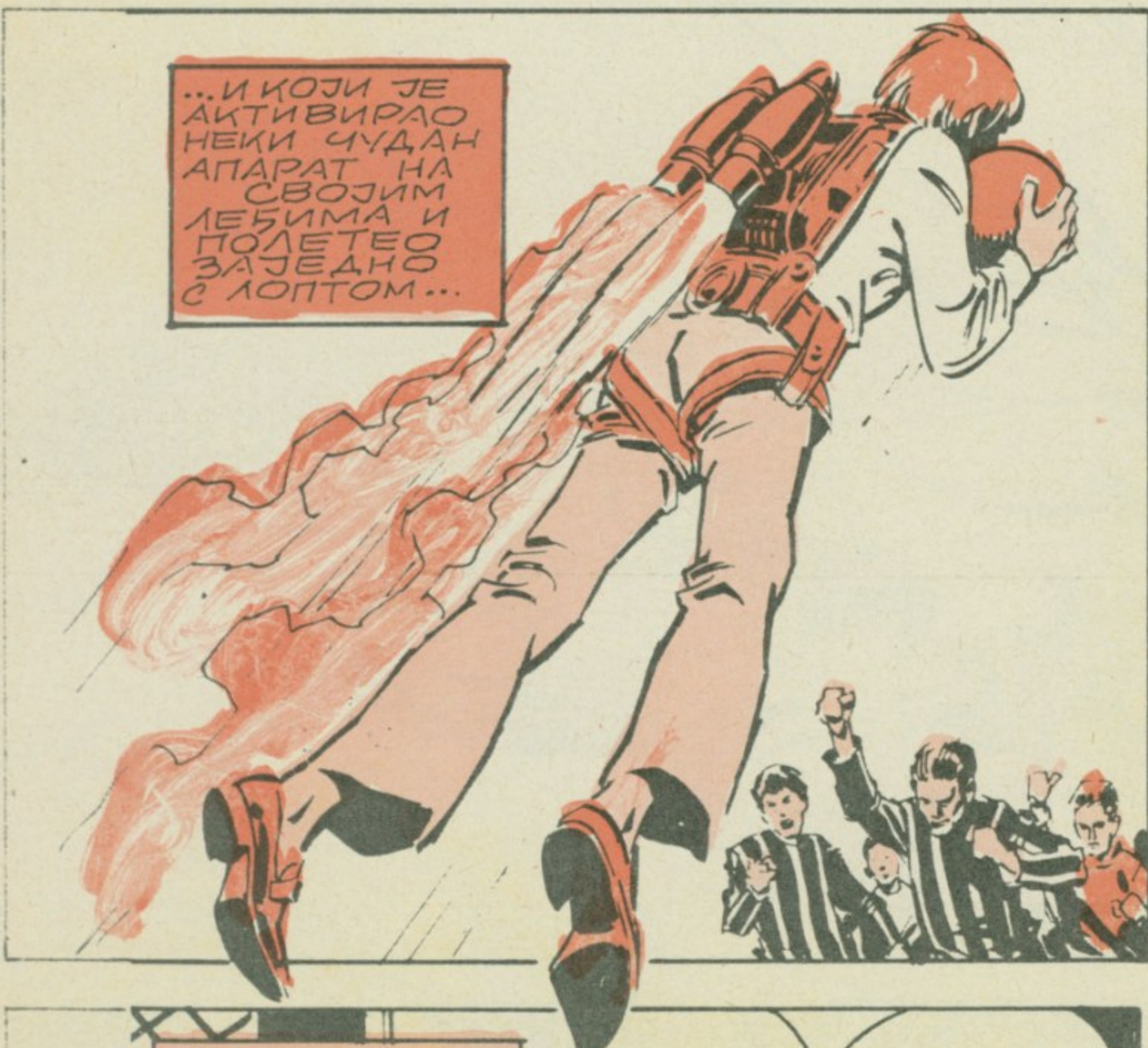
ЉУБИТЕЉИ ФУДБАЛА
ИМАЈЕ ШТА ДА ПРОЧИТАЈУ
У СУТРАШЊИМ
ИЗВЕШТАЈИМА...

... О НЕКОМ СУЛУДОМ
ТИПУ КОЈИ ЈЕ СПА-
САО ГОЛ И КОГА
СУ ПОЖУРИЛИ ИГРА-
ЧИ ОБА ТИМА...

...И КОЈИ ЈЕ
АКТИВИРАО
НЕКИ ЧУДАН
АПАРАТ НА
СВОЈИМ
ЛЕБИМА И
ПОЛЕТЕО
ЗАЈЕДНО
С ЛОПТОМ...

ОНО ШТО СЕ
ПОСЛЕ ДОГО-
ДИЛО НИЈЕ-
ДАН НОВИНАР
НЕ БИ МОРАО
ДА ОПИШЕ...

БРЗО!
БЕЖИМО
ОДАВДЕ!

НЕШТО КАСНИ-
ЈЕ У
ЈЕДНОЈ
ЛУКСУЗНОЈ
ХОТЕЛСКОЈ
СОБИ...

САД
СУ
БАЛОНИ
ПОТ-
ПУНО
БЕЗО-
ПАСНИ!

НИСМО
УСПЕЛИ!

БАЛОНИ
СУ БЕЗО-
ПАСНИ...
БЕЗО-
ПАСНИ!

АЛИ, ИМАМ ЈА У ОВОЈ
ИГРИ ЈОШ ЈЕДНУ
КАРТУ! ИПАК
БЕМО РАЗОРИТИ
ОВАЈ ГРАД...
ПРВИ У НИЗУ
КОЈЕ ЋЕ
ЗАДЕСИТИ ИСТА
СУДБИНА... СА
БРАД КОЈЕ
ДОМИНИРА
ВАРСЕЛО-
НОМ!

САМО,
МОРАМО
ПРВО
ПОКУПИТИ
НАШЕ
РОВОТЕ!
ТО НЕ
МОЖЕ-
МО
САМИ!

ДИМ ОД СТАБЛА
КОЈЕ ЈЕ ДЕЛТА
ПОТПАЛИО УОП-
ШТЕ НИЈЕ СМЕТАО
РИБОКОСОЈ. ОНА
СЕ УМНОЖА-
ВАЛА...

НЕ
МОЖЕ
НАМ
ПОБЕГИ!

ПЕТ
НАС ЈЕ
САД!
ЈАЧЕ
СМО
ОД
ЊЕГА!

УБИЋУ ГА
СОПСТВЕНИМ
РУКАМА!

ДЕЛТА ЈЕ
ОСЕТИО ОПАС-
НОСТ И ПОТРЧАО
ЈЕ НИЗ
ПАДИНУ
ПРЕМА
ВЕЛИКОМ
ВАШАРИШТУ...

БЕЖИ
ПРЕМА
ЗАБАВНОМ
ПАРКУ!
ДА СЕ
САКРИЈЕ
У ГО-
МИЛУ!

ПРОБИЈАЈУЋИ СЕ КРОЗ БУЧНУ ГОМИ-
ЛУ КОЈА ЈЕ УЖИВАЛА У ЗАБА-
ВИ, ДЕЛТА ЈЕ ИШАО ПРЕМА
ОДРЕЂЕНОМ ЦИЉУ...

ПОСЛЕДЊИ
ЧИН ЋЕ СЕ
ОДИГРАТИ
НА
МЕСТУ
КОЈЕ
САМ ЈА
ИЗАБРАО!

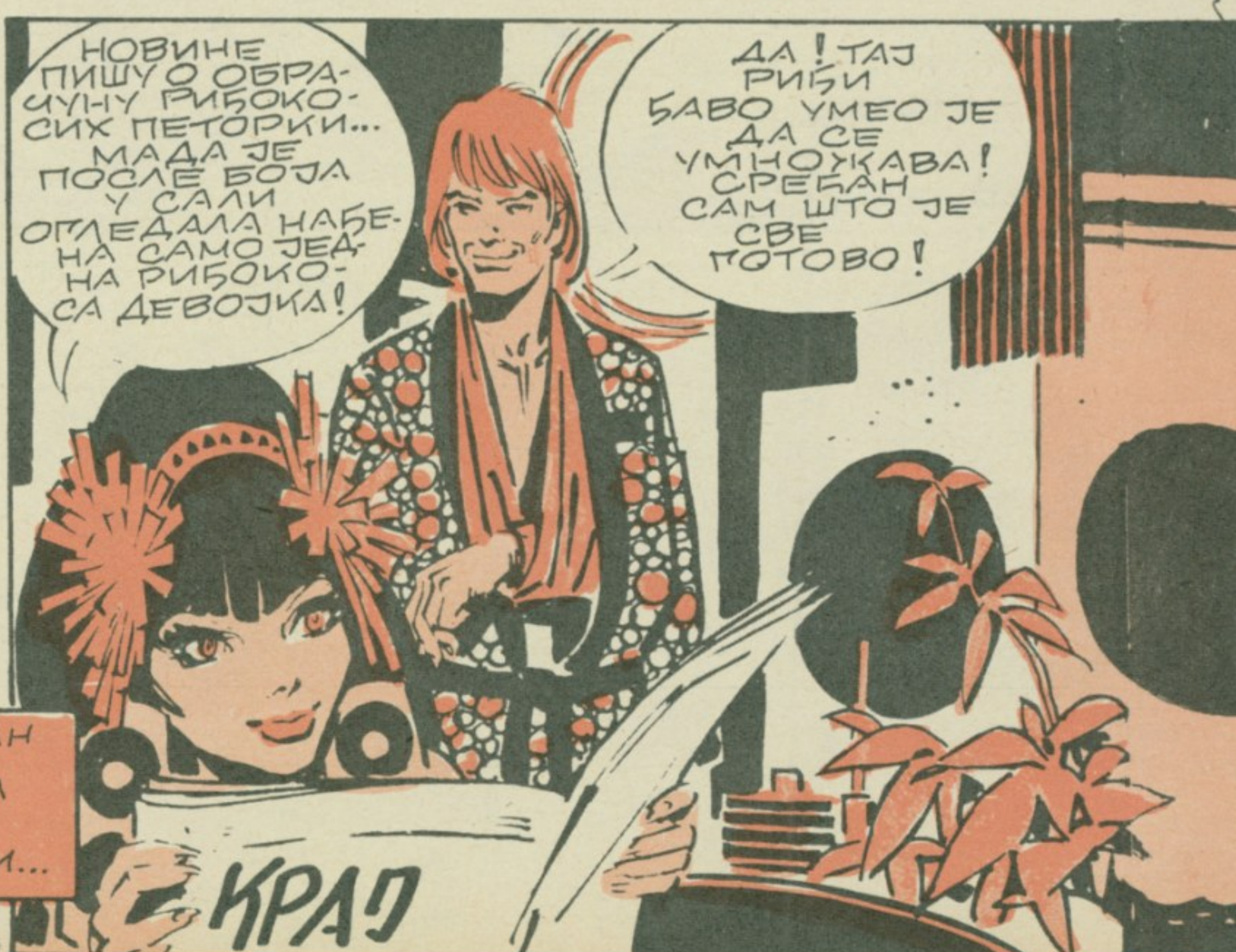
ЧАРОБНИ
ЛАВИРИНТ

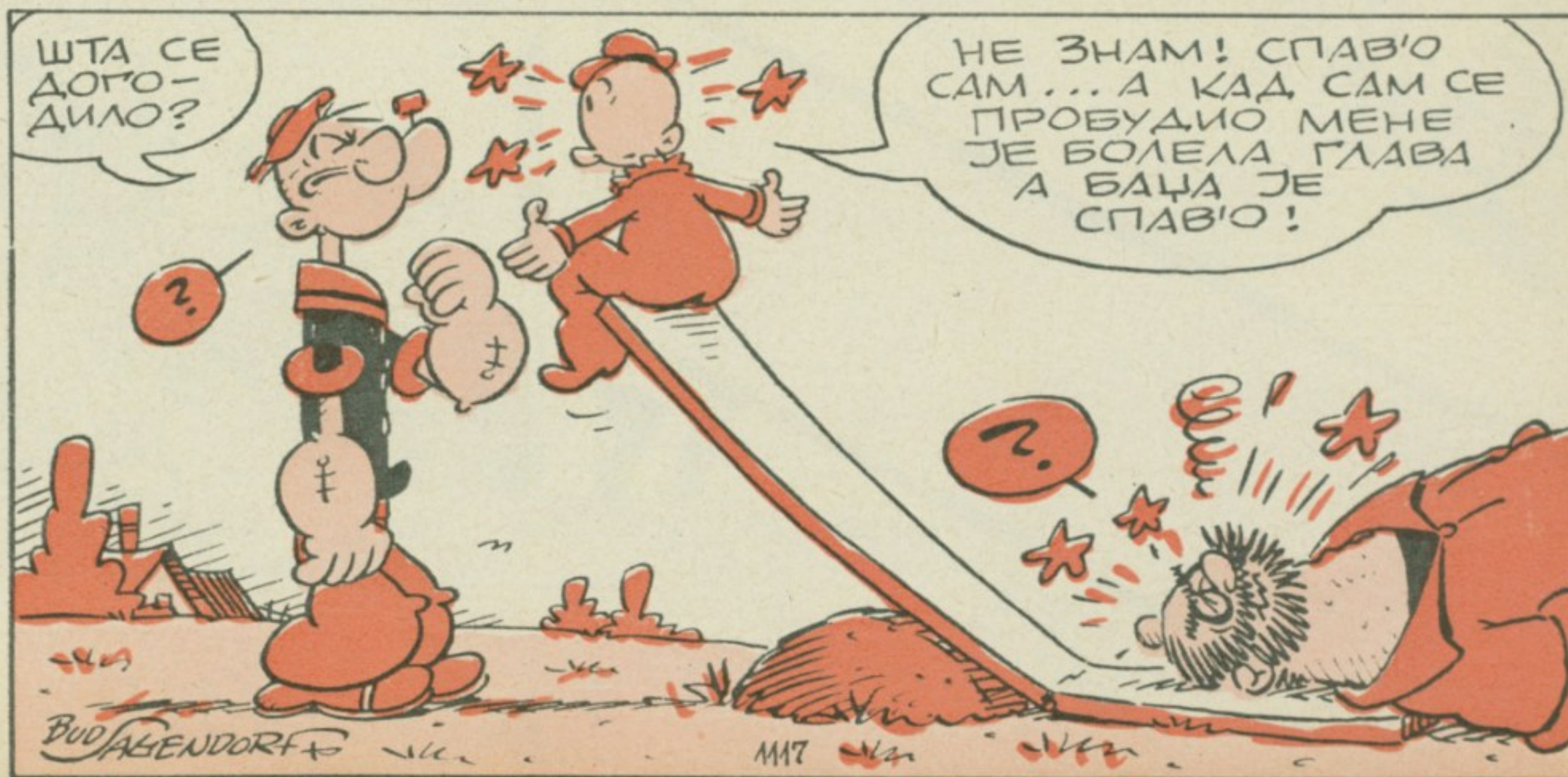
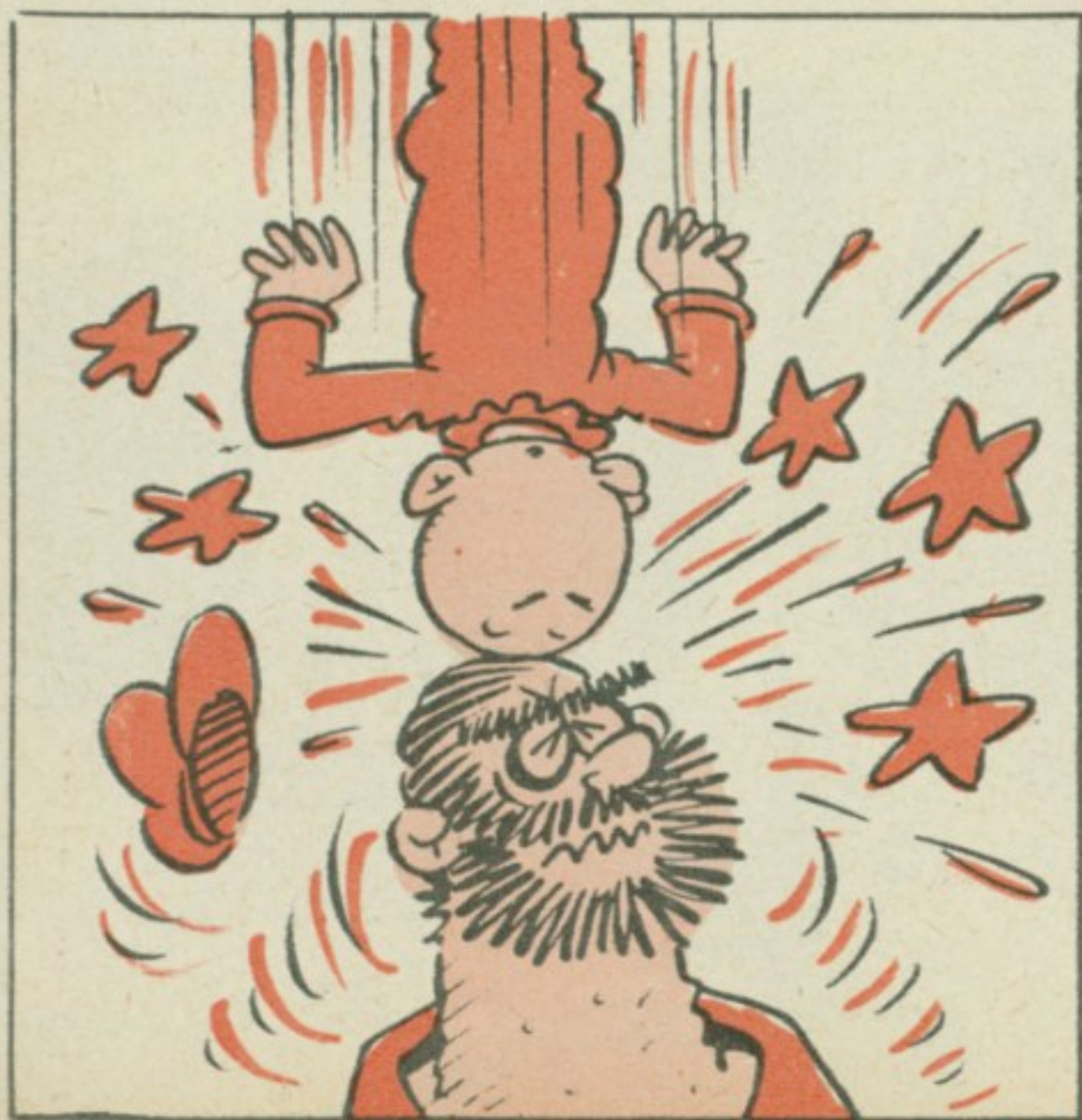
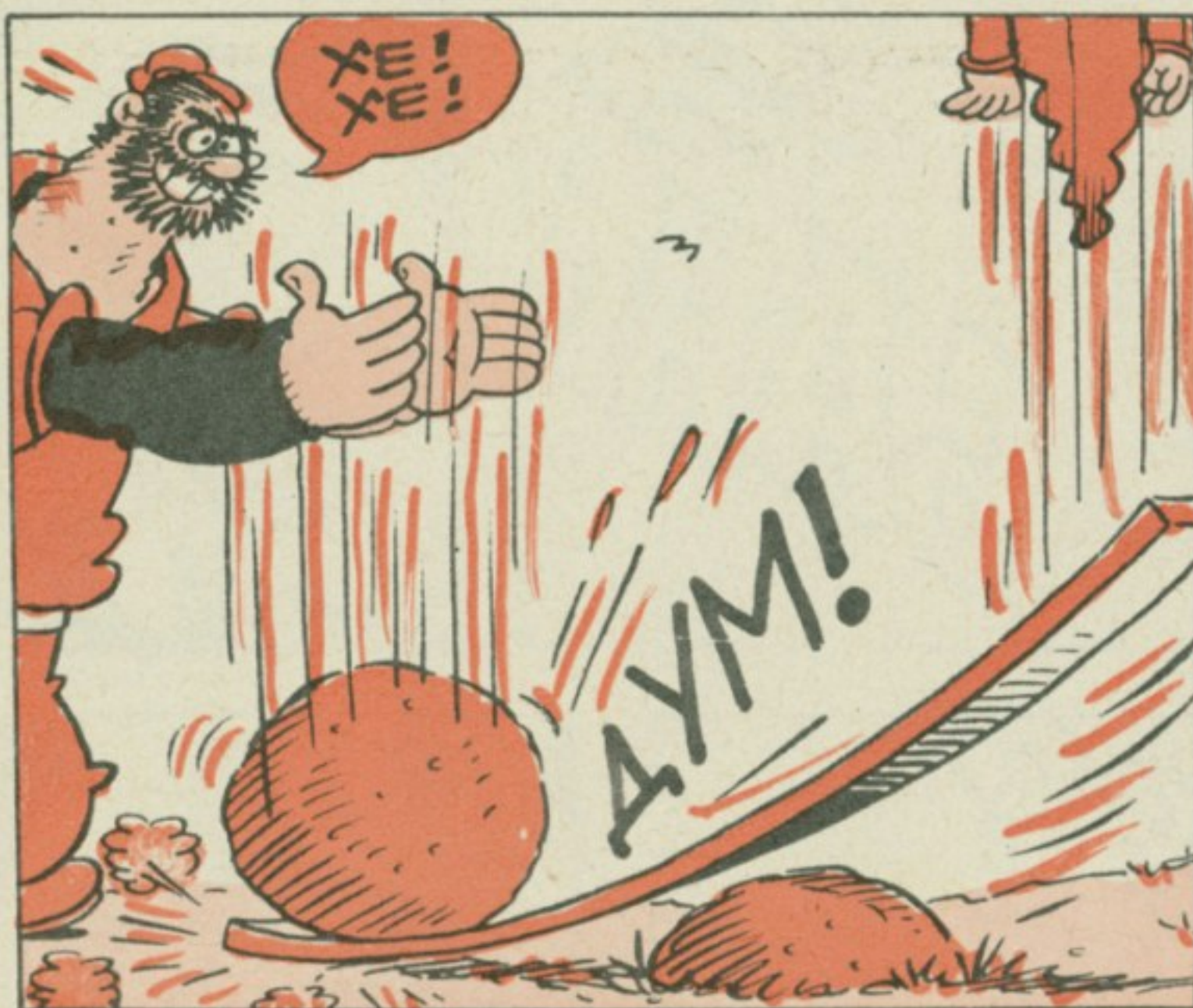
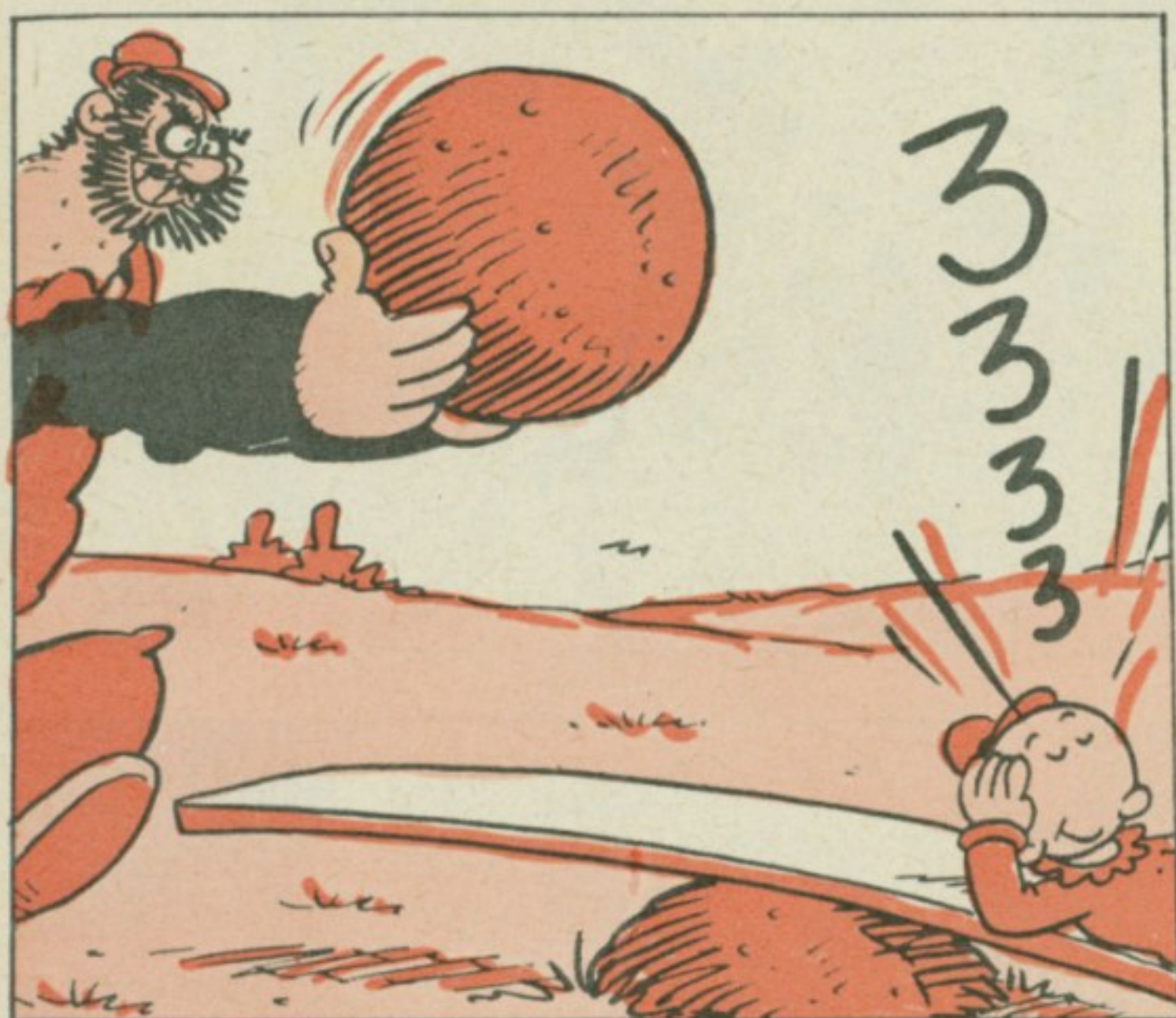
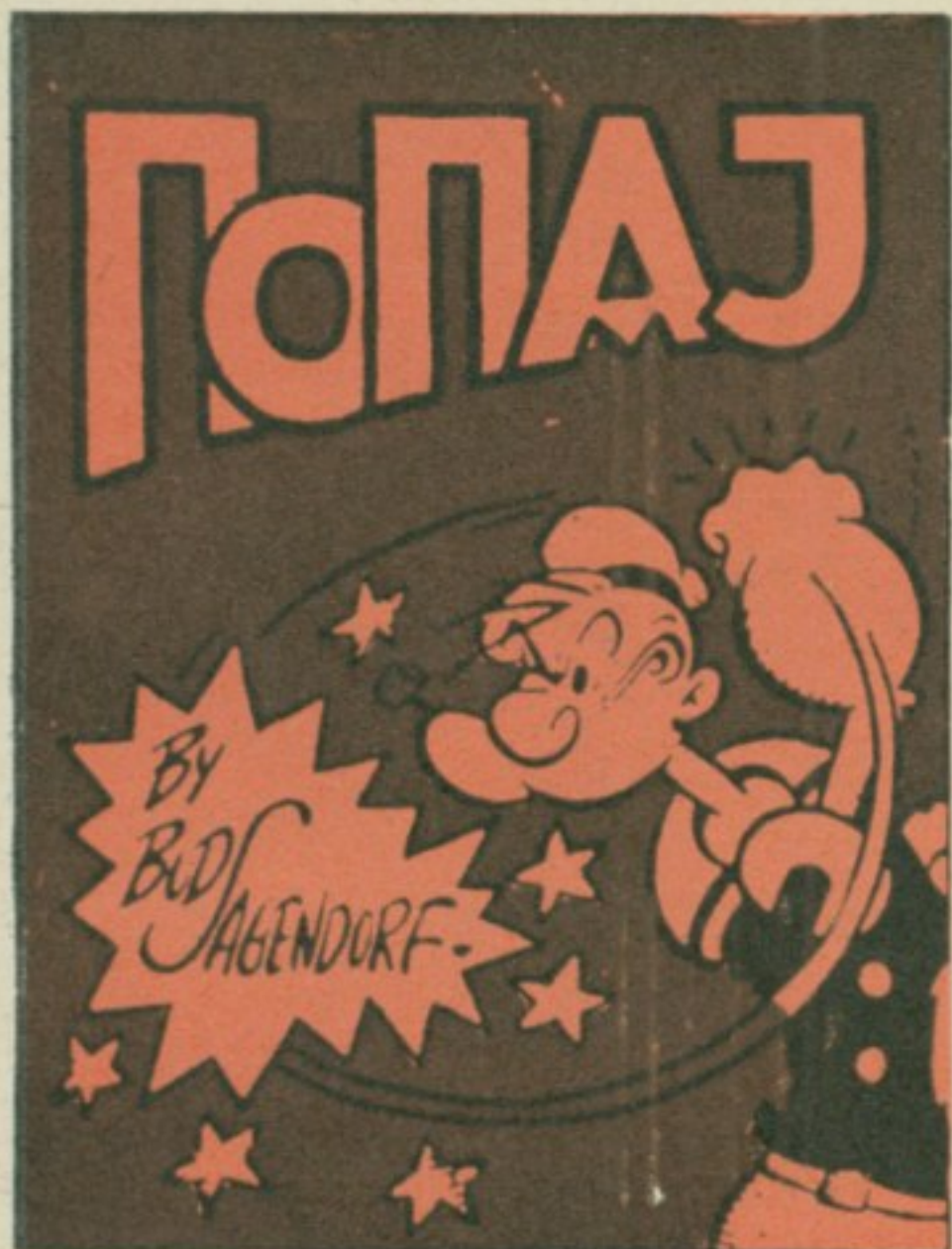
УЛАЗ

КАДА ЈЕ ПЕТ РИБО-
КОСИК
ДЕВОЈАКА УШАО У
ЛАВИРИНТ...

ЗДРАВО!
САД
СМО, ДА
ТАКО
КАЖЕМ,
НА
РАВНОЈ
НОЗИ!

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ИДУЋИ НАСТАВАК: ОДРЕЂЕН ЗА ЖРТВУ!

ОДГОВОРИ ЗА НАГРАДУ

Наш илустратор нацртао је шест особа које се баве различитим занатима. Прва особа је берач макарона, друга пеглач ципела, трећа дегустатор (пробач пића), четврта дувач стакла, пета полирач шина и шеста оптичар. Наравно три од ових шест заната су лажни. Твој задатак је да погодиш који су прави и да њихове бројеве испишеш на дописници. Дописницу са одговорима, налепљеним купоном и својом читко исписаном адресом пошаљи ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ, 11001 Београд, п. факс 124 до 2. јуна ове године.

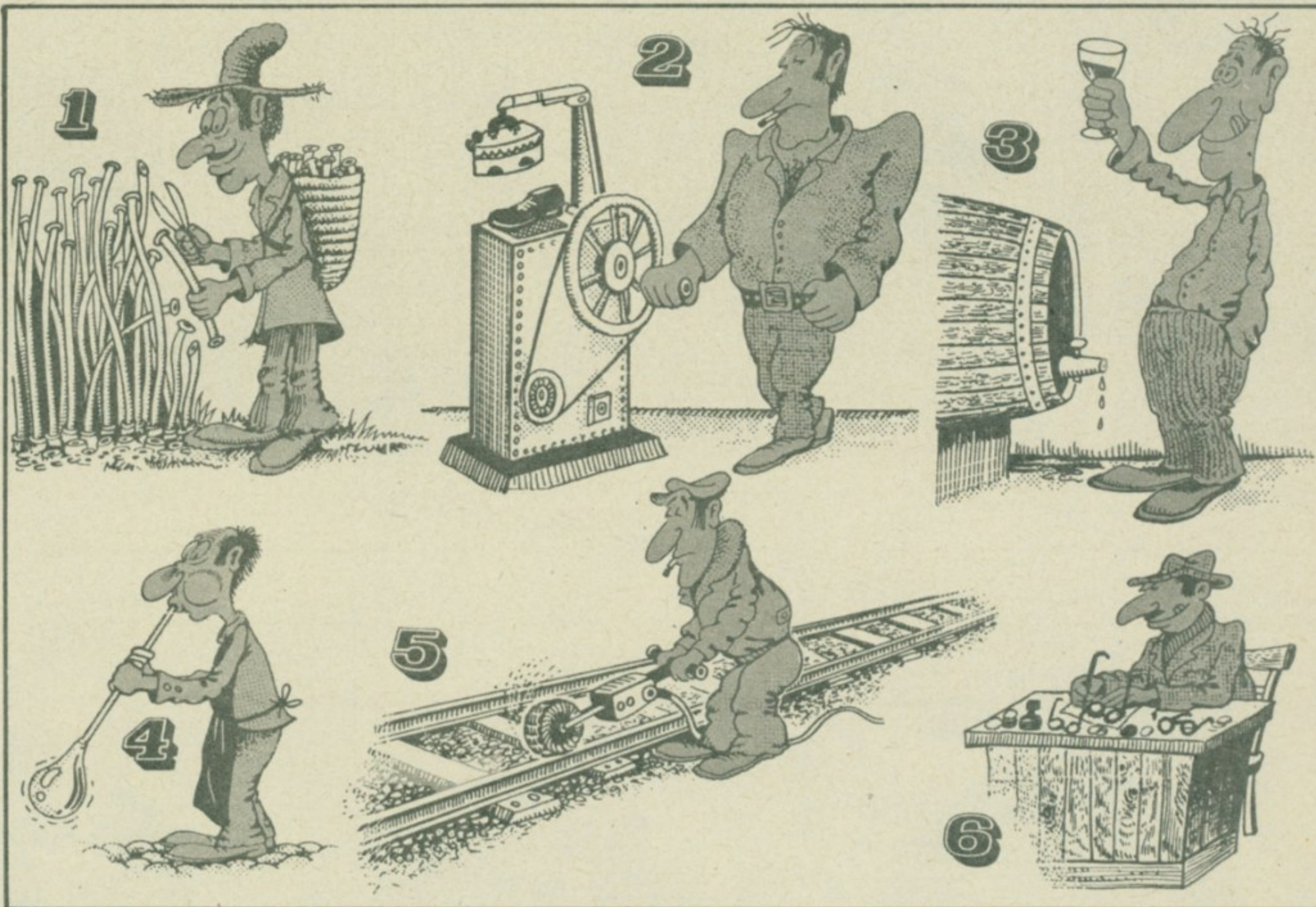
Међу читаоцима који буду тачно одговорили који су занати прави а који лажни извући ће се добитници награда.

I НАГРАДА: ИЗАБРАНА ДЕЛА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ КЛАСИКА: (И. Гундулић, Ј. Игњатовић, П. Кочић, С. Крањчевић, С. Марковић, А. Матош, Љ. Ненадовић, Вј. Новак, Ј. Поповић, П. Прерадовић, Ј. Скерлић, Ј. Веселиновић и П. Воранц)

II НАГРАДА: ИЗАБРАНА ДЕЛА ЧАРЛСА ДИКЕНСА (у 10 књига)

III НАГРАДА: РОМАНИ ЖОРЖА СИМЕНОНА (12 романа у 6 књига)

ПОЗНАЈЕШ ЛИ ЗАНАТЕ?

МУЗИЧКА ПОШИЉКА

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче. Треба само да испуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШИЉКЕ јер објављене листе грамофонских плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбеници можете да поручите плоче са старих и нових наших листа, и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручујете (лонг-плеј или мале плоче, поп, забавна или народна, класична, без-музика).

Цена плоча преко Забавника иста је као и у радњама!

Важно је да ваша наруџбина не сме бити мања од 50 дин. пошто поштарину не плаћате ви него ми. Али ако наручите плоче за 100 динара, добијате још једну на поклон, за 150 динара, две плоче, за 200 динара три, итд.

Пажљиво изаберите плоче, напишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 Београд, Македонска 29.

ВАША НАРУЏБИНА НЕ СМЕ ДА БУДЕ МАЊА ОД 50 ДИНАРА, ПОШТО ПОШТАРИНУ НЕ ПЛАЋАТЕ ВИ НЕГО МИ.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Пошта, број и место)

(Улица и број)

Датум

Потпис

Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

92 БИСЕРАВЕЛЕТАНЛИЋ — Руку ми дај — Цена 11.— дин.

93 КОРНИ ГРУПА — Папирни бродови — Цена 11.— дин.

94 ДРАГАН АНТИЋ — Ја се враћам — Цена 11.— дин.

96 ЛОЛА НОВАКОВИЋ — Дуга топла ноћ — Цена 11.— дин.

97 БОБА СТЕФАНОВИЋ — Мари, Мари — Цена 11.— дин.

98 ДАНИЕЛА — Забрани те ми то — Цена 11.— дин.

БЕОГРАДСКО ПРОЛЕЋЕ 1973

87 ЉИЉАНА ПЕТРОВИЋ — Не играј се, ветре — Цена 11.— дин.

88 ЛЕО MARTIN — Ја те волим — Цена 11.— дин.

89 ЛУТАЈУЋА СРЦА — Балада о барби — Цена 11.— дин.

90 НИНА СПИРОВА — Због свега оног што је било — Цена 11.— дин.

91 ЗОРАН * МИЛИВОЈЕВИЋ — Сутра ћеш бити моја — Цена 11.— дин.

95 МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ — Кад бих знао да је сама (страна А) — СЕКА КОЈАДИНОВИЋ — Воли ме (страна Б) — Цена 11.— дин.

99 МИРКО ЦЕТИНСКИ — Обуци најлепшу хаљину — Цена 11.— дин.

100 СРЂАН МАРЈАНОВИЋ — Моја мала — Цена 11.— дин.

101 ЗАФИР ХАЦИМАНОВ — Циганске очи — Цена 11.— дин.

102 ВЛАДА И БАЈКА — Нови свет — Цена 11.— дин.

103 ДРАГАН МИЈАЛКОВСКИ — Живот наш — Цена 13.— дин.

ЗАБАВНИКОВА

ПРОДАВНИЦА

ПЛОЧА

КОКО БИЛ

Предњи поклопац треба осигурати са два гумена држача

Стручњаци кажу да је **фића** најподеснији ауто за „фризирање“ — бар код нас. Италијани су начинили од њега прави мали тркачки аутомобил чија је брзина знатно већа од великих скупих лимузина. Али **фића** се може дотерати и за мале паре: са стотинак (или неколико стотина — све зависи какву „фризуру“ желите да постигнете) хиљада старих динара можете, уз нашу помоћ, приступити овом послу.

Резултат ћете свакако постићи и ваш аутомобил неће бити најспорији на друму. Поред **спачека** и **трабанта**, сада ћете моћи да претичете и веће аутомобиле чији се возачи морају на вићи да гутају дим из вашег ауспуха.

СКРАТИТИ ОПРУГЕ

Почнимо с кочницама јер „кочница главу чува“. Фабрика их обично пројектује за брзину коју возило постиже са стандардним мотором. Срећом, **фићине** кочнице су довољно ефикасне чак и при већим брзинама, па на њима не треба да се врше никакве измене. Важно је имати облоге доброг квалитета, а то су **стронг** или **феродо** — под условом да су оригиналне. За **фиће** постоје и специјалне **феродо** облоге од знатно тврђег материјала, али се у Београду могу наћи само без свог металног носача. Купују се заједно са закивцима, што значи да носач облоге треба пробушити на неколико места.

Фића је прилично висок аутомобил, бар ако тражимо од њега да „лети“ брзином већом од 110 км на час, па је за безбедну вожњу и добро „лежање“ на друму неопходно спустити каросерију за неколико сантиметара. Зато треба скинути пред

њигибањ и мало га исправити. Висина лука код новоггибања износи 21 цм а код исправљеног треба да буде од 17 до 19 цм. Не треба га сасвим исправити, јер ће растрести каросерију и уништити амортизере поштогибањ, раван као лењир, може да служи једино као украс.

Задње, спиралне опруге треба такође скинути и скратити одсецањем једног до два круга. На тај начин постиже се „лежање“ задњег дела. Тако спуштен аутомобил мора да има заштићен картер од удараца јер тако рећи чеше трбухом тло и није за неравне друмове.

Задњи део **фиће** мора бити више спуштен од предњег!

Тиме, наравно, није све речено. „Фризирани“ **фића** не може да се вози без снажних и тврдих амортизера као што су, на пример, **гирлинг**. Амортизери домаће производње сувише су меки и слабог су квалитета па би пропали после неколико стотина километара.

БЛАТОБРАН ОД ЛАВОРА

Стара **фићина** фелна није добра за брз аутомобил јер нема отворе за хлађење кочница, што је веома важно пошто кочнице нисмо побољшавали! Ако имате новца, набавите фелне од магнетијума јер су лакше — ма да нам се чини да је то ипак сувишан издатак, пошто тиме нисте баш много „уштедели“ на тежини целог аутомобила. Магнетијумске фелне користе само правим тркачима који из својих мотора истерају двапут више коњских снага него ви.

Потребне су и нове гуме и то радијалне. Ако желите да ваш **фића** има бољи старт и убрзање и да привлачи пажњу пролазника — набавите радијалке димензије 125 x 12. Ако желите да

свом **фићи** повећате брзину, онда купите још шире гуме 155 x 12. У том случају, наравно, морате да проширите крила или блатобране на каросерији.

Поруб на крилу изнад предњих точкова исеците око 2 цм по дубини, а затим лим обликујте гуменим чекићем. На тај начин постиже се повећање отвора за точак, како по висини тако и по дубини. Али, не смете исећи тако каросерију да то чак извирује напоље јер то саобраћајним прописима није допуштено. Наравно, нова ивица је оштра јер није савијена унутра па је морате заштитити стављањем пластичне или металне лажне која је, иначе, предвиђена за кров. Лајсну претходно пажљиво савијте.

Исецањем и „извлачењем“ крило губи на чврстини. Зато многи радије прибегавају дограђивању новог блатобрана најчешће узетог од металног па чак и пластичног лавора одговарајуће величине! Један лавор је довољан за оба предња отвора точкова. Исечени део (5 до 8 цм руба) занитује се, ако је пластичан, за каросерију или се зашвајсује, а затим премаже лимарским гитом, који ће сакрити спој, и обоји. Задња крила се прерађују на исти начин, с тим што се прво исправља шав на лиму а затим се блатобран „извлачи“ напоље.

Предња и задња хауба такође треба да се допуне. На пред поставите два гумена причвршћивача да се поклопац не би отворио у вожњи

и закљонио видик. На задњем поклопцу монтирајте металну шипку која иде од завртња на носачу мотора до унутрашње стране поклопца. На тај начин, хауба ће вам бити отворена, а тиме постижете боље хлађење мотора током лета, под условом да нисте на место предњег одбојника уградили специјални хладњак.

Ако дижете задњи поклопац, постарајте се да регистарску таблицу пребаците на задњи браник и опремите је са две бочне светиљке. Можете их наћи и код нас. Најбоље би било да потражите комбиноване светиљке које белом светлош-

БРЗ

„ФИЋА“ ЈЕ НАЈПОГОДНИЈИ СТАНДАРДНИ АУТОМОБИЛ КОЈИ СЕ МОЖЕ ПРЕУРЕДИТИ ЗА ТРКЕ. САМО, МОТОР И ЈОШ НЕКИ ДЕЛОВИ МОРАЈУ ДА ПРЕТРПЕ ВЕЛИКЕ ИЗМЕНЕ.

Блатобрани на предњем и задњем крилу могу се исећи или извући. У првом случају, предњи блатобран се прави од пластичног лавора

КАО ВЕТАР

ћу са стране осветљавају таблицу а спреда имају још једну сијалицу и служе као додатно стоп-светло.

АУСПУХ СА ДВЕ ЦЕВИ!

Мењач не дирајте! Добар је овакав какав је. Једино можете у диференцијалу да промените тањирасти зупчаник. Код **фиће 750** број зубаца на зупчанику је мањи па је однос 8:39,

те и вентиле. Проширивање канала није тежак посао и обавиће вам га сваки добар механичар. Канали не треба да буду полирани, довољно је да унутрашњи зидови буду фино обрађени, као да су пескирани.

Седишта вентила и сами вентили могу бити од мотора са 850 кубика, али је ова поправка скупља од постављања оригиналне главе мотора од 850 кубика. Обработом главе мотора од 750 кубика зидови се тање и може доћи до пуцања главе при већем оптерећењу. Зато

блиц које такође треба да обработите. Најбоље би било да то учине специјализовани механичари.

Тању заптивку, дихтунг, треба обавезно да ставите између главе и мотора да бисте смањили компресиони простор и побољшали компресију. Али то значи да морате уместо обичног да користите супербензин.

Радилицу, лежајеве, клипове, карике и стублине не дирајте. Ако бисте хтели „високу фризуру“ онда бисте морали и с клиповима

то је равно упропашћавању мотора.

Издувни систем ћете изменити тако што ћете ставити ауспух са две издувне цеви и четири гране (из мотора).

Овако опремљен **фића** свакако ће се више грејати од обичног. Али можда вам ипак неће бити потребан додатни хладњак, што све зависи какву сте „фризуру“ применили. То ћете најбоље проверити ако стално контролишете температуру воде на термометру (ако га немате, морате га свакако у-

бро би било да уградите обични водоводни вентил којим зими можете да искључите проток воде кроз хладњак на бранику.

Ако желите додатна светла, или да уместо обичних сијалица уградите јодне, требало би да уместо **фићине** динаме ставите алтернатор. Могућно је комплетан уређај из модела 850 уградити у **фићу**. Ипак, то је већи луксуз — под условом да вас динамо добро служи.

Пошто сте већ уградили термометар, требало би свакако да ставите обртомер.

У случају „високе фризури“ неопходно је хладњак за воду поставити уместо предњег браника

а код **фиће 600** број зубаца је већи па је однос 8:41. Зупчаник са више зубаца до неће веће убрзање али мању максималну брзину.

Највише измена мора да претрпи мотор, иначе сав претходни труд не би имао смисла. Да би постигао већу снагу, мора добити више горива. Значи, потребно је поставити већи карбуратор, на пример, **солексов**, или неки други као што је **де лорто**. Већа смеша горива и ваздуха захтева већи пречник у-сисних канала, веће седиш-

вам саветујемо да купите главу мотора од 850 кубика.

Променом брегасте осовине (набавите ону коју про изводи раковичка фабрика „21. мај“ специјално за такмичења) добија се повећање броја обртаја мотора и самим тим повећање снаге. Али, уз нову брегасту осовину морају да иду и нове, јаче опруге вентила. То се може постићи и подметањем једне или две **шајбне** под обичне опруге.

Набавите вентиле марке

да се позабавите, а то би вас коштало заиста много.

ТЕРМОМЕТАР ЈЕ ОБАВЕЗАН

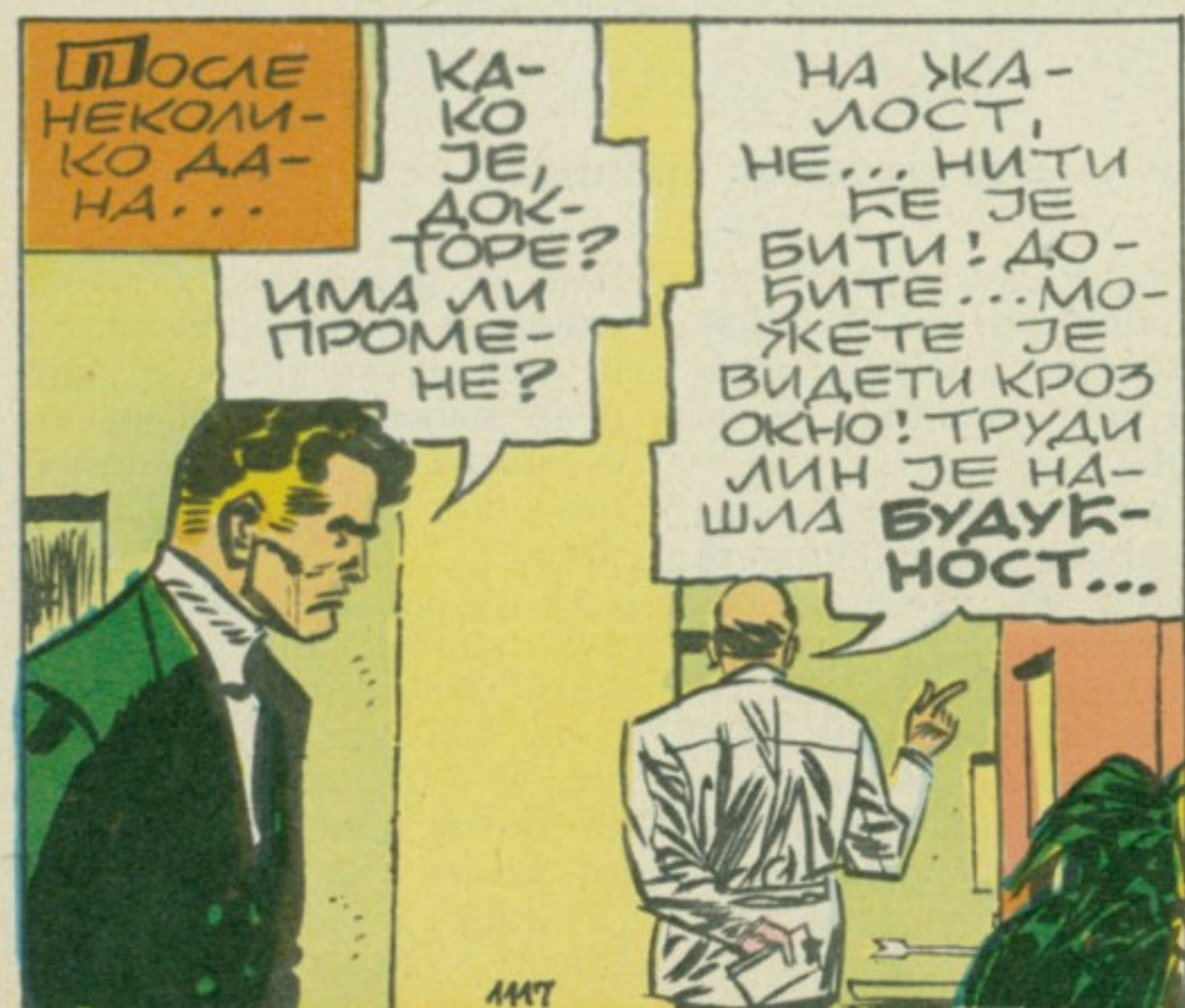
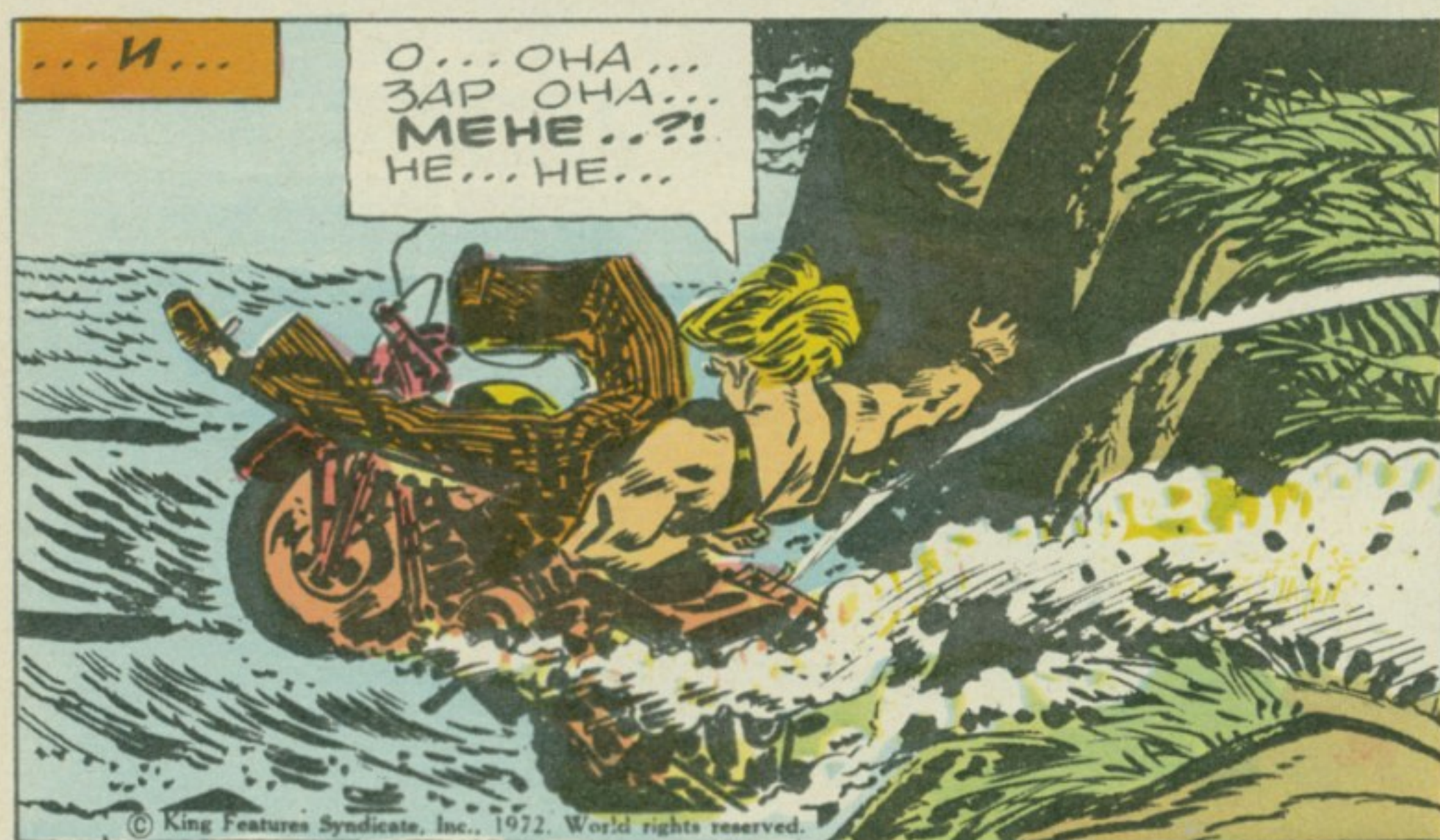
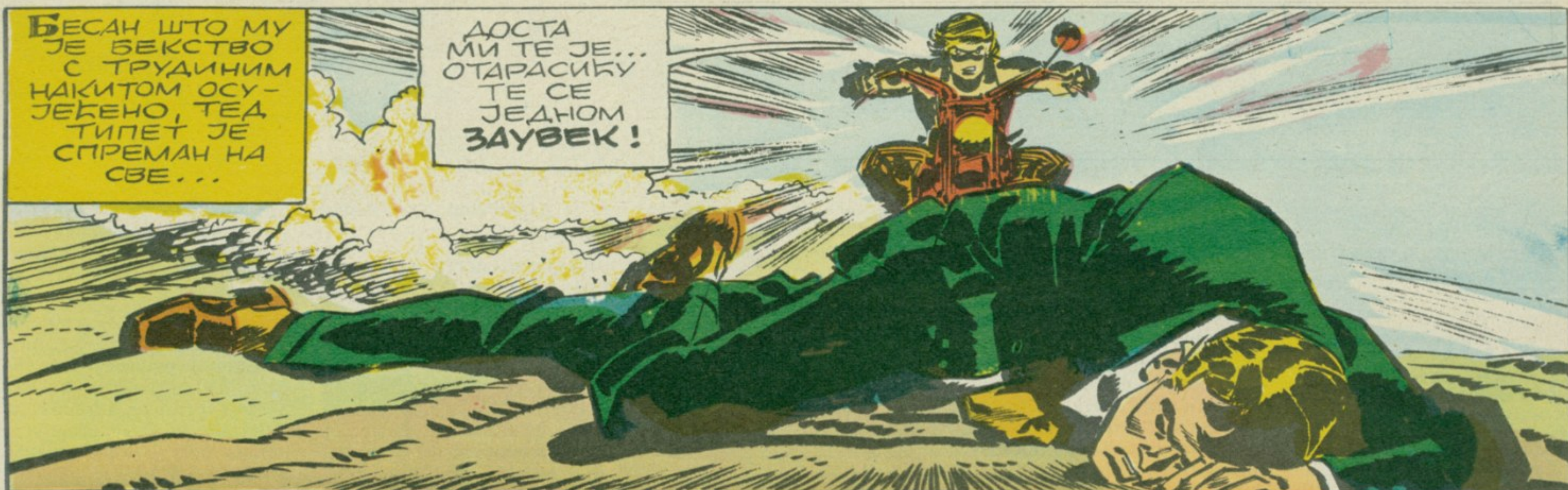
Ако желите да вам мотор дуже траје, не дирајте папирнати филтер за ваздух. Стављањем левкастог дифузора уместо папирног пречиштача добили бисте, истина, 2 КС више, али на нашим прашњавим друмовима

градити). Радна температура **фићиног** мотора је близу 100 степени Целзијусових. Ако је већа, хладњак је обавезан.

У том случају, хладњак за воду, наравно мали, можете поставити на предњи браник и повезати га с постојећим хладњаком који никако не треба уклањати. Не заборавите: **фићин** хладњак непрекидно хлади постојећи вентилатор, а хладњак на бранику користи само кад се возило креће. У систем цеви који ћете поставити до

Има их и код нас. Свакако узмите транзисторизовани а не механички (који су потпуно застарели). Један од најбољих је ВДО и његова цена код нас је око 550 динара.

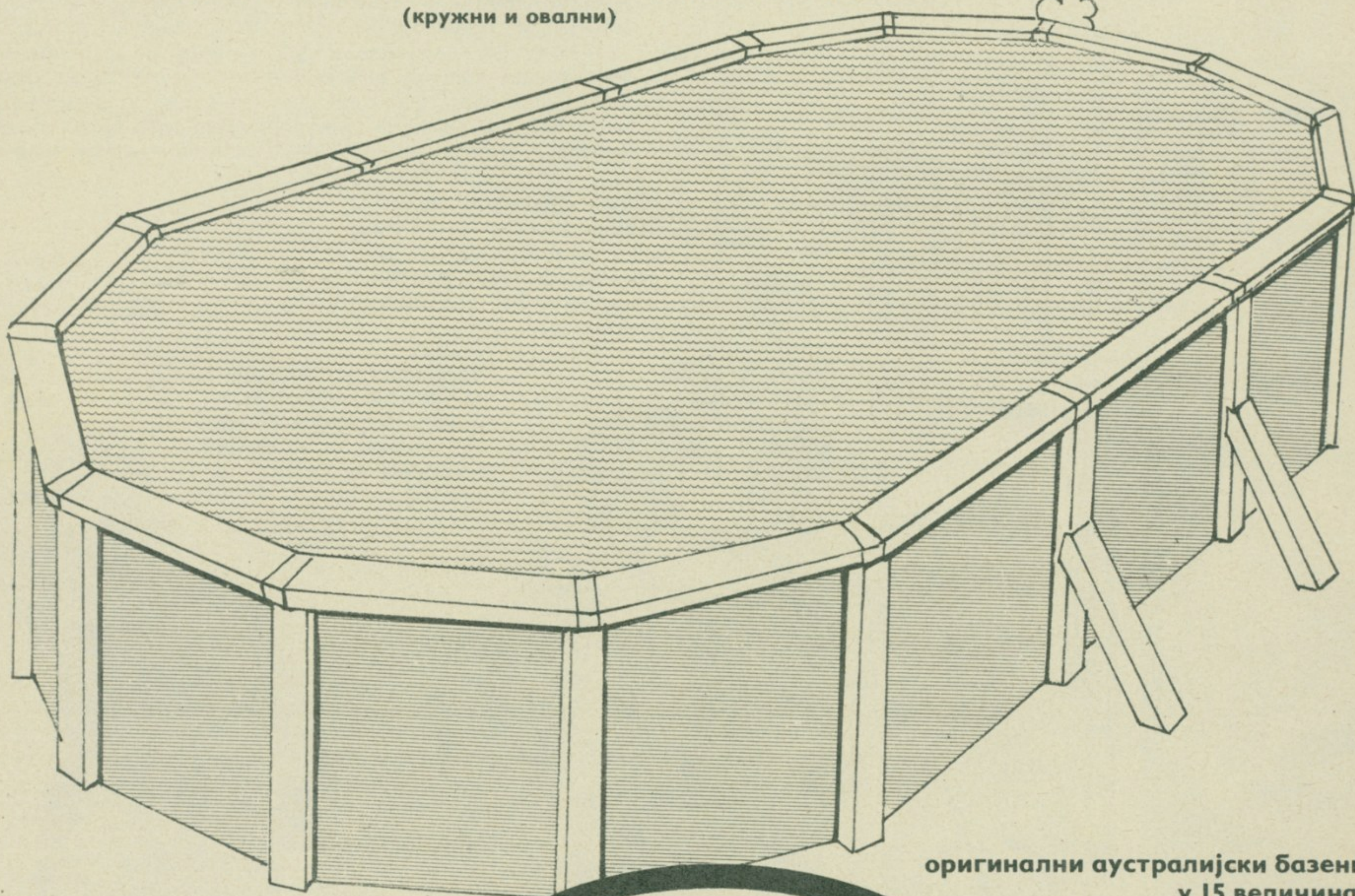
И најзад, неколико корисних савета: карбуратор можете да дотерате у сервису ИМП у Улици Олге Јовановић 40 у Београду а делове за мотор најбоље би било да потражите у фабрици „21. мај“ и Ауто-кући „Застава“ у Београду.

УКРОТИТЕ ЛЕТО!

„БАМБИ”, „БЛЕД”, „ОХРИД”, „ДУНАВ” И „ЈАДРАН”
МОНТАЖНИ БАЗЕНИ ЗА КУПАЊЕ
(кружни и овални)

оригинални аустралијски базени
у 15 величина:
од 1,80 x 0,30 м
до 11,60 x 1,22 м

Са комплетном опремом
по цени од 440 до
43.700 динара

„HEMOMETAL-KOMERC”
11000 БЕОГРАД,
Максима Горког 17а/III
Телефон: 011/456-323

„HEMOMETAL-KOMERC”
11000 БЕОГРАД, Максима Горког 17а/III
Доставите ми услове за куповину базена

(име и презиме)

(улица и број)

(пошт. бр. и место)

ЖИЦЕ КОЈЕ ГО

Још око 2300. године пре наше ере постојале су организоване поштанске службе, али све до почетка XIX века писма су преносили гласници на коњима и поштанске кочије

Највећу прекретницу у развоју средстава за преношење порука и споразумевање међу људима представља појава телеграфа.

Назив **телеграф**, који на грчком значи: онај који пише на даљину, први пут се појавио у вези са оптичким телеграмом — споразумевањем на даљину помоћу сунчевих зрака који се одбијају од огледала. Први електрични телеграф радио је на принципу електролизе а

пронашао га је 1809. немачки физичар Земерлинг.

Касније је Карл Штајнхел конструисао апарат који је исписивао знаке на пантљици а Витстон и Кук су изумели иглични телеграф. Али, тек проналазак америчког сликара Семјуела Морзеа стиче широку примену. Његов телеграф, заснован на принципу представљања слова помоћу цртица и тачкица, од половине прошлог века па до 1939. примењиван је у читавом свету. Данас се

Морзеов телеграф ретко употребљава, заменио га је **телепринтер** — телеграфска писаћа машина помоћу које се текст откуцан на одашиљачу репродукује на пријемнику.

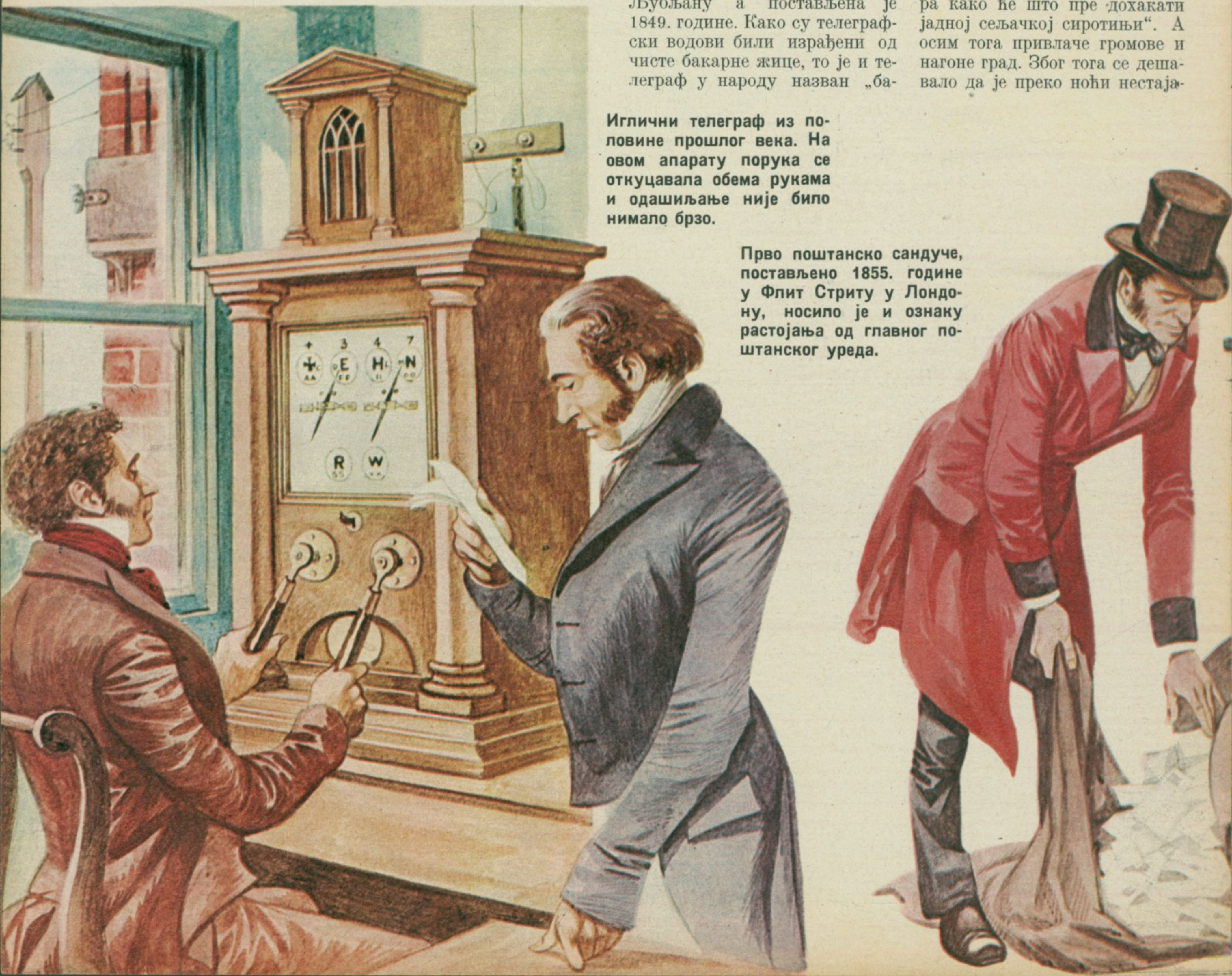
Први телеграм упућен електричним путем откуцан је Морзеовим знацима 24. маја 1844. године у Сједињеним Америчким Државама. Те исте године телеграф је уведен у Русији, а годину дана касније у Француској. Године 1846. телеграфска мрежа поставља се у Аустрији, Турској и Белгији. Прва телеграфска линија код нас повезивала је Марибор, Цеље и Љубљану а постављена је 1849. године. Како су телеграфски водови били израђени од чисте бакарне жице, то је и телеграф у народу назван „ба-

карна жица“, а Хрвати су му сковали и домаћи назив „брзојав“.

У Хрватској је телеграф најпре добио Загреб. До њега је спроведен вод од Зиданог Моста с линије која је повезивала Беч с Трстом преко Марибора, Цеља и Љубљане. Иначе, увођење телеграфске линије у Хрватској задавало је доста муке и мајсторима који су тај посао радили и властима. Пронео се глас у народу да ови силни стубови, који се подижу и повезују жицом, не служе, у ствари, ничем другом већ само господи која се „на дрот договара како ће што пре дохакати јадној сељачкој сиротињи“. А осим тога привлаче громове и нагоне град. Због тога се дешавало да је преко ноћи нестаја-

Иглични телеграф из половине прошлог века. На овом апарату порука се откуцавала обема рукама и одашиљање није било нимало брзо.

Прво поштанско сандуче, постављено 1855. године у Флит Стриту у Лондону, носило је и ознаку растојања од главног поштанског уреда.

ВОРЕ

ло на десетине стубова заједно са бакарном жицом. Најзад је 28. септембра 1850. из Загреба упућен први телеграм, тадашњем бану Јелачићу који је на њега одмах одговорио. Читава процедура трајала је свега два часа и двадесет минута.

У новембру 1854. године отпочела је изградња прве телеграфске линије у Србији и то од Београда до Алексинца. Ова линија изграђена је углавном сељачким кулчењем. Први телеграм стигао је из Београда у Алексинац 15. априла 1855. године.

Године 1860. немачки физичар Рајс изумео је уређај за пренос говора, али први стварно употребљив телефон конструисао је Американац Алек сандар Грахам Бел 1876. Бел је употребљавао исти апарат као предајник (микрофон) за говор и као слушалицу за пријем говора, па су се на сваком телефонском месту налазила

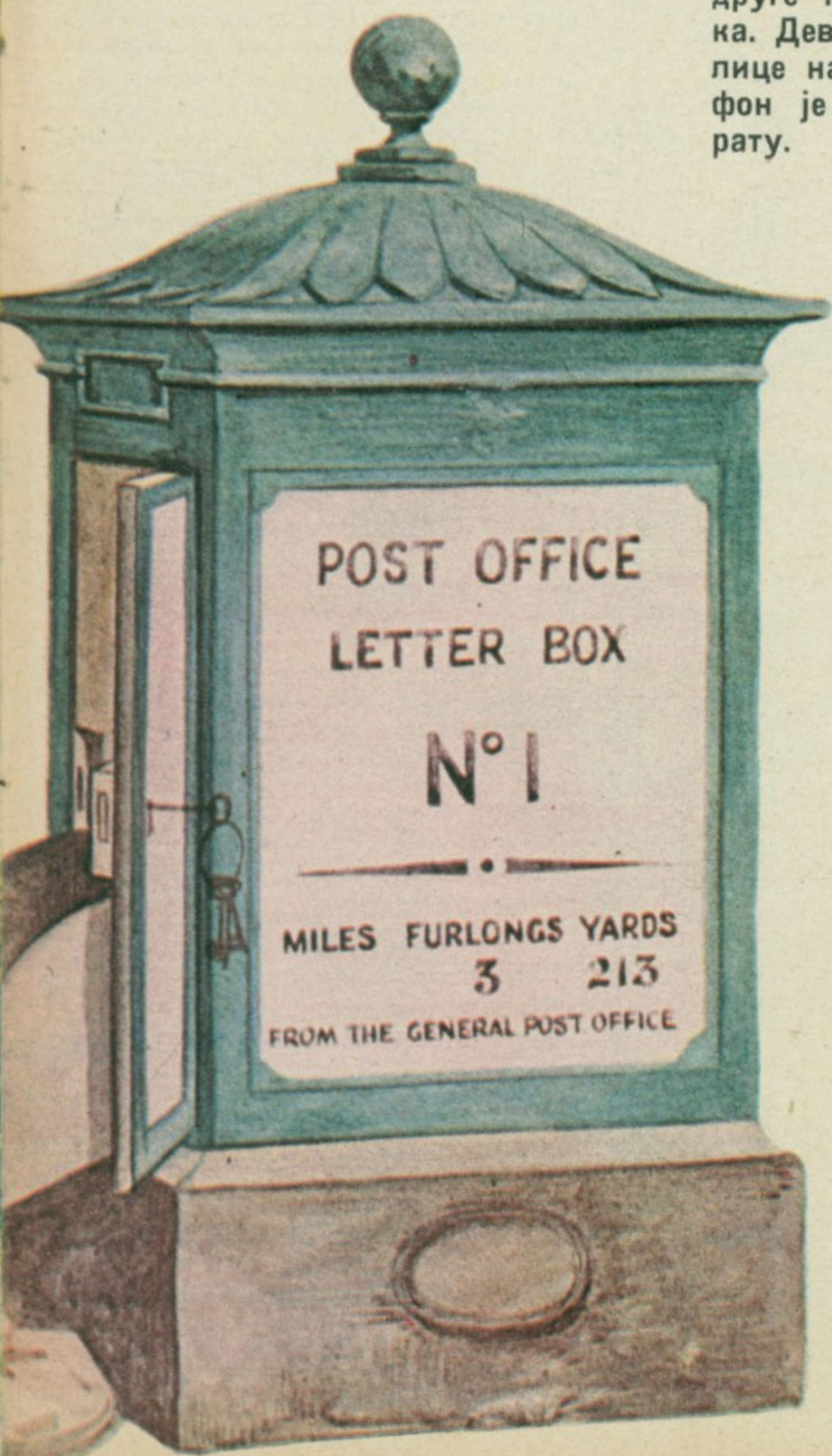
по два оваква апарата — један је служио за говор а други за слушање. Даљина на коју се могло говорити телефоном у почетку је била ограничена.

Занимљиво је да је појава телефона утицала на еманципацију жена. Дуго је била права реткост срести запослену жену, осим као служавку, куварицу или праљу, а онда су, појавом телефонских централа и телеграфских уреда, жене почеле масовно да се запошљавају.

Прва телефонска линија у Београду подигнута је 15. марта 1883. године и око њене изградње је било доста проблема јер су „одговорни“ сматрали да су гласници на коњима или писма упућена тадашњом, нимало брзом поштом, још увек боље средство за споразумевање. Кад се краљ Милан Обреновић уверио у предности овог чуда за споразумевање на даљину наредио је да се у буџету предвиде средства за подизање телефонске мреже у земљи.

Прве телефонске станице подизане су најпре за државне потребе, а касније су се постепено јављали грађани као корисници ове неопходне тековине.

Телефонска говорница из друге половине XIX века. Девојка држи слушалице на ушима а микрофон је уграђен на апарату.

Овако је изгледала телефонска централа у Лондону 1888. године. У њој су биле запослене искључиво жене.

ХИТ СТРАНА

БЕРЗА ПЛОЧА

● Продајем следеће, изванредно очуване ЛП плоче: CONCERT FOR BANGLA DESH (240 нд), SANTANA I (100 нд) и »C. C. REVIVAL«: PENDULUM (100 нд).

Зоран Тотић, 23. новембра 1/IV, Косовска Митровица

● Купујем следеће LP плоче: »Deep Purple«: FIREBALL, IN ROCK и MADE IN JAPAN. »Black Sabbath« — сва четири албума и »Led Zeppelin«: I, II и III албум.

Љубо Станић, Вјек. Ковача 6/3, Београд тел. 411-209

● Купујем ЛП плочу: MOUNTAIN LIVE.

Милан Челар, Париске Комуне 16/48, Нови Београд, тел. 691-323

● Желео бих да продам 65 ЛП плоча и »Филипс« стерео грамофон. Међу плочама се налазе снимци многих познатих поп-група као што су »Led Zeppelin«, »Black Sabbath« и друге.

Недељко Поповић, Пожешка 69/41, Београд

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

1) Да ли још постоји група »Манго Џери« (Mungo Jerry) и ако постоје да ли су издали неку нову плочу? 2) Да ли су Пол Кинг и Колин Ерл, бивши чланове ове групе основали »King Earl Bugi Band« и издали плочу?

Милорад Шкордић, Београд

Група »Манго Џери« постоји и даље само не постиже успехе као некад. Од старих

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЉУДИ ИЗ ГРАДА

Текст, музика и извођач: МЕЛАНИ

Сви ви људи из града у цело

свету,

били сте толико рђави према девојци која ту не спада.

Израсли сте из каменних зидова и због тога вам не замерам.

Али, погледајте шта је град, само погледајте како вам је он одузео сву лепоту и направио вас ружним.

Погледајте шта град од вас прави.

Ви, људи из града који сте ту

одрасли:

ја вас због тога не мрзим.

Одрасли сте међу каменним зидовима међу којима сам и ја одрасла

И ја знам да град

прљави, стари град,

може вам одузети сву лепоту и може вас уништити.

Погледајте шта град од вас прави...

Песму недеље ЉУДИ ИЗ ГРАДА можете чути у понедељак 28. маја у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

чланова ове групе остао је само Реј Дорсет. Последњи албум ове групе зове се: »Boots Power«.

Пол Кинг и Колин Ерл напустили су »Манго Џери« пре годину и по дана и основали групу под именом »King Earl Bugi Band« (»King Earl Boogie Band«) и издали један албум: »Trouble at the Mill«. Међутим, прошлог октобра оставио их је гитариста и прешао у »Строубс« (Strawbs) и састав се распао. Пол Кинг је почео сам да пева и издао је албум »Been in the Pen Too Long« и сингл »Look at Me Now«. Наступа под именом П. Руфус Кинг и изгледа да нема пуно успеха. Колин Ерл је нестало са поп-сцене и о његовој даљој каријери немамо података.

ПОНОВО »TIME«

После тромесечног прекида поново наступа један од наших најбољих поп-састава. Дадо Тонић и Ведран — Петар Божић су по повратку из Немачке, где су извесно време свирали, одлучили да обнове групу Тајм која је у 1972. години стекла велику популарност у нашој земљи. Неочекивано су наступили средином прошлог месеца у Београду на рођенданском концерту мађарског састава »Orange Taurus« и том приликом је начињен снимак који објављујемо. Занимљиво је да група има два бубњара, што је новост, и да ће у зависности од прилике имати и различите поставе. Основа ће бити ова четворица са фотографије: Дадо Тонић, бас гитара и вокални солиста, Ведран — Петар Божић, гитара и вокални солиста, Ратко Дивјак, бубњери и Пеца Петеј, бубњери.

МЕЛАНИ

Почетком седамдесетих година група талентованих певачица прекида мушку превласт на светској музичкој сцени. Од тада многа признања освајају девојке које певајући властите песме долазе на врх. Међу тим девојкама, споменимо Керол Кинг, Џони Мичел, Карли Сајмон, Бафи Сент Мери и Лору Најро, издваја се својим талентом Мелани Софке.

Ова двадесет шестогодишња Американка европског порекла дуго се ломила »шта да буде кад порасте«: певачица или глумица. Оба позива су је привлачила а судбину је одлучила, како то понекад бива, грешка. Мелани је једног дана 1966. године кренула на аудицију за младе глумце а грешком закуцала на врата музичког продуцента који је био на истом спрату. Каријеру је почела као и многи пре ње певајући по клубовима и баровима Њујорка. Годину дана касније упознаје Питера Шеркирка, свог садашњег мужа, који јој постаје менаџер и одводи је у диско кућу »Buddah«. Издао је два албума али за две године није постигла очекивани успех. У Европи је конкуренција била слабија и Мелани долази 1970. године да окуша срећу. Појавила се на неколико концерата, наступила на фестивалу на острву Вајт и крајем године постала, за европску публику, једна од најпопуларнијих певачица. Тада је прихватају и у Америци и почиње серија њених великих успеха. До данас је освојила многа ласкава признања. Крајем 1972. године у многим анкетама изабрана је за певачицу године.

Критичари Енглеске и Америке виде у њој Едит Пјаф данашње генерације. Њен глас, често плачно нежан а некад на ивици непријатног вриштања, али увек искрен, оставља незабораван утисак и у томе многи виде сличност са ненадмашном француском певачицом. Мелани пише веома личне песме. Пева углавном о себи и стварима које су уско везане за њен живот. Понекад пише и веселе песмице за децу. Песме изводи сама пратећи се на гитари. Међутим, прави и савим другачије снимке. Тако је почетком 1970. године приликом снимања свог трећег албума позвала велики хор Едвина Хоукинса.

Познато је да Мелани веома воли децу и у сећању нам је једна ње на хумана акција. Прошле јесени пошла је на турнеју по Европи где је наступала у корист фонда УНИЦЕФ-а за незбринуту децу. У оквиру те турнеје, која је према званичним изјавама донела фонду 125 хиљада долара (око 220 старих милиона), Мелани је одржала два концерта у Сплиту и Загребу. Колико је публику одушевила дивним наступом и присношћу толико је разочарала новинаре својом нељубазношћу.

Пре два месеца изјавила је да у 1973. години неће јавно наступати пошто очекује бебу и жели да више времена посвети свом приватном животу. Да споменемо и то да је крајем прошле године основала диско компанију »Neighbourhood«. АЛБУМИ: BORN TO BE, AFFECTIONATE MELANIE, CANDLES IN THE RAIN, LEFT OVER WINE, THE GOOD BOOK, ALL THE RIGHT NOISES, GATHER ME, GARDEN IN THE CITY, THE FOUR SIDES OF MELANIE i STONE GROUND WORDS.

Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког по недељу на Радио-Београд I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

ЗАБАВНИКОВА МУЗИЧКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

FACES (Фејсис)

Супергрупа која је настала 1969. године када су се ујединила три члана некада популарне групе »Смол фејсис« (SMALL FACES) и два ветерана саста-

ва Џефа Бека (JEFF BACK GROUP). Чланови Фејсиса су: Род Стјуарт (Rod Stewart) вокални солиста, Рон Вуд (Ron Wood) гитара, Рони Лејн (Ronnie Lane) бас гитара и вокални солиста, Јан Меклаген (Ian MacLagen) оргуље и клавир и Кени Џонс (Kenny Jones) бубњери.

Албуми: FIRST STEP, LONG PLAYER, A NOD AS GOOD AS A WINK и ООО-LA-LA.

FRANKLIN ARETHA (Арета Френклин)

Краљица соул-музике. Певачку каријеру је почела 1960. године. Прве велике успехе постиже пошто је потписала уговор са диско кућом »Atlantic«. Од 1967. године до данас освојила је укупно девет златних плоча. Снимила је неколико филмова.

Албуми: ARETHA; ARETHA ARRIVES, ARETHA NOW, LADY SOUL, ARETHA'S GOLD, THIS GIRL IN LOVE WITH YOU, DON'T PLAY THAT SONG; LIVE AT FILMORE WEST, GREATEST HITS I, YOUNG, GIFTED AND BLACK и GREATEST HITS II.

— Гледај! — узвикну Цим.
Један од странаца стајао је иза
нас, држећи у рукама нешто
налик на пушку.

ДОШЉАЦИ

ЦИМЕ — УПИТАХ КАДА СУ НЕОБИЧНЕ СПОДОБЕ НЕСТАЛЕ У ЛЕТЕЛИЦИ — ЈЕ ЛИ ОВО САН?

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

РИЧАРД ЕЛЕН

Било је то једног јунског поподнева када смо се Цим, Пиги и ја враћали са излета. Пошто смо се веома дуго задржали, журили смо да на време стигнемо кући. Али, када смо видели да већ пада ирак, Пиги је предложио да преноћимо у нашој извидничкој колиби која се налазила на свега десетак минута хода одатле.

— Бринуће нам се родитељи — рекох.

— Ох, знаће они — умирио ме је Пиги. — Није нам први пут!

Пошто смо се тако сложили, кренули смо даље. Одједном, застасмо. Видели смо како небом јури нека светла, црвена тачка. Тренутак касније, нестала је иза једног шумарка.

— Јеси ли нешто пожелео, Циме? — упита Пиги. — Пала је звезда!

Велики шочак

— Мислиш? — рече Цим. — Видео сам већ доста метеора. Ово ми не личи на њих...

— Па, шта је ако није метеор? — зачуди се Пиги.

— Свемирски брод! — рекох, љућећи се што успоравају ход. — Хај да да пожуримо!

Нисам ни слутио колико је моја шала била близу истине. Када смо

нешто касније стигли до шумарка, угледао сам нешто тако невероватно да ми очи готово испаднуше из дупљи. На чистини усред шипражја стајао је неки предмет налик на точак, велик као вртешка у забавном парку наше варошице. Био је од метала и тако се пресијавао на месечини да нас очи заболеше.

— Шта... шта је то? — промуца Пиги.

— Можда они у ваздухопловној бази испробавају неку нову врсту летелице — примети Цим.

Као по договору, почели смо да прилазимо необичном предмету. Али, чим смо избили на чистину, зажали смо због радозналости: пред нама су стајала — три човека!

У ствари, ако су то били људи, чудније никад нисмо видели. Били су високи по најмање два и по метра, одевени у неке прилијене костиме, а на главама су носили чудне купасте шлемове за које је било закачено мноштво жица, цевчица и некаквих калемова!

Нисмо стигли да их добро осмотримо. Пре него што смо се повратили од чуда, они нас зграбише и поћуше према летелици. Носили су нас као да смо перца. Мислили смо да ће нас унети у брод, али нас они спустише на траву, извадише некакве каишеве и везаше нам њима руке и ноге. Затим несташе у броду.

— Циме... — прошаптах. — Је ли ово сан?

— Сан или не, треба да се нека-

ко извучемо! — одврати Цим призебно. — Можеш ли да извадиш нож?

Дрво је исцурело...

Некако сам успео да завучем руке у џеп. Цим се окренуо леђима и ја сам му пресекао везе. Затим он узе нож. Али, само што ми је ослободио ноге, врата на летелици се отворише.

— Бежимо! — узвикну Цим и истрча према шуми. Ја сам оклевао. Како да оставим Пигија? Размислио сам за тренутак, а онда схватих да је Цим у праву, Пигију нећу помоћи тиме што ћу остати да лежим крај њега! И истог часа скочих и потрчах за Цимом.

Већ смо се докопали дрвећа кад приметисмо да нас дошљаци гоне. Избезумљени, потрчали смо што нас ноге носе. Везе на рукама су ми сметале, али нисам имао времена да их скинем.

Одједном, Цим узвикну:

— Гледај!

Окретох се. Један од странаца стајао је на око тридесет метара од нас, држећи у руци нешто налик на пушку.

Као по договору, Цим и ја се бацисмо на земљу. Само што смо по учинили, зачу се оштар звук, као кад неко окине затегнуту жицу. Једно брезово стабло иза нас поче да се претвара у пару и да

нестaje. „Дезинтегрисао га је, помислих, „као у научно-фантастичним романима!“

— Бежимо даље! — викну Цим.

Не сећам се колико смо тако прчали. Најзад, наишли смо на једну пећину обраслу шибљем која нам се учинила као добро скровиште.

Имам идеју!

Цими ми пресече везе на рукама. Сада смо први пут имали времена да разговарамо.

— Не волим што смо оставили Пигија — рече он — али нисмо имали избора.

— Морамо га некако спасти пре него што га одведу са собом — приметих. — Сад кад смо побегли, можда ће и они пожурити да не стану са Земље!

— Још смо далеко од првих кућа — размишљао је Цим. — Док стигнемо до телефона и позовемо полицију, биће прекасно...

— Најбоље да покушамо сами — рекох. — Али — како? Кад бисмо бар у колиби имали неко оружје...

Цимове очи одједном засијаше.

— Стој! — рече. — Дао си ми идеју... Сећаш ли се да смо за Дан извидника припремили ватромет? Дакле, направимо га сада!

Испалићемо ракете са обе стране чистине, тако да мисле да су нападнути... Ако се и не уплаше, биће за тренутак збуњени... а то је довољно да спасемо Пигија!

— То си геније! — узвикнух одушевљено.

Опрезно смо провирили из скровишта и уверили се да нема никога. Изишли смо и похитали стазом у правцу колибе.

— Надам се да се наши другови неће љутити што прослављамо Дан извидника пре времена! — рекох сам.

Требало нам је десетак минута да све ракете потрпамо у две велике вреће. Затим смо пожурили на траг...

Ко ће сјасати Пигија?

На чистини нас је чекало изненађење. Летелица је још била ту, али од Пигија — ни трага!

— Можда су га одвели унутра — рече Цим. — Хајде да причекамо и видимо шта ће бити.

„Овај Цим је баш хладан“, помислио сам, лун дивљења. Док сам се ја нервозно шеткао, бринући за Пигијеву судбину, он је стајао и сасвим мирно посматрао летелицу.

Учинио ми се да смо јако дуго чекали кад се најзад врата отвори-

ше и један странац изиђе. Носио је Пигија на рукама као какву бебу.

— Убили су га, Циме! — рекох дрхтавим гласом. — Знао сам да нисмо смели да га оставимо!

— Ћути, Семе! — одсече Цим. — Чуће те! Не може ваљда да хода кад је везан!

Некако сам се умирио. Посматрали смо како странац полаже Пигија на траву. Лагну ми кад сам га чуо како кашље. Био је жив!

У том тренутку, отворише се и друга врата на летелици. Два странца изиђоше, носећи неку огромну металну справу. Затим су изнели другу, па и трећу. Нешто су радили око њих, а онда чудне машине почеше да зује.

— То мора да је некакво оружје! — прошапта Цим. — Време је за акцију! Ти пређи с друге стране и почни да испаљујеш ракетле. Ја ћу испалити своје, а затим ћу ослободити Пигија!

— Чекај, Циме, — рекох. — Ти си изабрао тежи посао. Хајде да извлачимо штапиће!

Преломимо сам два прута и поставио их тако да ми вире из шаке. Цим је извукао дужи.

— У реду — рекао је. — Ти спасавај Пигија.

Разишли смо се. Минут касније, шума се заорила од експлозија, и варнице су блештале на све стране. Напунио сам цепове ракетлама и потрчао према Пигију. Срце ми је ударало као лудо. Имао сам осећај као да се све око мене руши.

Видевши да странци трче ка мени, испалио сам неколико ракетли у правцу брода и тако створио непрозирну димну завесу. Хитро сам пререзао Пигију каишеве и одвукао га у жбуње.

Оишли су

Тешко дишући, чекали смо неколико минута, не усуђујући се да погледамо ни лево ни десно. Најзад подигосмо главе. Брод је још био тамо.

— Гледај! — узвикну Пиги.

Дошљаци су стајали пред својим чудним машинама са пушкама у рукама. Једна за другом, справе су нестајале у ружичастој пари. Кад су их све уништили, странци уђоше у брод. Снажан блесак обасја шуму као усред дана и летелица се диже од земље. Секунд касније, онда се видела само црвена мрља на небу...

Пиги и ја уздахнусмо од олакшања и кренусмо да пронађемо Цима. Потом смо сва тројица изишли на чистину. Тамо где је до малочас стајао брод, видела се само спржена трава.

— Мислим да су уништили машине да не бисмо ништа сазнали о њима... — рече Цим.

Нико у варошци није нам веровао када смо испричали доживљај. Родитељи су нас изгрдили, а ја сам чак добио — батине!

Али, мало-помало, почели су озбиљно да нас слушају, нарочито када је Пиги испричао како су га странци у броду испитивали некаквим инструментима, и како му је касније позлило од чудног ваздуха који су удисали, те су морали да га изнесу...

Данас је читава ствар готово заборављена. Па ипак, на још чистињу још долазе научници и поново испитују земљу, не би ли нашли нешто што би им објаснило затонетну посету...

У идућем броју комплетан стрип:

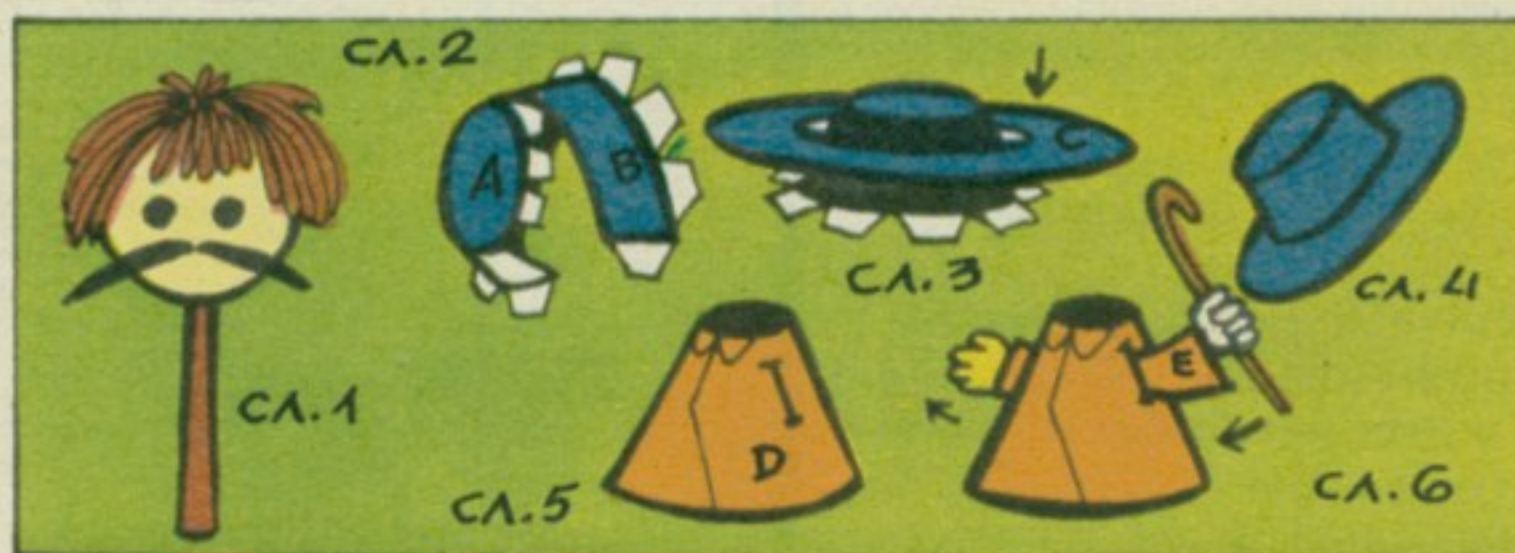

ДЕКА из ОСИЈЕКА

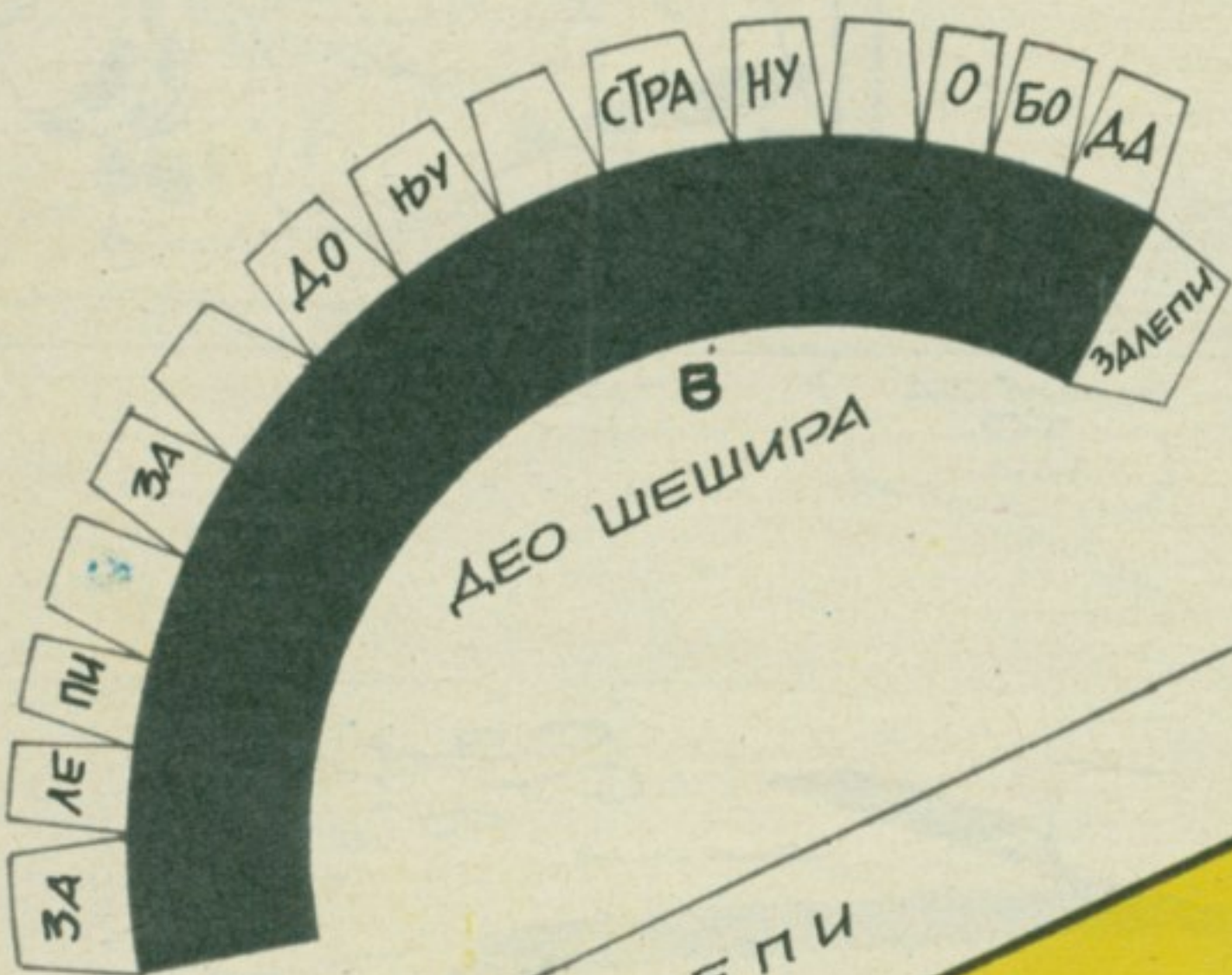
Ово је **ДЕКА ИЗ ОСИЈЕКА**. Предлажемо да га сами направите и тако употпуните своју колекцију најлепших лутака света.

ГЛАВА: пинг-понг лоптицу обој ружичастом темпером. Да би боја боље приањала уз површину лоптице, четкицу најпре насапуњај, па је тек онда умочи у боју. Кад се боја осуши, пробуши лоптицу и у њу увуци штапић дугачак десетак сантиметара. Нацртај јочи и уста а од вунице направи косу (сл. 1). Шешир направи овако: најпре залепи делове А и В, као на сл. 2, а затим на све то залепи обод шешира С. (Пази! Делове шешира немој лепити на картон).

ТЕЛО: тело D и руке E залепи на картон, а кад се лепак осуши исеци по ивицама и залепи их на означеном месту (залепљено тело треба да има облик купе). Кроз про-
резу на луткином телу D провучи руке E (сл. 6) и са уну-
трашње стране залепи их селотејпом. Затим у тело увуци
штапић са луткином главом и шеширом и тако ћеш добити
лутку обучену у народну ношњу из околине Осијека.

Е РYKE

ДЕО ШЕШИРА

ПО ЦРТИЦАМА ПРОРЕЖИ
ПРОРЕЗЕ ЗА РУКЕ

ОБОД
ШЕШИРА

A

ДНО ШЕШИРА

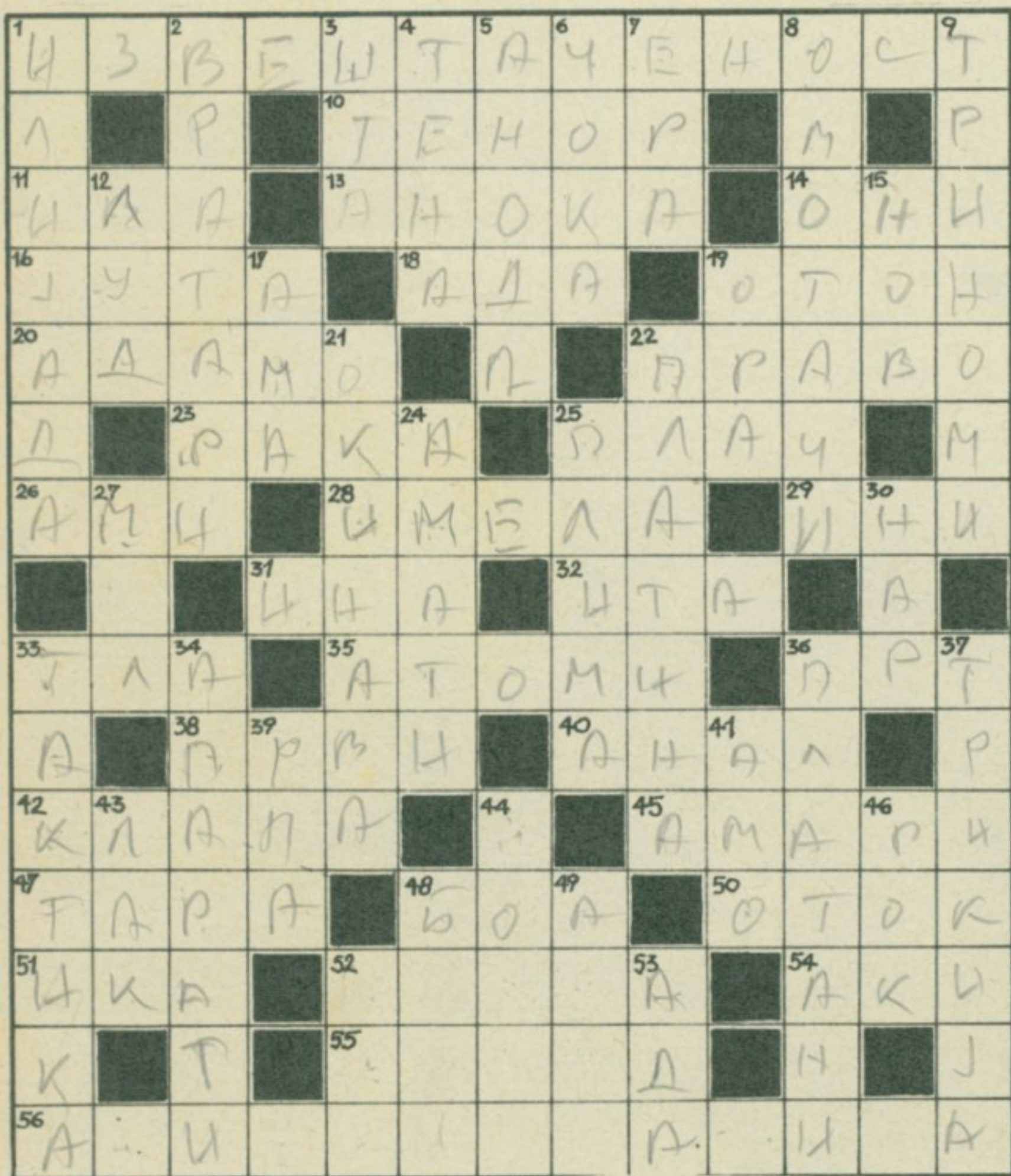
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) неприродност, 10) мушки глас, 11) црна креда, 12) личност из приповетке Л. Лазаревића, 14) лична заменица, 16) индустријска биљка, 18) речно острво, 19) наш песник Жупанчич, 20) француски певач, 22) друштвена наука, 23) гробница, 25) проливање суза, 26) марка аутомобила, 28) полупаразитска биљка, 29) други, 31) наша индустрија нафте, 32) наша прва филмска глумица (Рина), 33) земљиште (множ.), 35) најситније честице (множ.), 36) стаза у снегу, 38) редни број, 40) летопис, 42) дружина, 45) горки лекови, 47) наша река, 48) врста тропске змије, 50) острво, 51) летовалиште код Опатије, 52) ниска, ђердан, 54) новозеландско дрво за бродоградњу, 55) хемијски елемент, 56) високо племство.

УСПРАВНО:

1) спев грчког песника Хомера, 2) портири, 3) упитна заменица, 4) приповетка Јосипа Козарца, 6) место у Бачкој, 8) омоти, 9) математички израз од три члана (множ.), 12) малоуман, 15) неупотребљаван, 17) узвик нестрпљења, 19) прави час (латински), 21) јапанско острво, 22) племенити метал, 24) породица градитеља виолина из Кремоне, 25) појава на мору, подизање нивоа, 27) француски режисер („Љубавници“), 30) јужно воће, 33) одмерено понашање при раду или опхођењу, умешност, 34) справа, уређај (множ.), 36) гранато дрво, макљен (множ.), 37) покрајина у Грчкој, 39) гомила, 41) овамо (провинц.), 43) средство за лакирање, 44) мана, лоша особина, 46) временски термин, 48) описни придев, 49) траг дивљачи, 52) шаховски израз, 53) речно острво.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) бод 4) запис, 7) Ист, 10) одвод, р, 11) ластва, 12) ара, 13) етида, 16) аут, о, 17) платина, п, 18) дно, 20) арома, 21) кап, 23) риба, 25) Ака, 26) бања, в, 27) Рус, а, 29) пар, л, 30) омотач, 31) фасада, р, 32) нов, п, 34) гну, н, 35) етар, 37) кос, 39) Алек, 41) док, 42) ирвас, 44) ата, п, 45) истовар, а, 46) топ, 48) Тирол, 49) ала, 51) олово, к, 52) висок, 53) рад, 54) класа, 55) тит.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Миролуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 88,00 дин, полугодишња 44,00 дин, тронесечна 22,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 176,00 дин, полугодишња 88,00 дин, тронесечна 44,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: DM 36 — \$ 12 — Fl 56 — Sfr 40 — Skr 52. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 608-620-3-3-32000-10-54. Поштански факс 124. Телефон: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1 тел. 22-711. На основу мишљења републичког секретаријата за културу СРС Број 413-29/73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

ПОМОЗИМО ОСНОВНОЈ ШКОЛИ У БАРИЦАМА

Поштована редакцијо,

Редован сам читалац вашег цењеног листа, на пошто вам први пут пишем, желим да преко овог писма упутим срдчане честитке на доброј опремљености листа и разноврсности страна његових.

У писмима које вам шаљу читаоци често се сусрећемо са хуманим гестовима појединаца и радних организација

школској библиотеци има свега педесетак књига. У овој сиромашној школи раде искључиво млади просветни радници који улажу највеће напоре да би својим ђацима пренели што више знања. Они су спремни и на одрицања само да би бар неколико осавременили и олеменили наставу. Но, све то није довољно када нема помоћи ни са које друге стране.

За нас и наше ученике личи на бајку кад читамо да неке школе имају фис

ја па бих и ја, као наставник једне сиромашне сеоске основне школе желео да упознам ваше читаоце са тежким животом њених просветних радника и њиховим свакодневним проблемима.

Село Барице налази се на троећи трију црногорских општина: бјелополске, пљеваљске и мојковачке. Од најближег колског пута удаљено је око 26 километара. Пет часова путовања потребно је становнику овога села да би на коњу, овде једином превозном средству, стигао до најближе продавнице или амбуланте, и то лети. Зими је село и његових 120 ученика са својим учитељима и наставницима одсечено од света.

У једној овећој згради на ветрометни живи свој живот шесторазредна основна школа. То је једина културна институција овог планинског села и све очи њених грађана упрте су баш у ту сиромашну и заборављену школу у којој гледају будућност своје деце.

Највећи проблем ове школе јесте њена слаба опремљеност. О наставним средствима не може се ни говорити (две географске карте и једна рачуналка) у

културне сале, кабинете, радионице, телевизоре, грамофоне и на хиљаде књига. Није тежко приметити да се више пажње поклања школама и животу деце у граду, а ипак се зна да се и у сеоским школама рађају будући инжењери, доктори итд.

Надамо се да ће се неко наћи, после овога писма, да нам пружи руку спасења. Захвални бисмо били ученицима и школама кад би нас помогли неком књигом или неким старијим наставним средством. Недавно је у нашој школи боравила и телевизијска екипа, па су гледаоци могли видети тежкоће наше школе и на тв-екранима.

Верујем да ћете за ово моје писмо наћи простора на некој од страница вашег листа.

Милоје Медојевић, наставник
Основне школе Барице
84212 Томашево

„Политикин забавник“ позива све своје читаоце да макар и једном књигом, спортском опремом или училом помогну својим друговима у Основној школи у Барицама.

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊОШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поузећем, по цени од 40 н. дин. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наручином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

